

**UCHWAŁA NR 346/2016
RADY MIEJSKIEJ W RADOMIU**

z dnia 29 sierpnia 2016 r.

w sprawie uchwalenia programu rewitalizacji pod nazwą „Program rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U z 2016 r. poz. 446) oraz art. 52 ust.1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U z 2015 r. poz. 1777 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Radomiu uchwala, co następuje:

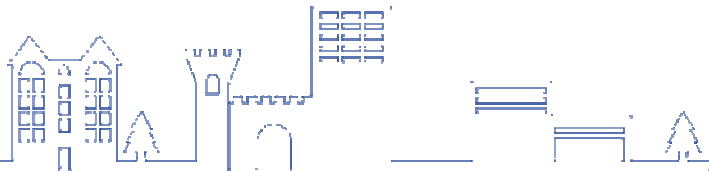
§ 1. Uchwala się wieloletni plan rewitalizacji pod nazwą „Program rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014r..

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Radomiu

Dariusz Wójcik

Załącznik nr 1 do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Radomiu

z dnia

Program rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023

Niniejsze opracowanie zostało wykonane przez

ul. Podmurna 65/1
87-100 Toruń

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Ocena wdrażania założeń <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013</i>	6
3. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	9
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	22
5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego, tj. określenie w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytoriów wymagających wsparcia	41
5.1 Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego	41
5.2 Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	44
5.3 Analiza jakościowa obszaru rewitalizacji	58
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)...	68
7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	69
8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	73
9. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową	111
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	115
11. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć.....	122
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	128
13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	133
14. System monitoringu oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	137
Spis tabel, wykresów, rysunków, schematów	143

1. Wstęp

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalany przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Gmina Miasta Radomia rozpoczęła prace związane z opracowaniem *Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* na mocy Zarządzenia Nr 804/2015 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 23 września 2015 roku w sprawie: przystąpienia do prac związanych z opracowaniem „Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023”.

Przyjęty horyzont czasowy obowiązywania dokumentu znajduje swoje uzasadnienie w fakcie, iż poprzedni program rewitalizacji obowiązywał w latach 2007-2013. Należy podkreślić, że okres kwalifikowalności wydatków w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* to 01.01.2014 r. – 31.12.2023 r. Jednocześnie w przypadku części przedsięwzięć rewitalizacyjnych rozpoczęcie realizacji w zakresie prac przygotowawczych nastąpiło w roku 2014. Stąd też uznano za zasadne przyjęcie lat 2014-2023 jako okresu obowiązywania dokumentu.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 poz. 1777): *Do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.*

Od roku 2024 realizacja procesu rewitalizacji będzie możliwa jedynie w oparciu o gminny program rewitalizacji sporządzony na podstawie ustawy o rewitalizacji. Do końca roku 2023 ustawa daje możliwość opracowania programu rewitalizacji w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym oraz *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Powyższe rozwiązanie umożliwia realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zarówno ze środków budżetu miasta, środków prywatnych, jak również z wykorzystaniem funduszy unijnych i środków krajowych dedykowanych rewitalizacji.

Podstawowe elementy niniejszego programu rewitalizacji to:

- Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi;
- Diagnoza gminy wraz z wynikającymi z niej wnioskami;
- Wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;
- Analiza jakościowa obszaru rewitalizacji;
- Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań zaplanowanych w programie rewitalizacji;
- Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Mechanizmy zapewnienia komplementarności pomiędzy przedsięwzięciami oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy;
- Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- System zarządzania realizacją programu rewitalizacji;
- System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Niniejszy dokument stanowi w polityce miejskiej płaszczyznę koordynacji wszelkich działań rewitalizacyjnych i ustanawia dla nich ramy operacyjne.

Prace nad programem przebiegały w pięciu głównych etapach:

- 1) Diagnoza strategiczna;
- 2) Analiza zróżnicowania wewnętrznego, wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji;
- 3) Wyznaczenie celów strategicznych i kierunków działań wraz z przeprowadzeniem otwartego naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 4) Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko;
- 5) Konsultacje społeczne.

Dokument został sporządzony z uwzględnieniem podstawowych zasad planowania rewitalizacji:

Schemat 1. Zasady planowania rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

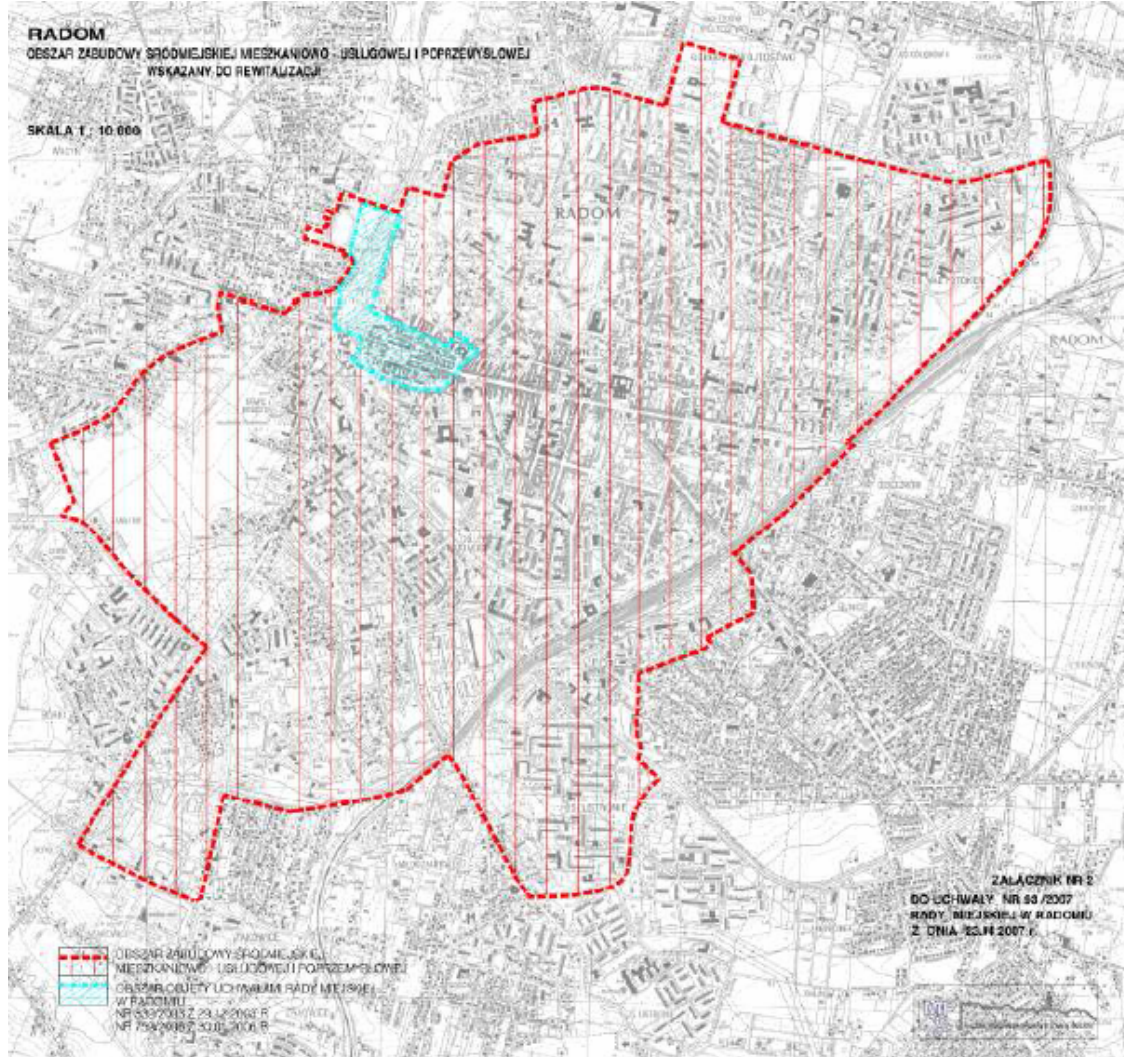
2. Ocena wdrażania założeń *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013*¹

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013 przyjęty został Uchwałą Nr 415/2008 Rady Miejskiej w Radomiu z dn. 24.11.2008 r. Obejmował on swoim zasięgiem:

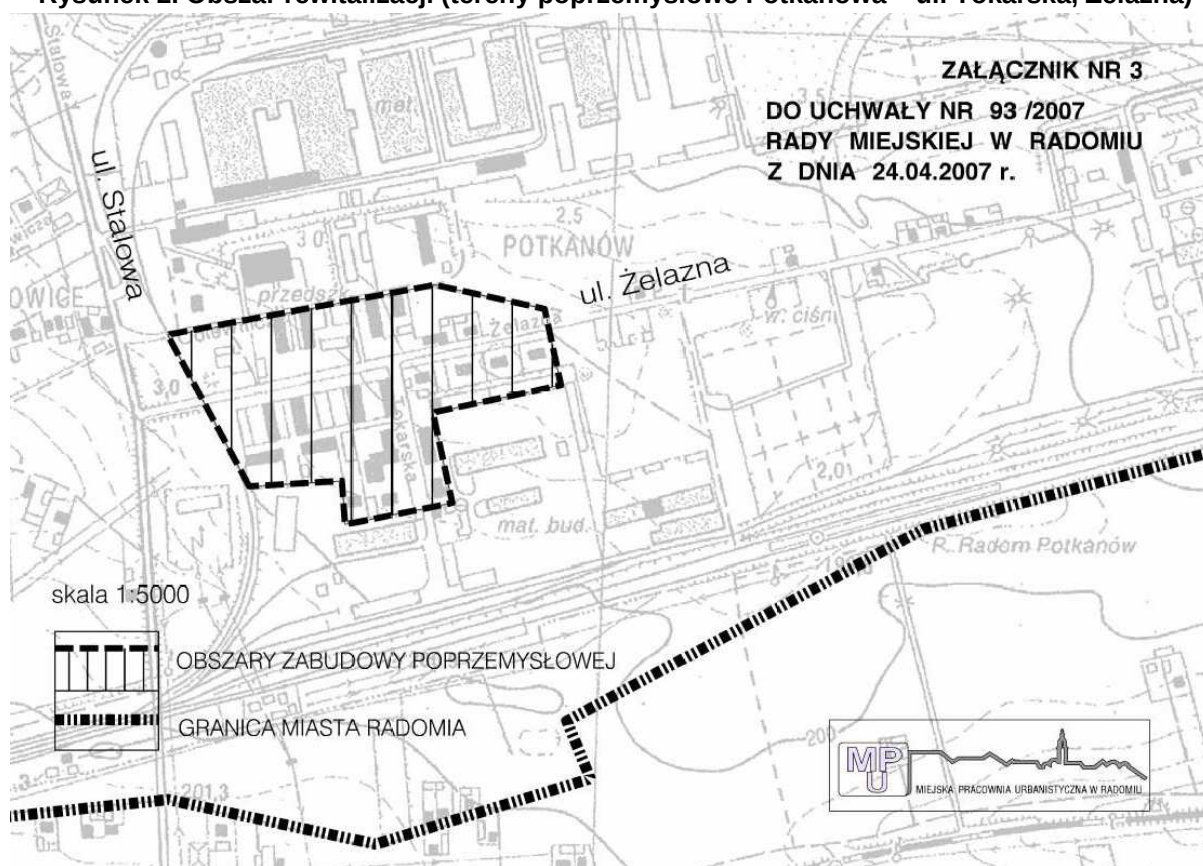
- 1054 ha – teren Komendy Wojewódzkiej i Miejskiej Policji, Żwirki i Wigury, 11-go Listopada, Kożenicka, tory PKP, Słowackiego, Kwiatkowskiego, Fabryczna, Staroopatowska, Grzeczmarowski, Jana Pawła II, Młodzianowska, tory PKP, Żakowicka, Wierzbicka, Toruńska, Limanowskiego, Maratońska, GPZ, Garbarska, Rawska, Okulickiego, Rzeka Mleczna, Stary Ogród, Stadion KS „Start”, Wernera, Szarych Szeregów, Potok Północny, Brandt, Parkowa, teren Niepublicznej Szkoły Podstawowej im. J. Słowackiego, Szarych Szeregów, 11-go Listopada, Chrobrego;
- 7 ha – tereny przemysłowe Potkanowa – ul. Tokarska, Żelazna;
- 15 ha – obszar ograniczony ulicami: Warszawską, Grójecką, Rybną i od strony zachodniej rzeką Mleczną.

¹ Opracowano na podstawie *Sprawozdania z Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013*.

Rysunek 1. Obszar rewitalizacji (teren Komendy Wojewódzkiej i Miejskiej Policji... i obszar ograniczony ulicami: Warszawską, Grójecką, Rybną i od strony zachodniej rzeką Mleczną)

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013

Rysunek 2. Obszar rewitalizacji (tereny poprzemysłowe Potkanowa – ul. Tokarska, Żelazna)

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013

W ramach dokumentu wyznaczono pięć podstawowych celów do osiągnięcia, tj.:

- wzrost atrakcyjności opisanego terenu,
- zahamowanie wzrostu problemów społecznych, w tym:
 - wzrost liczby miejsc pracy,
 - wzrost liczby turystów,
 - wzrost bezpieczeństwa mieszkańców.

Zgodnie ze *Sprawozdaniem z Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2007-2013* do końca 2013 roku realizowanych bądź zrealizowanych powinno zostać 102 projekty inwestycyjne, w tym 53 to inwestycje zgłoszone przez Gminę Miasta Radomia bądź podległe jej jednostki, a 49 projektów pochodziło z pozostałych sektorów, z czego 31 stanowiły projekty spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, 7 to projekty kościołów, związków wyznaniowych, osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych oraz inne.

Ocena wdrożenia programu została przeprowadzona m.in. pod kątem stopnia osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu:

- stopień realizacji wskaźników produktu – 59,71%.
- stopień realizacji wskaźników rezultatu – 63,72 %.

W ocenie podmiotu odpowiedzialnego za monitorowanie wdrażania lokalnego programu rewitalizacji – Urzędu Miejskiego w Radomiu, poziom realizacji wskaźników został osiągnięty w dość zadowalającym stopniu, gdyż w przypadku wskaźników produktu dla poszczególnych

projektów (zakres rzeczowy) jest to wartość bliska 60%, a w przypadku wskaźników rezultatu to blisko 64% zakładanego uprzednio pułapu. Jest to o tyle zadawalający poziom, iż na realizację inwestycji w ramach LPR nie było dostępnych tyle środków unijnych, aniżeli uprzednio zapowiadano na ten cel.

W ramach działań rewitalizacyjnych:

- Zmodernizowano 26 955 m ulic i chodników.
- Wybudowano 1 199,50 m ścieżek rowerowych.
- Zamontowano 168 obiektów małej architektury.
- Poddano renowacji 5 892,92 m² budynków.
- Wyremontowano i przebudowano 168 760,85 m² infrastruktury publicznej.
- Poddano renowacji 47 obiektów.
- Wyremontowano na cele edukacyjne 15 obiektów.
- Objęto rewitalizacją 1054 ha terenów.
- Zwiększono dostępność i poprawiono bezpieczeństwo 133 920,43 m² terenów turystycznych.

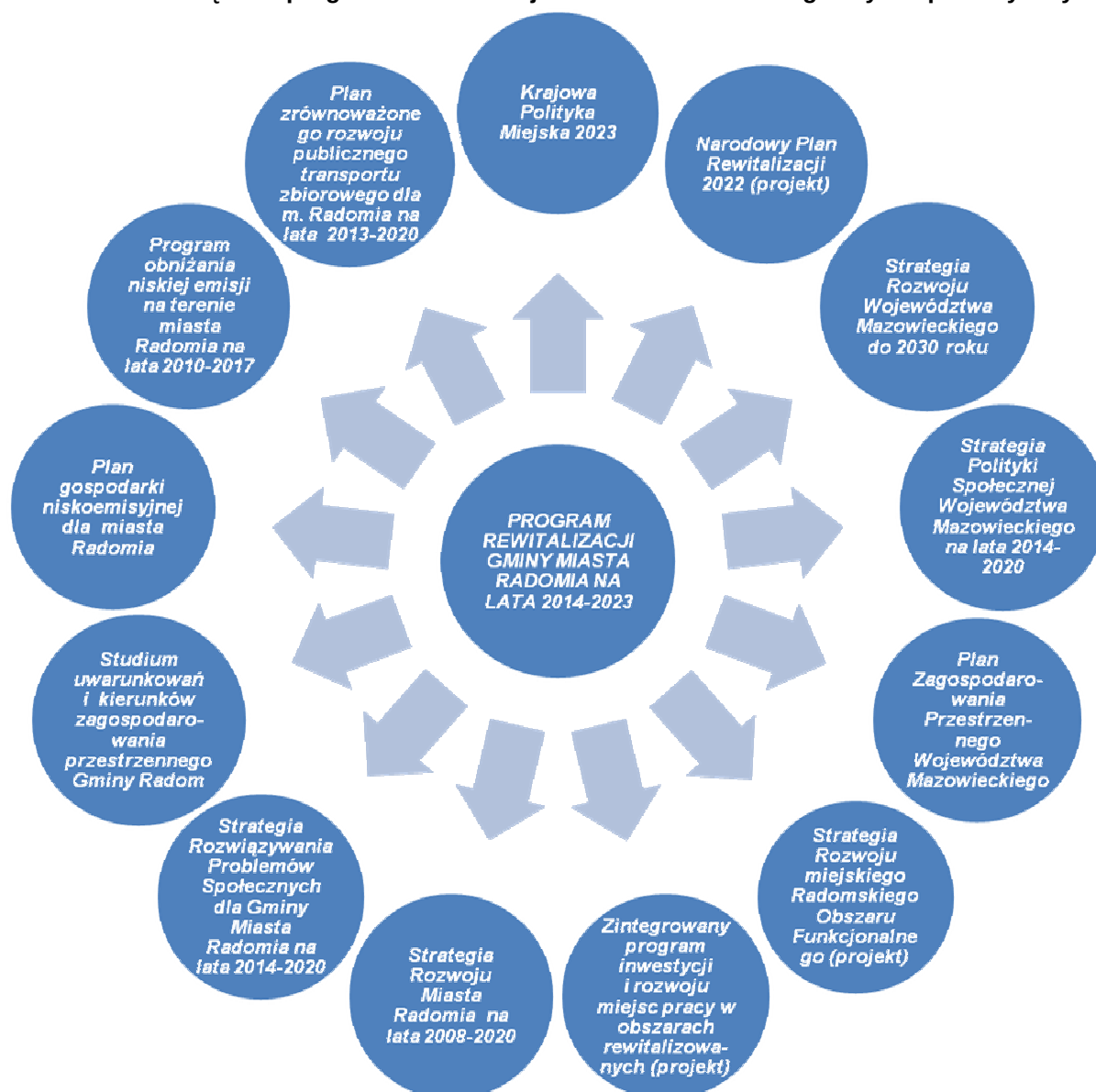
Kluczowym jest jednakże fakt, że w znaczącym stopniu udało się osiągnąć zakładane efekty społeczne, tj. znacznie niższy niż przed przystąpieniem do realizacji LPR okazał się poziom ubóstwa i wykluczenia, zmniejszyła się liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej, dużo niższy na koniec programu był poziom przestępczości i wykroczeń.

3. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Przeprowadzona w dalszej części dokumentu analiza wskaźnikowa i analiza jakościowa wykazały, iż obszarem charakteryzującym się największym natężeniem zjawisk kryzysowych, a zatem obszarem wymagającym ożywienia społeczno-gospodarczego, jest Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim. Rewitalizacja radomskiego Śródmieścia rozumiana jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie wpisuje się w założenia dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym. Rewitalizacja tego obszaru wpisuje się również w politykę rozwoju miasta.

Założenia *Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* są komplementarne w stosunku do następujących dokumentów strategicznych i planistycznych:

Schemat 2. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Źródło: opracowanie własne

KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA 2023

Krajowa Polityka Miejska 2023 jest dokumentem służącym wypracowaniu rozwiązań, które umożliwią wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców – w ten sposób został sformułowany cel strategiczny dokumentu. Założenia Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023 wpisują się bezpośrednio w cele szczegółowe: 2 i 3:

Cele szczegółowe:

- **2 Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji (miasto zwarte i zrównoważone)**
- **3 Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne)²**

Zrównoważony rozwój ośrodków miejskich wraz z otaczającymi je obszarami wymaga wprowadzania na szeroką skalę rozwiązań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, budowania miasta „zielonego”, zwiększania efektywności energetycznej i ochrony środowiska. Niniejszy program rewitalizacji kładzie nacisk na działania, które przysłużą się podnoszeniu standardów jakości środowiska naturalnego, w tym termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkalnych, transport niskoemisyjny (nacisk na transport pieszy), zmianę sposobu ogrzewania, energooszczędne oświetlenie itp.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych wynika z pilnej potrzeby systemowej odpowiedzi na wyzwanie, którym jest degradacja społeczna, fizyczna i gospodarcza wielu dzielnic polskich miast. Problem ten dotyczy również Radomia i wyznaczonego w jego ramach obszaru rewitalizacji, jakim jest Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim. Wyznaczone cele rewitalizacji na ww. obszarze, przyczynią się do zachowania, modernizacji oraz ponownego zagospodarowania historycznej tkanki miejskiej oraz wzmocnienia na nim aktywności gospodarczej i społecznej, co przysłuży się poprawie jakości życia mieszkańców. Podejmowane działania będą maksymalnie skoncentrowane i efektywne dzięki ścisłemu powiązaniu działań rewitalizacyjnych z całościową polityką rozwoju miasta.

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI 2022 – PROJEKT

Główny cel dokumentu został określony jako:

Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym³

Przedmiotowy program rewitalizacji opiera się na trzech podstawowych celach strategicznych:

1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu.

² Uchwała Nr 198 Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej.

³ Narodowy Plan Rewitalizacji 2022, dokument wewnętrzny Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2014.

2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia.
3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu.

Sformułowane cele oraz wyznaczone w ich ramach kierunki działań wskazują na kompleksowe i zintegrowane podejście do planowanej rewitalizacji Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim, tym samym umożliwią realizację założeń dokumentu na poziomie Gminy Miasta Radomia.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 ROKU

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku identyfikuje obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Jednym z nich jest Radomski Obszar Strategicznej Interwencji, charakteryzujący się znaczącą koncentracją negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, w tym słabym dostępem do usług publicznych. Zgodnie ze strategią, obszar ten wymaga: poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju specjalizacji przemysłowych, wsparcia kompleksowych programów rewitalizacyjnych w celu przywrócenia właściwych funkcji miast lub ich dzielnic, a także zmiany funkcji zdegradowanych terenów, zachowania bezpieczeństwa energetycznego. Planowana rewitalizacja Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej w Radomskim OSI dzięki planowanej interwencji w obszar kluczowy z punktu widzenia rozwoju Radomia. Przeprowadzone działania rewitalizacyjne będą pozytywnie oddziaływać na całe miasto, stanowiące trzon Radomskiego OSI. Tym samym założenia niniejszego programu rewitalizacji są komplementarne w stosunku do analizowanego dokumentu strategicznego.

Spójność przedmiotowego programu rewitalizacji z analizowaną strategią występuje również na poziomie celów strategicznych i ramowych celów strategicznych. Cele wyznaczone w programie są komplementarne w stosunku do następujących celów strategii:

Cele strategiczne:

- **Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii, w tym:**
Kierunek działania 10. Restrukturyzacja miast w celu wzmocnienia ich funkcji społeczno-gospodarczych:
Działanie 10.2. Kompleksowe i zintegrowane działania rewitalizacyjne w miastach
- **Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego**
- **Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki**

Ramowe cele strategiczne:

- **Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska**
- **Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia⁴**

Założenia przedmiotowego programu wpisują się w szczególności w cel strategiczny *Wzrost konkurencyjności regionu...*, który wprost odnosi się do zintegrowanych działań rewitalizacyjnych, a który w programie znajduje swoje bezpośrednie odniesienie w celu strategicznym 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Ten cel z kolei odwołuje się również do sfery jakości życia i wykorzystania kapitału ludzkiego i społecznego. Cel strategiczny 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu oraz cel strategiczny 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu wpisują się w wyznaczone cele dzięki kierunkom działania w zakresie: termomodernizacji obiektów, redukcji emisji zanieczyszczeń, poprawy jakości obiektów i przestrzeni zabytkowych, podnoszenia jakości infrastruktury i wyposażenia instytucji kultury.

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2014-2020

Łagodzenie problemów społecznych jest jednym z kluczowych kierunków działań rewitalizacji radomskiego Śródmieścia, co znajduje odzwierciedlenie w wyznaczonych celach i kierunkach działania. Charakteryzują się one komplementarnością w stosunku do następujących celów wyznaczonych w strategii:

Obszar I:

- **Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności z grup defaworyzowanych (Bezrobocie)**
- **Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu (Niepełnosprawność)**
- **Poprawa dostępu do usług społecznych w tym zdrowotnych dla osób długotrwale lub ciężko chorych (Długotrwała lub ciężka choroba)**

⁴ Uchwała Nr 158/13 dnia 28 października 2013 roku w sprawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.

- **Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich (Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych)**
- **Rozwój systemu wspierania rodziny i ochrony macierzyństwa (Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność)**

Obszar II:

- **Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin (Ubóstwo)**

Obszar III:

- **Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny (Polityka rodzinna)**
- **Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych (Polityka senioralna)**
- **Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa⁵**

Wszystkie ww. cele znajdują swoje odzwierciedlenie w programie rewitalizacji, przede wszystkim w celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia, w którym uwzględniono kierunki działań w zakresie: aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem poprzez integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych), wsparcie rodzin wielodzietnych, rodzin z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i osób samotnie wychowujących dzieci, wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, rozwój różnych form działalności społecznej (opiekuńczej, zdrowotnej, środowiskowej) skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie wydarzeń integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. Ww. cele znajdują również swoje odzwierciedlenie w celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu, w którym przewidziano realizację prac infrastrukturalnych z uwzględnieniem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego zakłada wzrost konkurencyjności ośrodków regionalnych, do których zalicza m.in. Radom. Zgodnie z zapisami dokumentu, rozwój Radomia powinien zmierzać przede wszystkim do kształtowania funkcji regionalnych, wykorzystania i pomnażania ich potencjału społeczno-gospodarczego i przede wszystkim kształtowania wysokiego poziomu kapitału ludzkiego i usług oraz korzyści skali w tym zakresie. Kierunki działań, które są planowane do realizacji i które bezpośrednio lub pośrednio zostały uwzględnione w programie rewitalizacji to:

Kierunki działań:

- **Rozwój placówek oraz bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej szkolnictwa**

⁵ Uchwała Nr 218/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020”.

wyższego oraz dostosowywanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy

- *Przekształcenia struktury funkcjonalnej, polegające głównie na kształtowaniu nowoczesnych centrów miast o wysokiej jakości rozwiązaniach urbanistyczno-architektonicznych i atrakcyjnych przestrzeniach publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu i eksponowaniu walorów historyczno-zabytkowych*
- *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast (przede wszystkim centrów oraz terenów przemysłowych i powojennych)*
- *Rewitalizacja obiektów zabytkowych i ich adaptacja między innymi na potrzeby turystyki i kultury*
- *Rozwój bazy kultury o znaczeniu regionalnym (m. in. filharmonii)*
- *Rozwój bazy turystycznej oraz regionalnych centrów wypoczynku, rekreacji i rozrywki⁶*

Działania w powyższym zakresie zostały uwzględnione przede wszystkim w celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu, a w przypadku rozwoju placówek oraz bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej oraz dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy również w celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia.

STRATEGIA ROZWOJU MIEJSKIEGO RADOMSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO (PROJEKT)

Projekt *Strategii Rozwoju Miejskiego Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego* w części programowej odwołuje się do podstawowych założeń rewitalizacji. Niniejszy program rewitalizacji wykazuje komplementarność z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi wyznaczonymi w strategii:

Cele strategiczne:

- **1. Rozwój społeczno-gospodarczy ROF:**
 - Cel operacyjny 2.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i warunków prowadzenia działalności gospodarczej w ROF*
 - Cel operacyjny 2.2. Rozwój kapitału ludzkiego na terenie ROF*
 - Cel operacyjny 2.3. Poprawa wizerunku ROF*
- **3. Poprawa funkcjonalności ROF:**
 - Cel operacyjny 3.1. Poprawa funkcjonalności systemu transportowego ROF*
 - Cel operacyjny 3.2. Modernizacja przestrzeni zurbanizowanej ROF*
 - Cel operacyjny 3.3. Włączenie społeczne i zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenie ROF*
 - Cel operacyjny 3.4. Poprawa jakości i dostępności pozostałych usług publicznych oraz infrastruktury ROF*
- **4. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego ROF:**

⁶ Uchwała nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Cel operacyjny 4.2. Ograniczenie negatywnego oddziaływania społeczno-gospodarczego na środowisko ROF⁷

Przedmiotowy program rewitalizacji w wyznaczonych trzech celach i kierunkach działania w sposób kompleksowy ujmując kwestie gospodarcze, społeczne, przestrzenne i środowiskowe ujęte w celach strategicznych i operacyjnych wyznaczonych dla miejskiego Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego.

ZINTEGROWANY PROGRAM INWESTYCJI I ROZWOJU MIEJSC PRACY W OBSZARACH REWITALIZOWANYCH RADOMSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO ORAZ ZASIĘG DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W ROF – WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W ROF JAKO ELEMENT ZINTEGROWANEGO PLANOWANIA INTERWENCJI PUBLICZNEJ W ROF (PROJEKT)

Niniejszy program rewitalizacji stanowi kontynuację prac w zakresie stworzenia Systemu Zintegrowanego Zarządzania Przestrzennego w ROF poprzez realizację badań diagnostycznych oraz opracowanie i przygotowanie wdrożenia Strategii rozwoju ROF. Jednym z kluczowych dokumentów opracowanych na potrzeby systemu był *Zintegrowany Program Inwestycji i Rozwoju Miejsc Pracy w Obszarach Rewitalizowanych Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego*. Założenia niniejszego programu rewitalizacji ściśle wpisują się we wszystkie cele analizowanego dokumentu, tj.:

Cele:

- **Pozyskanie osób posiadających predyspozycje do zawodów rzemieślniczych**
- **Edukacja, szkolenia**
- **Tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach**
- **Budowanie tożsamości lokalnej - idea nowego miasta**

Uszczegółowienie *Zintegrowanego Programu Inwestycji...* zostało zawarte w dokumencie *Zasięg działań rewitalizacyjnych...*, w ramach którego została przeprowadzona analiza wskaźnikowa mająca na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego. W jej wyniku wyznaczono obszar zdegradowany – Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim, dla którego określono rodzaje planowanych do przeprowadzenia działań o charakterze technicznym, społecznym, gospodarczym i środowiskowym, mającym na celu wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej. Niniejszy program rewitalizacji, częściowo bazujący na przeprowadzonej wcześniej analizie wskaźnikowej, potwierdza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na obszarze Śródmieścia, w tym Miasta Kazimierzowskiego, oraz określa konkretne kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane do realizacji na tym obszarze. Tym samym stanowi dokument ściśle korespondujący z *Zintegrowanym Programem Inwestycji...* oraz *Zasięgiem działań rewitalizacyjnych...*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA RADOMIA NA LATA 2008-2020

Wyznaczone w niniejszym programie rewitalizacji cele i kierunki działań ściśle korespondują z celami strategicznymi i operacyjnymi wyznaczonymi w *Strategii Rozwoju Miasta Radomia na lata 2008-2020*, w szczególności z celami:

⁷ *Strategia Rozwoju miejskiego Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego*, Radom 2015.

Cele strategiczne:

- **Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez prowadzenie efektywnej polityki społecznej:**

Cel operacyjny 2 Wspieranie rozwoju turystyki, kultury i sportu

Cel operacyjny 3 Poprawa jakości kadr gospodarki poprzez rozbudowę systemu edukacji

Cel operacyjny 4 Wspieranie przyjaznej mieszkańcom infrastruktury ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej

Cel operacyjny 5 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz odwiedzających miasto gości

Cel operacyjny 6 Promocja miasta

- **Stymulowanie rozwoju gospodarczego miasta:**
Cel operacyjny 1 Wspieranie rozwoju innowacji w mieście oraz pogłębianie rozwoju przedsiębiorczości
- **W zakresie komunikacyjnym i funkcjonalnym stworzenie silnych powiązań subregionalnych między Radomiem i gminami znajdującymi się w obszarze jego oddziaływania tak aby tworzyły one spójną całość z uwzględnieniem walorów środowiskowych i turystycznych:**

Cel operacyjny 1 – Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej miasta oraz funkcjonalne uporządkowanie przestrzeni miejskiej, w tym:

Rewitalizacja zabytkowych i najbardziej zaniedbanych obszarów miasta (wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji)

Cel operacyjny 2 – Zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta i poprawa układu komunikacyjnego

Cel operacyjny 4 – Wspieranie inicjatyw proekologicznych, poprawiających jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne⁸

Niniejszy program rewitalizacji ściśle koresponduje z założeniami polityki rozwoju Gminy Miasta Radomia. Rewitalizacja zabytkowych i najbardziej zaniedbanych obszarów miasta została wskazana w strategii jako działanie konieczne dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej miasta oraz funkcjonalnego uporządkowania przestrzeni miejskiej. Wyznaczony obszar rewitalizacji – Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim to obszar zabytkowy o dużej wartości historycznej oraz pełniący strategiczną rolę z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Jest to obszar charakteryzujący się szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk społecznych (starzenie się społeczeństwa, wyludnianie się obszaru, bezrobocie, w tym długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia, wysoki odsetek osób objętych pomocą społeczną itp.), gospodarczych (mała stabilność prowadzonej działalności gospodarczej) i technicznych (korzystanie na szeroką skalę z zasiłków na zakup opału, świadczące o stosowaniu na dużą skalę rozwiązań nieefektywnych energetycznie). Jednocześnie jest to obszar charakteryzujący się znaczącymi problemami infrastrukturalnymi, przestrzennymi i wizerunkowymi, które obniżają jego rangę jako funkcjonalnego i historycznego centrum miasta. Szerokie spectrum zaplanowanych do realizacji kierunków działań w obszarze Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego wpisuje się wprost w ogólne założenia polityki rozwoju miasta w zakresie

⁸ Uchwała Nr 371/2008 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 25.08.2008r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Radomia na lata 2008-2020.

rewitalizacji, ale również w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców, stymulowania rozwoju gospodarczego, w zakresie komunikacyjnym oraz z uwzględnieniem walorów środowiskowych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY MIASTA RADOMIA NA LATA 2014-2020

Kluczowym elementem procesu rewitalizacji jest zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Działania w tym zakresie stanowią również podstawę prowadzenia polityki społecznej, co przekłada się na ścisłe powiązanie założeń niniejszego programu rewitalizacji z analizowanym dokumentem strategicznym, w tym jego celami:

Cele:

- **1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie zjawisku ich wykluczenia społecznego**
- **2. Zintegrowany system wsparcia osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie form rehabilitacji i zatrudnienia zawodowego**
- **3. Zbudowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym⁹**

Celem ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów społecznych jest w niniejszym programie rewitalizacji w szczególności cel 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia, który przewiduje aktywizację społeczno-zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem poprzez integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych), wsparcie rodzin wielodzietnych, rodzin z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i osób samotnie wychowujące dzieci, rozwój różnych form działalności społecznej (opiekuńczej, zdrowotnej, środowiskowej) skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie wydarzeń integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób starszych oraz niepełnosprawnych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RADOM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radom uznaje Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim za funkcjonalne centrum miasta. W obszarze tym wskazane jest prowadzenie polityki przestrzennej nakierowanej na krystalizację struktury przestrzennej o walorach umożliwiających zachowanie i wzmocnienie roli funkcjonalnego centrum miasta. Przedstawione w programie rewitalizacji cele i kierunki działań wpisują się w ogólnomiejską politykę zagospodarowania przestrzennego, w tym w szczególności następujące cele i kierunki działań:

Cele strategiczne:

- **I Poprawa warunków życia mieszkańców**

⁹ Uchwała nr 33/2014 Rady Miejskiej w Radomiu w sprawie przyjęcia i wdrożenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2020”.

- **II Poprawa wizerunku i atrakcyjności inwestycyjnej miasta**
- **III Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego**

Kierunki działań:

- **1 Rozwój i optymalizacja systemu transportowego**
- **4 Poprawa efektywności zainwestowania obszarów urbanizacji**
- **5 Rozwój funkcji terenów otwartych**
- **8 Poprawa efektywności ochrony prawnej środowiska i przyrody**
- **9 Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego¹⁰**

Cele i kierunki działań planowane do realizacji w ramach niniejszego programu rewitalizacji są komplementarne również w stosunku do założeń polityki przestrzennej w odniesieniu do strefy śródmiejskiej, do których zaliczono m.in.:

- *rehabilitację i rewitalizację obszarów zdegradowanych;*
- *podnoszenie intensywności zabudowy i jej standardów, uzupełnianie zabudowy pierzejowej;*
- *podniesienie jakości i funkcjonalności obszarów przestrzeni publicznych;*
- *zachowanie i ekspozycję walorów krajobrazowych: dominant, punktów widokowych i panoram historycznej części miasta;*
- *zachowanie walorów dziedzictwa kulturowego z poszanowaniem lokalnej tożsamości i specyfiki poszczególnych dzielnic śródmiejskich;*
- *uporządkowanie gospodarki zasobami mieszkalnictwa komunalnego, ze szczególnym uwzględnieniem wyprowadzenia mieszkań komunalnych z centrum miasta;*
- *poprawa stanu bezpieczeństwa (monitoring, rozwiązania preferujące ruch pieszzy i rowerowy w strefach zamieszkania, itp.);*
- *poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podnoszenie standardów dostępu do usług publicznych i komercyjnych oraz terenów otwartych i zieleni miejskiej;*
- *racjonalną politykę parkingową (standardy parkingowe uwzględniające zarówno potrzeby mieszkańców, jak i standardy środowiskowe i jakości przestrzeni publicznej);*
- *preferencję dla systemów transportu zbiorowego¹¹.*

Niniejszy program rewitalizacji w sposób bezpośredni lub pośredni odwołuje się do wszystkich ww. założeń zagospodarowania przestrzennego w Śródmieściu wraz z Miastem Kazimierzowskim. W związku z powyższym należy uznać, że rewitalizacja Śródmieścia będzie służyć realizacji polityki przestrzennej miasta w kluczowym dla rozwoju społeczno-gospodarczego centrum Radomia.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA RADOMIA

¹⁰ Uchwała Nr 168/2011 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29.08.2011r. w sprawie: uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radom”.

¹¹ Uchwała Nr 168/2011 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29.08.2011r. w sprawie: uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radom”.

Radom jest miastem borykającym się z problemem niewystarczających standardów środowiskowych w zakresie jakości powietrza atmosferycznego. Stąd też działania rewitalizacyjne realizowane w ramach niniejszego programu rewitalizacji odwołują się również do sfery środowiskowej, w szczególności w zakresie racjonalizacji gospodarowania energią. Odwołują się tym samym do następujących celów wyznaczonych w *Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Radomia*:

Cele szczegółowe:

- **1 Wdrożenie wizji miasta Radomia jako obszaru zarządzanego w sposób zrównoważony i ekologiczny, stanowiącego przykład zarówno dla gmin regionu jak i kraju**
- **2 Ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie miasta, a także emisji pochodzącej z transportu, spełnienie norm w zakresie jakości powietrza**
- **3 Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej oraz mieszkalnych**
- **4 Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania/dostarczania energii do odbiorców zlokalizowanych na terenie miasta**
- **5 Rozwój systemów zaopatrzenia w energią zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów)**
- **7 Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej**
- **8 Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią**
- **9 Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza**
- **10 Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego i indywidualnego**
- **11 Promocja efektywnego energetycznie oświetlenia¹²**

Działania ukierunkowane m.in. na wdrażanie rozwiązań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej zostały ujęte w niniejszym programie rewitalizacji w celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu oraz w celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. W przypadku obydwóch celów uwzględniono termomodernizację obiektów. W przypadku celu 3. uwzględniono również realizację przedsięwzięć w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza (transport niskoemisyjny, zmiana sposobu ogrzewania, energooszczędne oświetlenie itp.). Tym samym niniejszy program rewitalizacji pozostaje zgodny z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej.

PR przyczynia się do osiągnięcia zdefiniowanych w PGN wskaźników monitoringu dla poszczególnych sektorów, w tym:

- a) Wskaźniki monitoringu proponowane dla grupy użyteczność publiczna/ infrastruktura komunalna:

¹² Uchwała nr 193/2015 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 5 października 2015 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Radomia”.

- Ilość wykorzystywanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w miejskich budynkach użyteczności publicznej;
- Udział wykorzystywanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitej energii zużywanej w miejskich budynkach użyteczności publicznej;
- Całkowita powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych;
- Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji po roku 2013;
- Roczna liczba usług/produktów, których procedura wyboru oparta została także o kryteria środowiskowe/efektywnościowe (system zielonych zamówień publicznych);
- Roczne zużycie energii elektrycznej przez system oświetlenia miejskiego;

b) Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora mieszkalnictwo:

- Łączna liczba dofinansowanych przez miasto wymian źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych w podziale na typy zainstalowanych źródeł po roku 2013;
- Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieciowych nośników ciepła po roku 2013;
- Długość sieci ciepłowniczej na terenie miasta Radomia;
- Liczba mieszkań w budynkach ocieplonych po roku 2013.

c) Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora transportowego:

- Liczba zakupionych autobusów spełniających najnowsze normy emisji spalania po roku 2013.

PROGRAM OBNIŻANIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE MIASTA RADOMIA NA LATA 2010-2017

Konkretne rozwiązania w zakresie ograniczania niskiej emisji zostały przedstawione w *Planie obniżania niskiej emisji na terenie miasta Radomia na lata 2010-2017*. Zgodnie z założeniami dokumentu, głównym celem jest:

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery na jego obszarze terytorialnym, a więc poprawa jakości powietrza atmosferycznego¹³

Przewidziane w niniejszym programie rewitalizacji kierunki działań, zakładające termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej oraz innego rodzaju przedsięwzięcia umożliwiające redukcję emisji zanieczyszczeń (transport niskoemisyjny, energooszczędne oświetlenie, zmiana sposobu ogrzewania) umożliwią osiągnięcie założonego celu, a zatem realizują cel analizowanego dokumentu strategicznego.

PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA MIASTA RADOMIA NA LATA 2013-2020

Kompleksowość procesu rewitalizacji powoduje, że planowane wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego odbywa się na wielu płaszczyznach, w tym również

¹³ Uchwała nr 510/2009 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 20.04.2009 r. w sprawie uchwalenia „Programu obniżania niskiej emisji na terenie miasta Radomia na lata 2010-2017”.

w dziedzinie transportu. Jednym z zakładanych celów uzupełniających wyznaczonych przez analizowany dokument strategiczny jest:

Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko – poprzez utrzymanie założonego udziału transportu publicznego w przewozach miejskich, dalsza rozbudowa taboru zasilanego CNG i sukcesywna wymiana pozostałych autobusów na spełniające coraz wyższe normy czystości spalin¹⁴

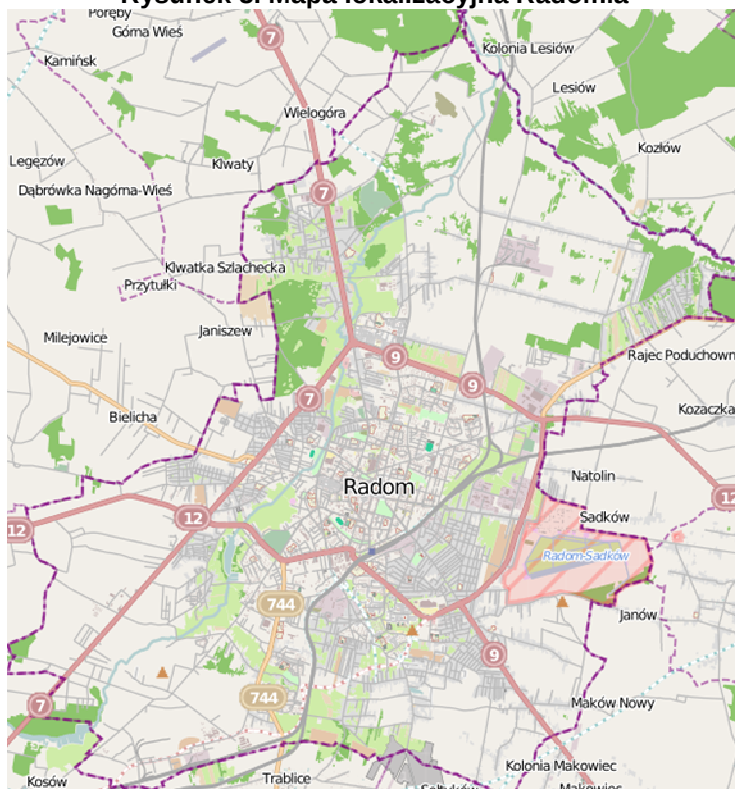
Cel ten znajduje swoje odzwierciedlenie w niniejszym programie rewitalizacji, który w ramach celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu zakłada m.in. realizację działań w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez wdrażanie rozwiązań dot. m.in. transportu niskoemisyjnego. Mając na uwadze powyższe, należy uznać założenia obydwóch dokumentów za spójne.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

1. Wprowadzenie

Radom położony jest w centralno-wschodniej Polsce, w województwie mazowieckim. Jest największym ośrodkiem miejskim znajdującym się w widłach Pilicy i Wisły. Pod względem historycznym przynależy do Ziemi Sandomierskiej, fizycznogeograficznym – makroregionu określanego mianem Wzniesień Południowomazowieckich.

¹⁴ Uchwała nr 641/2013 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Miasta Radomia na lata 2013 – 2020”.

Rysunek 3. Mapa lokalizacyjna Radomia

Źródło: <http://www.google.pl>

Pierwsze przekazy dotyczące Radomia datowane są na połowę XII wieku. Według historyków początki osadnictwa na tym terenie sięgają schyłku VIII wieku, od tego momentu po obu stronach rzeki Mlecznej rozwijało się osadnictwo wiejskie. Od XI stulecia znaczenie Radomia wzrasta, wówczas staje się siedzibą kasztelanów radomskich, w tej postaci funkcjonuje aż do 2 poł. XIV w., kiedy, wraz z lokacją Nowego Radomia, osada nad Mleczną traci swą funkcję. Przez następne stulecia miasto pełni rolę istotnego centrum politycznego w skali kraju. Wraz z III rozbiorem Polski zostało włączone do zaboru austriackiego (od 1809 w rosyjskim). Po zakończeniu I wojny światowej Radom wszedł w skład administracyjny województwa kieleckiego. W 1975 r. uzyskał status stolicy województwa radomskiego, którą pozostał do końca 1998 roku. Wraz z reformą administracyjną, stał się miastem na prawach powiatu.

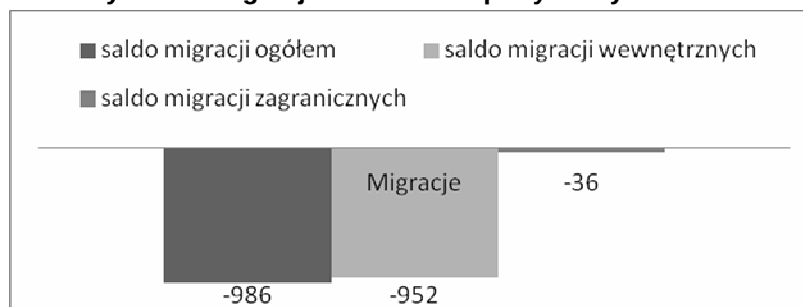
Radom jest ważnym ośrodkiem administracyjnym, edukacyjnym oraz kulturalnym. Miasto pełni dla podregionu rolę głównego węzła komunikacyjnego szlaków o znaczeniu krajowym: Warszawa – Radom – Kraków – granica państwa, Warszawa – Radom – Rzeszów – granica państwa, Wrocław – Łódź – Radom – Lublin – granica państwa.

2. Analiza demograficzna

Liczba ludności Radomia systematycznie maleje, natomiast województwa mazowieckiego wzrasta, co jest związane głównie z migracjami zarobkowymi z mniejszych ośrodków do Warszawy. Jest to zjawisko charakterystyczne dla większości miast w województwie. W 2014 r. saldo migracji w Radomiu wyniosło -952, i przyjęło najwyższą wartość wśród wszystkich powiatów Mazowsza. Dla porównania saldo migracji wewnętrznych w innych

byłych miastach wojewódzkich wynosiło: Ostrołęka -441; Płock -464, Siedlce -40.¹⁵ Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w 2010 r. Radom zamieszkiwało 221 658 osób, w 2014 r. nastąpił spadek do 217 201 osób¹⁶. Zdaniem demografów spadek ten podyktowany jest m.in. ujemnym przyrostem naturalnym oraz saldem migracji. Analiza migracji wskazuje na przewagę migracji wewnętrznych. Dotyczą one zwłaszcza młodych osób, i są podyktowane głównie czynnikami ekonomicznymi. Zdecydowanie mniejszy odsetek radomian decyduje się zamieszkać poza Polską.

Wykres 1. Migracje ludności na pobyt stały w 2014 r.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Ujemne saldo migracji i niski przyrost naturalny są przyczyną spadku liczby ludności Radomia.

Tabela 1. Liczba ludności w latach 2010-2014 [os.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Województwo mazowieckie	5267072	5285604	5301760	5316840	5334511
Radom	221658	220602	219703	218466	217201

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

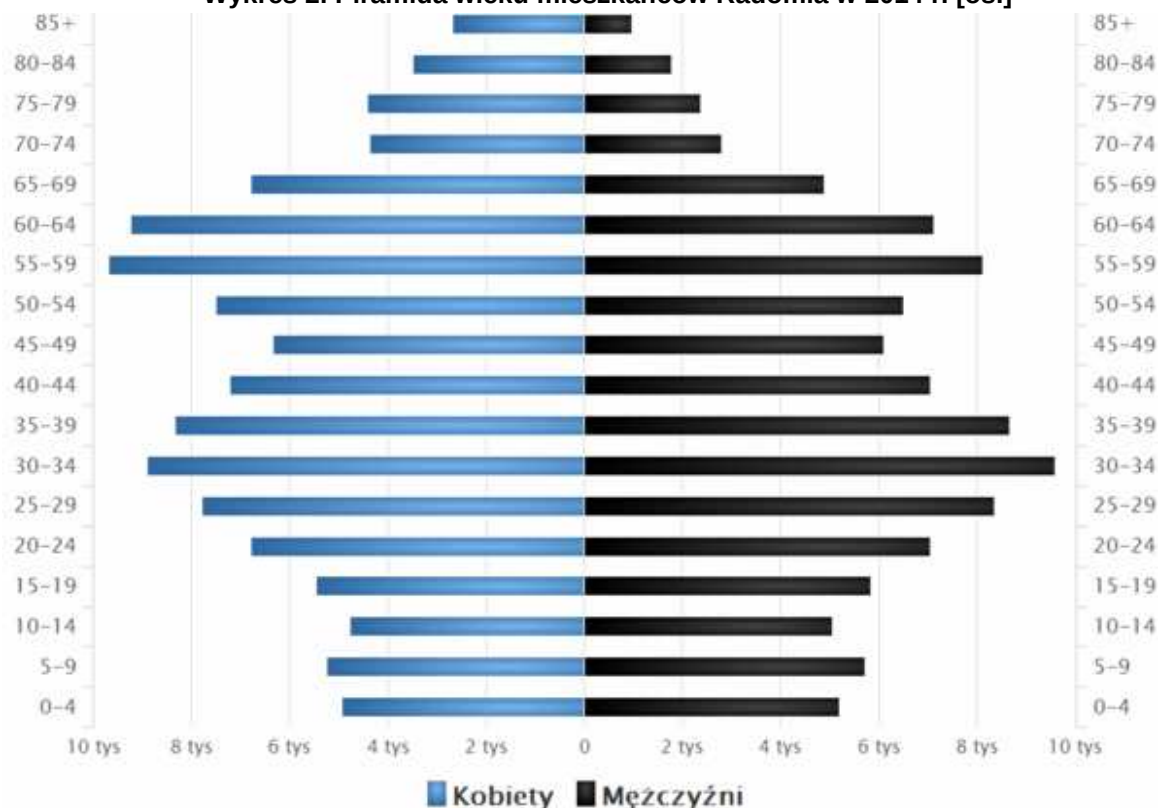
Pod względem struktury wieku, warto podkreślić wysoki udział osób po 65 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców Radomia. Zjawisko to stanowi następstwo wydłużania się trwania życia, jak również niskiego poziomu diety. Proces starzenia społeczeństwa przekłada się na strukturę ludności wg ekonomicznych grup wieku, która dla Radomia w 2014 r. kształtowała się następująco: udział ludności w wieku przedprodukcyjnym – 17,3%, udział ludności w wieku produkcyjnym – 62,6%, udział ludności w wieku poprodukcyjnym – 20,2%. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie spada. Należy zauważyć, że dane te są istotne dla lokalnej gospodarki, ponieważ pozwalają szacować m.in. ilość potencjalnych zasobów pracy. Spadek liczebności tej grupy ma negatywny wymiar i może skutkować problemami z pozyskiwaniem pracowników w dalszych latach.

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny, Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie mazowieckim w 2014 r.

¹⁶ Pod względem metodologicznym dane o liczbie i strukturze ludności dla okresów międzypisowych są sporządzane poprzez przyjęcie wyników spisu powszechnego za bazę wyjściową, a następnie naliczanie danych metodą bilansową według następującego schematu: stan ludności na początek okresu (roku, kwartału) w gminie + urodzenia żywe - zgony + zameldowania na pobyt stały (z innych gmin i z zagranicy) - wymeldowania z pobytu stałego do innych gmin i za granicę) +(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych = stan ludności na końcu okresu (roku, kwartału) w gminie. Stąd też istnieje różnica pomiędzy danymi, którymi dysponuje miasto (zgodnie z nimi, liczba mieszkańców w 2014 r. wynosi 208839 osób), a danymi podawanymi przez GUS.

O starzeniu społeczeństwa świadczy ponadto tempo, w jakim przybywa osób starszych. W latach 1989 – 2013 ich udział w ogólnej liczbie ludności Radomia podwoił się. Większość populacji w starszym wieku stanowią kobiety.

Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców Radomia w 2014 r. [os.]

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z perspektywy kreowania działań w sferze polityki społecznej czy gospodarczej istotna jest wiedza w zakresie dalszych kierunków zmian demograficznych. Zgodnie z prognozami demograficznymi kolejne lata mają przynieść dalszy spadek liczby ludności Radomia. Według szacunków GUS liczba mieszkańców spadnie do 201 180 osób w 2035 r. W odniesieniu do województwa trend ten jest odwrotny – liczba mieszkańców Mazowsza ma wzrosnąć z 5 178 976 w 2014 r. do 5 469 490 osób w 2020 r. Znajomość struktury ludności według płci i wieku daje podstawę do określania społeczno – ekonomicznych konsekwencji. W wymiarze praktycznym przekłada się na podejmowanie odpowiednich działań, np. system opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, kreowanie instrumentów umożliwiających szybszy powrót kobiet na rynek pracy po urlopie macierzyńskim, dostosowanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.

3. Analiza społeczna

W ostatnich latach coraz powszechniejszym obszarem analiz staje się badanie jakości życia. Wskaźniki zadowolenia z różnych aspektów życia traktowane są jako ważny element monitorowania sytuacji społecznej. Jedną z jej składowych jest poziom życia ludności, który bezpośrednio przekłada się na subiektywną ocenę własnej sytuacji. Dla części radomian negatywnie na ocenę jakości życia wpływają: problemy na rynku pracy, wysoka stopa bezrobocia rejestrowanego oraz niższe aniżeli w województwie mazowieckim przeciętne wynagrodzenie brutto. Brak pracy i ubożenie społeczeństwa powodują, że dla ok. 10%

mieszkańców głównym źródłem utrzymania są świadczenia z pomocy społecznej. Podstawowe powody korzystania z niej to: ubóstwo i bezrobocie, w dalszej kolejności bezradność w sprawach opieki rodzicielskiej i wychowawczej, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, wielodzietność oraz przemoc w rodzinie. Niejednokrotnie w rodzinach występuje kumulacja kilku z wymienionych czynników.

W 2014 r. zasiłki z pomocy społecznej otrzymało 8089 rodzin z terenu Radomia, a łączna ich wartość wyniosła 32 549 720,03 zł. W porównaniu do lat wcześniejszych nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń. W 2010 r. świadczenia te przyznano 9 209 rodzinom^{17,18}, rok później 9 124¹⁹. Porównując rok 2014 i 2010 widoczny jest spadek liczby podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o 1120 środowisk. Może to być spowodowane zarówno skutecznością aktywizacji społeczno-zawodowej jak i kryterium dochodowym – świadczenia rodzinne wliczane do dochodu powodują utratę prawa do zasiłków.

By działania pomocowe były skuteczne powinny objąć wszystkie sfery życia, dla jak najszerzego przeciwdziałania wykluczeniu. Wielowymiarowość wymaga szerokiej współpracy instytucjonalnej podmiotów ze sfery gospodarczej, politycznej i społecznej. Zintegrowany system pomocowy, by był jak najbardziej skuteczny, powinien obejmować całe rodziny.

Z perspektywy społecznej ważny jest stan zasobów mieszkaniowych. Liczba mieszkań w latach 2010-2014 w Radomiu sukcesywnie rosła. W 2014 r. w Radomiu dostępne były 82 102 mieszkania.

Tabela 2. Zasoby mieszkaniowe w latach 2010-2014 [szt.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	13470428	13587440	13722786	13852896	13983039
Województwo Mazowieckie	2062955	2085601	2112511	2138825	2166839
Radom	80520	80931	81326	81811	82102

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Spośród dostępnych mieszkań 86,4% było wyposażonych w centralne ogrzewanie – w porównaniu do roku 2010 nastąpił wzrost o 0,3%. Należy podkreślić istniejącą różnicę pomiędzy wartością wskaźnika w zestawieniu z Mazowszem – w województwie 92,4% mieszkań posiadało CO. Mniejsze dysproporcje występowały w wartości wskaźnika dla miasta i kraju. Korzystniej wygląda wskaźnik określający udział mieszkań wyposażonych w łazienkę (Radom 96,3%, województwo 96,3%, kraj 95,4% – dane za 2014 rok).²⁰

Radom należy do miast o wysokim poziomie wykształcenia mieszkańców. Znaczny odsetek radomian legitymuje się wykształceniem wyższym. O potencjale edukacyjnym miasta decyduje dobrze rozwinięta sieć placówek, kształcących na wszystkich poziomach nauczania. Infrastrukturę edukacyjną Radomia w roku szkolnym 2014/2015 tworzyły:

¹⁷ Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2014.

¹⁸ Sprawozdanie z działalności MOPS w Radomiu w roku 2010.

¹⁹ Sprawozdanie z działalności MOPS w Radomiu w roku 2011 wraz z potrzebami pomocy społecznej.

²⁰ BDL GUS.

- publiczne placówki wychowania przedszkolnego – 22 przedszkola, w tym 19 ogólnodostępnych, 2 z oddziałami integracyjnymi, 1 z oddziałami specjalnymi),
- publiczne szkoły podstawowe – 26,
- publiczne gimnazja – 15,
- zespoły szkół zawodowych – 10 (szkoły techniczne i ekonomiczne),
- publiczne szkoły specjalne – 3,
- zasadnicze szkoły zawodowe – 10,
- licea ogólnokształcące – 12,
- publiczne szkoły artystyczne – 2,
- szkoły wyższe – 14,
- placówki naukowo-badawcze – 3.²¹

Szkolnictwo ponadgimnazjalne współtworzą licea ogólnokształcące oraz zespoły szkół zawodowych i technika, które kształcą kadry pod kątem przemysłu odzieżowego, mechanicznego czy elektronicznego. Na terenie Radomia funkcjonują również szkoły artystyczne. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2014/2015 największy odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych stanowili uczniowie szkół ogólnokształcących, w tym liceów ogólnokształcących (72,32% ogółu uczniów szkół ogólnokształcących), a następnie szkół ponadgimnazjalnych, zawodowych i artystycznych, w tym uczniowie techników (90,52% uczniów szkół ponadgimnazjalnych zawodowych i artystycznych). W latach 2010-2014 liczba uczniów kształcących się w technikach konsekwentnie rosła. Z jednej strony sytuacja ta stanowi następstwo ogólnopolskiego trendu związanego z ponowną popularyzacją szkolnictwa zawodowego, z drugiej zaś stanowi próbę dostosowania młodych ludzi do specyfiki lokalnego rynku pracy.

Tabela 3. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i policealnych w Radomiu w roku szkolnym 2014/2015 [os.]

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Udział w liczbie ogółem (%)
Szkoły ogólnokształcące	7173	46,84
Szkoły policealne	312	2,04
Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe i artystyczne	5932	38,74
Zasadnicze szkoły zawodowe	1896	12,38
Razem	15313	100,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych SIO, na koniec września 2014 r. spośród profili oferowanych przez technika największa liczba uczniów kształciła się w zawodzie technik informatyk (liczba uczniów – 789). Jest to wpływ rynku pracy, ze względu na intensywny rozwój outsourcingu informatycznego w Radomiu. Uczniowie chętnie kształcą się w zawodach kucharz oraz technik ekonomista, jednak w 2014 r. w ewidencji osób bezrobotnych prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Radomiu, wśród 18553 bezrobotnych, 164 osoby

²¹ Opracowano na podstawie danych BDL GUS, Systemu Informacji Oświatowej, stan na 30.09.2014 r., <http://www.radom.pl/page/255,szkoły-wyzsze.html?offset=10>, dane z dnia 02.02.2016 r. oraz <http://www.radom.pl/page/258,placowki-naukowo-badawcze.html>, dane z dnia 02.02.2016 r.

ukończyły naukę w zawodzie technik ekonomista. Na koniec 2014 r. w PUP, pracodawcy poszukiwali najczęściej osób z następującą specjalizacją: cieśla – zbrojarz, cieśla szalunkowy, cholewkarz, cukiernik, fryzjer (jednocześnie jest to zawód generujący wysokie bezrobocie, co świadczy o dużej rotacji i nietrwałości miejsc pracy) i księgowy. Pozytywnym przykładem dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy jest współpraca pomiędzy Radomskim Klastrem Metalowym a placówkami edukacyjnymi. Dzięki tym działaniom, we współpracy z Zespołem Szkół Technicznych i Zespołem Szkół Zawodowych im. Hubala udało się pozyskać uczniów do dwóch klas mechanicznych w tych szkołach. Określanie profili kształcenia powinno więc być skorelowane z analizą sytuacji na rynku pracy, w szczególności źródłem informacji, zarówno dla szkół, jak i uczniów dokonujących wyborów powinny być badania zapotrzebowania na kwalifikacje wśród pracodawców. Zatem w tym zakresie powinny być poczynione zmiany.

Według danych GUS w roku akademickim 2013/2014 radomskie uczelnie kształciły 11 808 osób, w 2014/2015 – 10 654. Spadek liczby osób, podyktowany jest w głównej mierze względami demograficznymi oraz tym, że wielu absolwentów szkół średnich wybiera się na studia do znaczących ośrodków akademickich. Zwiększa się udział studentów w kierunkach technicznych, na co wpływ mają wymagania rynku pracy oraz trwająca od kilku lat intensywna promocja kształcenia na tych kierunkach.

Największą i najstarszą szkołą wyższą Radomia jest Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (do 2012 r. Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego). Placówka oferuje edukację na 8 wydziałach – 4 wydziałach technicznych: Mechanicznym, Transportu i Elektrotechniki, Materiałoznawstwa, Technologii i Wzornictwa, Informatyki i Matematyki i 4 wydziałach nietechnicznych: Ekonomicznym, Sztuki, Filologiczno-Pedagogicznym oraz Nauk o Zdrowiu i Kultury Fizycznej. Uniwersytet współpracuje z regionalnymi przedsiębiorstwami.

Potencjał szkolnictwa wyższego wzmacnia, istniejące od 2001 r., Kolegium Licencjackie Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie. Kolegium prowadzi edukację na Wydziale Historycznym na kierunkach historia, filologia polska oraz Wydziale Filozofii i Socjologii. Pod patronatem Uniwersytetu Warszawskiego działa Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych. Uniwersytet Warszawski posiada w Radomiu Wydział Zamiejscowy. Pedagogów przygotowuje Kolegium Nauczycielskie, funkcjonujące pod patronatem Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej – Curie. Potencjał edukacyjny współtworzą uczelnie prywatne, m.in. Wyższa Szkoła Handlowa, Radomska Szkoła Wyższa i Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska.

Istotnym czynnikiem wpływającym na standard życia w mieście jest jakość usług w zakresie ochrony zdrowia. W Radomiu funkcjonuje Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego oraz 3 duże ośrodki leczenia specjalistycznego:

- Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. – świadczący wysoko specjalistyczne usługi medyczne, posiadający między innymi takie oddziały jak: kardiologiczny z kardiologią interwencyjną i całodobowymi dyżurami hemodynamicznymi, neurologiczny, neurochirurgiczny (szpital dysponuje 840 łózkami na 22 oddziałach leczenia stacjonarnego);
- Radomski Szpital Specjalistyczny – dysponujący jednym z największych w kraju ośrodków dializ, także posiadający oddział neurologiczny oraz kardiologiczny

z zakładem hemodynamiki (szpital dysponuje 857 łózkami na 24 oddziałach leczenia stacjonarnego);

- Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej im. dr Barbary Borzym, obejmujący swym zasięgiem region radomski i niektóre gminy regionów przyległych (szpital dysponuje 300 łózkami na oddziałach leczenia stacjonarnego).

W 2014 r. na terenie Radomia funkcjonowały 153 zakłady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym 131 przychodni i 22 praktyki lekarskie. Od roku 2010 liczba przychodni wzrosła o 21 obiektów, a liczba praktyk lekarskich spadła o 3. W 2014 r. na 10 tys. ludności przypadało w mieście 6 przychodni. Liczba udzielonych porad lekarskich w roku 2014 wyniosła 883958 i w porównaniu do roku 2010 wzrosła o 8%.

W 2013 r. liczba łóżek przypadających na 10 tys. mieszkańców Radomia wynosiła 65,14 i w porównaniu do roku 2010 spadła o blisko 4 łóżka. Pod tym kątem Radom wypada wyjątkowo niekorzystnie w porównaniu do innych miast w województwie – w Ostrołęce wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 100,91, w Płocku 98,52, w Siedlcach 103,34, a w Warszawie 72,44. Świadczy to o istotnych dysproporcjach w dostępie do opieki zdrowotnej oraz konieczności podejmowania działań w tym zakresie.

W kontekście starzenia się społeczeństwa, narastającym problemem jest niska dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej dla osób starszych. Osoby starsze potrzebują dłuższego leczenia i powinny być leczone na oddziałach geriatrycznych, które w Radomiu nie funkcjonują. W tej sytuacji seniorzy są leczeni na oddziałach internistycznych, które są w dużej mierze przeciążone.

Niska dostępność usług zdrowotnych dla osób starszych może mieć istotne negatywne konsekwencje dla zdrowia seniorów, a w konsekwencji prowadzić do ich wykluczenia społecznego. Zły stan zdrowia jest najważniejszym czynnikiem ograniczającym sprawność i samodzielność funkcjonalną jednostki. Ryzyko jednoczesnego występowania kilku schorzeń i utraty sprawności wyraźnie rośnie w grupie osób w wieku 75+. Blisko 1/3 seniorów ocenia swój stan zdrowia źle i bardzo źle, co oznacza konieczność zapewnienia opieki zdrowotnej tej grupie osób. Brak odpowiedniej opieki medycznej dla osób starszych będzie powodował w przyszłości obciążenie systemu pomocy społecznej, a w przypadku części seniorów oznacza lub będzie oznaczać ubóstwo i trwanie na marginesie życia społecznego.

4. Analiza gospodarcza

By zrozumieć specyfikę radomskiej gospodarki, należy uwzględnić kierunki jej rozwoju na przestrzeni lat. W okresie międzywojennym do rozwoju gospodarczego przyczynił się Centralny Okręg Przemysłowy, którego celem było zwiększenie potencjału ekonomicznego Polski, rozbudowa przemysłu zbrojeniowego i ciężkiego oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Zniszczenia wojenne nie zahamowały ponownego rozwoju gospodarczego – w Radomiu istniały przedsiębiorstwa o znaczeniu krajowym – Zakłady Metalowe Łucznik, Radomska Wytwórnia Telefonów, Radomskie Zakłady Przemysłu Skórzanego Radoskór. Dla radomskiej gospodarki najtrudniejszy okres przyniosła transformacja gospodarczo-ustrojowa. Wówczas wiele zakładów państwowych, funkcjonujących dotychczas w warunkach gospodarki centralnie planowanej, nie sprostało regułom wolnego rynku. Ich likwidacja przyczyniła się do powstania i szybkiego wzrostu bezrobocia w mieście i regionie. Transformacja

jednocześnie dała szansę powstania nowych podmiotów, z tą różnicą, że powstające przedsiębiorstwa były znacznie mniejsze pod względem liczby zatrudnianych pracowników. Obecnie Radom można uznać za typowe miasto przemysłowe.

Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Radom

Aktualnie dla przedsiębiorców stosowane są zachęty, m.in. w postaci ulg na terenie Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefy Radom. Usytuowaniu i rozwojowi Podstrefy sprzyja niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich. Miasto położone jest w odległości 100 km od Warszawy, 135 km od Łodzi, 192 km od Krakowa, 321 km od Wrocławia oraz 358 km od Poznania. Na obszarze podstrefy znajdują się przedsiębiorstwa przemysłu chemicznego, kosmetycznego, elektromaszynowego, elektronicznego, telekomunikacyjnego i informatycznego. O kierunkach pozyskiwania takich inwestorów zdecydował szereg czynników: dostępność wykwalifikowanej kadry oraz dotychczasowe doświadczenie gospodarcze regionu. TSSE jest coraz bardziej efektywna. W 2013 r. przedsiębiorstwa działające na jej obszarze zadeklarowały utworzenie miejsc pracy dla 281 osób, rok później już dla 910. W 2015 roku liczba ta wynosiła 418 osób. Deklarowane nakłady wzrosły z poziomu około 104 mln złotych w 2013 roku do 1,8 mld złotych w 2014 r. Odnotowano także wzrost liczby wydanych zezwoleń na prowadzenie działalności w strefie. W 2015 r. 20 podmiotów wyraziło zainteresowanie rozpoczęciem działalności na obszarze TSSE.²²

Radomski Klaster Metalowy²³

Przedsiębiorcy działający w branży metalowej zdecydowali w 2011 r. o powołaniu do życia Radomskiego Klastra Metalowego. Pierwotnie dokument sygnowało 13 firm i instytucji, które za cel postawiły zmianę wizerunku branży, opartą na ekspozycji potencjału produkcyjnego i usługowego oraz popularyzowanie stosowania najnowszych technologii. Korzystnym zjawiskiem jest jego współpraca z placówkami edukacyjnymi, co pozwala skuteczniej dostosowywać kwalifikacje uczniów do potrzeb rynku pracy.

Podmioty gospodarcze

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2014 roku na terenie miasta zarejestrowanych było łącznie 24 687 podmiotów gospodarczych. Wiodącą rolę pełni sektor prywatny – 98,4% ogółu podmiotów. W sektorze tym ponad 78% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, natomiast ok. 7,8% spółki handlowe. Największą liczbę firm odnotowano w grupie „pozostała działalność” – są więc związane ze świadczeniem różnego rodzaju usług (około 78,9%). W grupie „przemysł i budownictwo” liczba podmiotów spadła.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze wg sekcji [szt.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	25371	24263	24571	24711	24687
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	277	257	227	197	141
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	14	14	16	15	18

²² <http://www.tsse.arp.pl/o-strefie/historia>, dane z dnia 02.02.2016 r.

²³ <http://www.klastermetalowy.radom.pl/>, dane z dnia 02.02.2016 r.

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	2837	2701	2683	2673	2630
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	17	23	23	23	25
Sekcja E – Dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	60	66	69	66	66
Sekcja F – Budownictwo	2425	2354	2371	2321	2313
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9336	8616	8551	8519	8412
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	1759	1636	1685	1674	1677
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	576	566	572	565	572
Sekcja J – Informacja i komunikacja	505	512	519	569	585
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	965	922	916	923	879
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	707	735	771	804	840
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1985	1934	2008	2048	2086
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	461	447	469	508	514
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	38	40	41	41	39
Sekcja P – Edukacja	602	629	771	814	813
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1199	1232	1270	1299	1373
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	322	307	303	316	326
Sekcja S i T – Podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1285	1271	1305	1335	1376
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	1	1	1	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z klasyfikacją według sektorów własnościowych najwyższy jest udział podmiotów zaliczanych do sektora prywatnego. Od 2010 r. zauważalny jest spadek liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw. Niewielki wzrost miał miejsce tylko w 2013 r. W 2014 r. w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek o 12%.

Tabela 5. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych [szt.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem	4	9	7	13	10
sektor publiczny	5	6	8	4	10

sektor prywatny

2548

2302

2261

2332

2230

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem wielkości przedsiębiorstw, dominują mikroprzedsiębiorstwa – w 2014 r. stanowiły 95,88% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie Radomia. Małe przedsiębiorstwa to 3,26% ogólnej liczby radomskich podmiotów. Niewielki odsetek stanowią średnie przedsiębiorstwa. Jest to odwrócenie tendencji sprzed okresu transformacji gospodarczo-ustrojowej, kiedy to dominowały duże zakłady przemysłowe. Dane te wskazują zatem, że gospodarka Radomia oparta jest na rozwoju sektora MŚP.

Radom jest atrakcyjnym miejscem do inwestowania dla podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2010-2014 wzrosła z 242 do 284 podmiotów.

Z perspektywy oceny sytuacji gospodarczej istotna jest analiza wskaźnika przedsiębiorczości. Zazwyczaj określa się go przez podanie liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Im wyższy wskaźnik, tym ocena gospodarczego rozwoju danej jednostki jest wyższa.

Tabela 6. Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym [szt.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Województwo Mazowieckie	203,5	201,9	209,7	218,4	224,6
Radom	177,3	171,21	175,4	179,0	181,6
Polska	157,5	156,4	161,6	166,7	170,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W 2010 r. na 1000 mieszkańców przypadały 177,3 podmioty, zaś w 2014 – 181,6. Należy podkreślić, że na zmianę tego wskaźnika wpływ miała spadająca systematycznie liczba mieszkańców. Za niepokojącą należy uznać rosnącą dysproporcję poziomu przedsiębiorczości pomiędzy Radomiem a Mazowszem.

Aby wesprzeć rozwój przedsiębiorczości samorząd przygotował pakiety dla tych, którzy planują lub już prowadzą działalność gospodarczą w mieście. Pakiety Wsparcia Radomskiej Strefy Gospodarczej obejmują: Pionier – pakiet powitalny, Progres – pakiet reinwestycyjny, Mikro – pakiet mikroprzedsiębiorczości, Idea – pakiet innowacje, B+R.

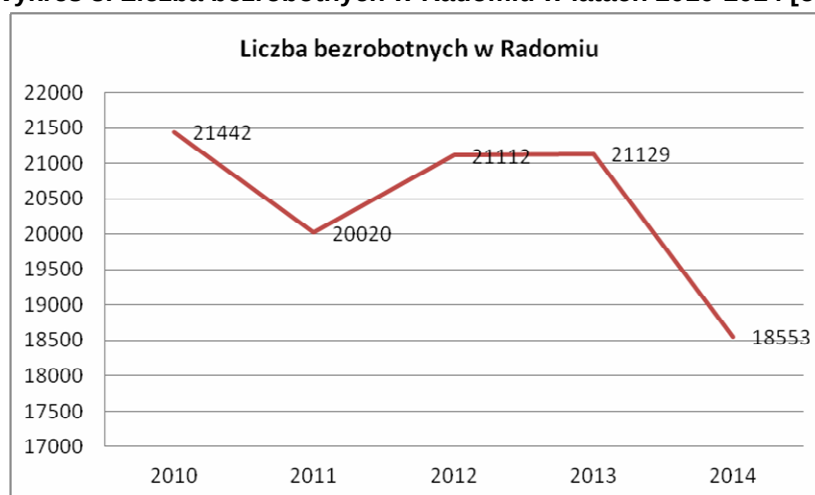
W pakietach można znaleźć takie ułatwienia dla przedsiębiorców, jak: organizacja giełd pracy, baza terenów inwestycyjnych/biur/hał, zwolnienia z podatków lokalnych, program stażowy dla studentów, czynsz dzierżawy za 1%, pomoc specjalnej strefy ekonomicznej, klaster edukacji zawodowej, szkolenie kadr w CKP/CKU, program rozwoju kompetencji kadr BPO, wielowydziałowy zespół obsługi inwestora, kampania promocyjna, dedykowana infolinia, dedykowany opiekun projektu, źródła finansowania inwestycji, konkursy na najlepsze prace dyplomowe, konkursy na najlepsze projekty biznesowe, platforma wartości na stronie internetowej, „mikro” z mentorem (dzielenie doświadczeń – spotkania doświadczonych przedsiębiorców z początkującymi), akademicki inkubator przedsiębiorczości, komercjalizacja projektów, inkubator IT.

Z perspektywy wspierania rozwoju przedsiębiorczości znaczenie mają instytucje otoczenie biznesu. Na nie składają się m.in. parki technologiczne, izby gospodarcze, placówki szkoleniowe, inkubatory przedsiębiorczości, kluby biznesu oraz podmioty zapewniające obsługę prawną i ekonomiczną. Wśród instytucji okołobiznesowych zlokalizowanych w Radomiu znajdują się m.in. Radomskie Centrum Innowacji i Technologii, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Business Centre Club, Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA), Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości „Twój StartUp”, Inkubator Przedsiębiorczości, Izba Przemysłowo-Handlowa Ziemi Radomskiej, Stowarzyszenie Siła w Innowacji, Cech Rzemiosł Różnych w Radomiu. Podmioty te pełnią istotną rolę w procesie dyfuzji technologii oraz wspierania rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości, m.in. poprzez dostarczenie osobom zainteresowanym wkroczeniem do świata biznesu oraz podmiotom już istniejącym, narzędzi w postaci wsparcia merytorycznego, udostępniania zasobów lokalowych, kreowania współpracy na linii biznes – nauka czy budowania warunków do tworzenia partnerstw.

5. Rynek pracy

Analiza danych statystycznych dotyczących liczby osób pozostających bez pracy w Radomiu w latach 2010-2014 wskazuje, że liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych systematycznie spada.

Wykres 3. Liczba bezrobotnych w Radomiu w latach 2010-2014 [os.]

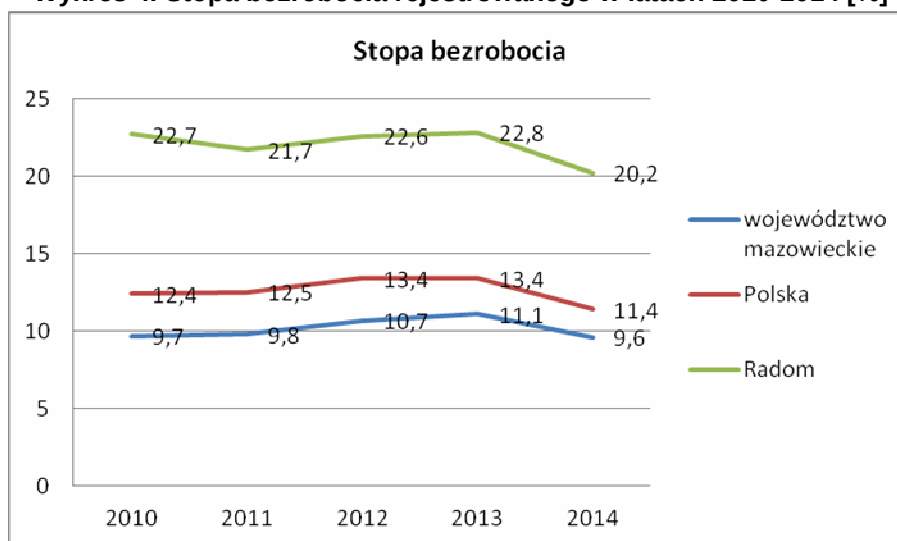

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W analizowanym okresie, najwięcej osób bez pracy pozostawało w 2010 r. – 21 442. W 2014 r. liczba ta spadła do 18 553 osób. Tendencja spadkowa jest odzwierciedleniem ogólnopolskiej poprawy na rynku pracy. Należy jednak wziąć pod uwagę, iż może ona być związana również ze zmianami demograficznymi – malejącą liczbą mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa.

Stopa bezrobocia na koniec 2014 roku wynosiła w Radomiu 20,2% i była zdecydowanie wyższa od stopy bezrobocia w województwie mazowieckim (9,6%) oraz w Polsce (11,4%). Warto zauważyć, że przyjęła ona wartość najniższą od roku 2010.

Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010-2014 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Bezrobocie ma negatywne i pozytywne konotacje. Z perspektywy pracodawcy wysoki poziom bezrobocia wpływa na obniżenie kosztów pracy, co w konsekwencji może być jednym z czynników zachęcających krajowych i zagranicznych inwestorów. Negatywnych następstw jest jednak zdecydowanie więcej, łącznie z tempem odpływu młodych, najbardziej przedsiębiorczych i kreatywnych ludzi, którzy po studiach w ośrodkach akademickich nie wracają do Radomia, kierując się szansami na rozwój i kryteriami ekonomicznymi. Warto też podkreślić, że firmy zaawansowane technologicznie, innowacyjne, mające wpływ na kształtowanie potencjału egzogenicznego wybierają na swoją lokalizację te miejsca, w których mają zapewnioną wykwalifikowaną kadrę.

Wpływ na prawdopodobieństwo bezrobocia ma płeć – kobiety ze względu na konieczność godzenia obowiązków zawodowych z domowymi, przerwę w pracy związaną z urodzeniem i wychowaniem dziecka częściej w minionych latach były bezrobotne niż mężczyźni (w Radomiu odsetek kobiet wśród bezrobotnych spadł poniżej 50% w 2009 roku). W całym analizowanym okresie (2010-2014) wśród zarejestrowanych bezrobotnych przeważali więc mężczyźni. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec grudnia 2014 bez pracy pozostawało 9717 mężczyzn oraz 8836 kobiet. Należy podkreślić, że zjawisko to jest odwrotne aniżeli tendencja ogólnopolska. Przewaga kobiet na radomskim rynku pracy wynika zarówno z sytuacji demograficznej (na każde 100 kobiet przypada 91 mężczyzn), jak i ze zmian dokonanych w gospodarce w minionych dwóch dekadach. Duże zakłady produkcyjne, które upadały po 1990 r., w większości zatrudniały mężczyzn. W efekcie kobiety częściej znajdują zatrudnienie w dominujących obecnie w Radomiu handlu i usługach.

Tabela 7. Bezrobotni wg płci [os.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Kobiety	10395	9862	10145	9905	8836
Mężczyźni	11047	10158	10967	11224	9717

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Niepokojące zjawisko stanowi wzrost liczby bezrobotnych z wyższym wykształceniem, co jest niekorzystne z perspektywy Radomia, również jako ośrodka będącego siedzibą licznych uczelni wyższych. Barię w znalezieniu pracy dla absolwentów szkół wyższych jest przede wszystkim brak doświadczenia. Trend ten utrzymuje się w całej Polsce. Udział bezrobotnych osób poniżej 25 roku życia w 2014 r. w Radomiu utrzymywał się na poziomie 10%.

W analizowanym okresie 2010-2014, najmniejszy odsetek bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – absolwenci liceum najczęściej kontynuują naukę na studiach i tylko nieliczni rejestrują się w urzędach pracy.

Znaczny udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mają osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (27,9%). Pozwala to wnioskować, że dla części radomian to brak kwalifikacji i wykształcenia stanowi barierę znalezienia zatrudnienia. Dane te mogą być bodźcem do podjęcia określonych działań – z jednej strony kreowania postaw opartych na przedsiębiorczości, w tym społecznej, z drugiej zaś inwestowania w doksztalcanie osób bezrobotnych, tak by wyeliminować jedną z istotnych przyczyn niemożności znalezienia pracy.

Tabela 8. Udział bezrobotnych wg wykształcenia w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Wyższe	13,1	13,8	14,4	15	15,3
Policealne, średnie zawodowe	21,3	21,1	21,2	21,4	21,1
Średnie ogólnokształcące	8,9	8,9	9,1	9,3	9,0
Zasadnicze zawodowe	27,4	27,3	27,3	26,6	26,7
Gimnazjalne i poniżej	29,3	28,9	28	27,7	27,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

O randze problemu bezrobocia świadczy znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych. Na koniec 2014 r. w Radomiu liczba zarejestrowanych bezrobotnych, pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy, wynosiła 9517 osób, tj. 51,29 % ogółu bezrobotnych. W porównaniu do roku wcześniejszego nastąpił spadek o 635 osób. Długa przerwa w zatrudnieniu niejednokrotnie stanowi wiodącą przeszkodę w znalezieniu nowej pracy. Zjawisko to prowadzi do pogorszenia sytuacji materialnej rodziny, zwiększenia liczby osób korzystających z pomocy społecznej, a w konsekwencji do wykluczenia społecznego.

Tabela 9. Liczba długotrwale bezrobotnych w Radomiu [os.]

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy	8717	8905	9550	10152	9517

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Bezrobocie stanowi zatem jeden z najpoważniejszych problemów Radomia. Koszty społeczne zjawiska są wysokie (np. kwota zasiłków, koszty aktywizacji, brak wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, niższa konsumpcja i popyt na towary i usługi),

stąd też wymagają podjęcia środków zaradczych, które przyczyniłyby się do zmniejszenia skali zjawiska. Ważną rolę odgrywa skuteczność aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, w tym dodatków aktywizacyjnych, prac interwencyjnych etc. Danych na temat skuteczności ww. form dostarczają statystyki ad. liczby osób wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych. W roku 2014 z ewidencji bezrobotnych zostało wyrejestrowanych 19314 bezrobotnych mieszkańców Radomia (wzrost o 6% w porównaniu do roku 2013). Jak wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, z ogólnej liczby wyrejestrowanych w Radomiu w ciągu 2014 r. 46,7% osób zostało wykreślonych z ewidencji urzędu pracy z powodu podjęcia pracy, a 29,4% z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy. Dla porównania na obszarze całego województwa liczba osób wyrejestrowanych wzrosła w tym samym okresie o 13,3%. Bezrobotni wykreśleni z ewidencji z powodu podjęcia pracy stanowili 50,5%, a bezrobotni wykreśleni z ewidencji z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy – 29,1%. Wskazuje to na wyższą skuteczność podejmowanych działań aktywizacyjnych na obszarze całego województwa niż w Radomiu.

Informacji o kondycji przedsiębiorczości i rozwoju gospodarki, jak również sytuacji społecznej w mieście może dostarczać przeciętne wynagrodzenie brutto. W latach 2010 – 2014 wskaźnik ten dla Radomia wzrastał. W 2010 r. przeciętna płaca wynosiła 3258,68 zł brutto, zaś w 2014 r. wzrosła do 3523,34 zł brutto (w województwie wynosiła w 2010 roku 4279,55 zł, a w 2014 roku 4927,34 zł, w kraju w roku 2010 kształtowała się na poziomie 3435,00 zł a w roku 2014 – 4003,99 zł)²⁴. Przeciętne wynagrodzenie w Radomiu pozostaje zdecydowanie niższe aniżeli na Mazowszu i w Polsce. Niższe zarobki wskazują, że gospodarka lokalna nie jest wystarczająco konkurencyjna wobec dominującej Warszawy (przeciętna płaca w stolicy w roku 2010 wynosiła 4694,47 zł, w roku 2014 wzrosła do 5385,80 zł). W następstwie miasto nie jest atrakcyjne inwestycyjnie dla przedsiębiorców prezentujących sektory wymagające dobrze wykwalifikowanej specjalistycznej kadry (co z kolei implikuje wyższe oczekiwania płacowe potencjalnych pracowników), nie staje się również celem migracji wewnętrznych. W poszukiwaniu lepszych warunków płacowych znaczny odsetek radomian decyduje się na zmianę miejsca zamieszkania, na co wskazuje omówione wcześniej saldo migracji stałych. Jednocześnie niskie koszty pracy mogą być atutem dla tych inwestorów, którzy prowadzą podmioty niezaawansowane technologicznie, oparte na pracy mało wykwalifikowanej siły roboczej.

6. Infrastruktura techniczna

Dostępność oraz użyteczność infrastruktury technicznej, związana z ciągłością i powszechnością świadczenia usług wpływa na standard życia mieszkańców. Współtworzy także atrakcyjność mieszkaniową i inwestycyjną regionu, wpływając tym samym na jego rozwój społeczno – gospodarczy. Składowe infrastruktury technicznej Radomia kształtują się następująco:

- Sieć wodociągowa – w Radomiu obejmuje ona niemal całą zabudowę miejską. Spośród ogółu mieszkańców dostęp do sieci w 2014 r. miało 207 036 osób. Dzięki realizowanym inwestycjom długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2010-2014 wzrosła o 48 km (z 456,5 km w roku 2010 do 504,5 km w roku 2014). Miejskie układy wodociągowe zaspokajają także potrzeby części sąsiadujących z Radomiem jednostek osadniczych.

²⁴ Bank Danych Lokalnych GUS.

- Kanalizacja – na sieć kanalizacji sanitarnej Radomia składają się dwa współpracujące ze sobą systemy – kanalizacja rozdzielcza oraz kanalizacja ogólnospławna. Jej ogólny stan jest zadowalający, aczkolwiek część wymaga przebudowy. W latach 2010 – 2014 sieć w sposób znaczący została rozbudowana, jej długość w 2010 r. wynosiła 406 km, cztery lata później wzrosła do 449,5 km.
- System ciepłowniczy – Radomskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „RADPEC” S.A.
zajmuje się wytwarzaniem i dystrybucją ciepła na potrzeby miasta. Miejska sieć ciepłownicza dostarcza ciepło z Ciepłowni „Południe” oraz Ciepłowni „Północ” do 941 węzłów ciepłych.
- Gospodarka odpadami – składowisko odpadów o powierzchni 20 ha położone jest w dzielnicy Wincentów, w odległości 7 km od centrum miasta. Składowisko wyposażone jest w system wagowo – ewidencyjny. W 2010 r. nastąpiło otwarcie Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych, będącego jednym z największych w Polsce zakładów realizujących kompleksowe rozwiązania w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych i dysponujących jedną z najnowocześniejszych instalacji w kraju.
- Energia elektryczna – elektrownia Kozienice, będąca drugą co do wielkości elektrownią w Polsce, zlokalizowana w Świerżach Górnych, zaopatruje Radom w energię elektryczną przy wykorzystaniu dwóch stacji rozdzielczych znajdujących się w Kozienicach i Rożkach.
- Infrastruktura drogowa – dla rozwoju Radomia niezwykle istotny jest jego układ drogowy. Radom jest bowiem bardzo ważnym węzłem komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Miasto leży na skrzyżowaniu dróg krajowych: drogi krajowej nr 7 Gdańsk-Kraków (trasy E77 łączącej Europę Północną z Adriatykiem), drogi krajowej nr 12 Poznań-Lublin (trasy stanowiącej najkrótsze połączenie pomiędzy Berlinem a Kijowem) oraz drogi krajowej nr 9 Radom - Rzeszów i dalej na południe Europy. Fakt ten determinuje przebieg i charakter dróg oraz ulic zlokalizowanych w granicach miasta. Muszą one łączyć w sobie dwie funkcje, gdyż obsługują jednocześnie ruch tranzytowy i ruch lokalny. Na sieć połączeń regionalnych składają się drogi: - droga wojewódzka nr 737 – Radom – Kozienice; - droga wojewódzka nr 740 – Radom – Potworów; - droga wojewódzka nr 744 – Radom – Starachowice. Według danych Miejskiego Zarządu Dróg i Komunikacji Miasta, na obszarze miasta znajdują się²⁵:
 - Drogi krajowe: około 34 km (w tym utwardzone: około 34 km).
 - Drogi wojewódzkie: około 7 km (w tym utwardzone: około 7 km).
 - Drogi powiatowe: około 102 km (w tym utwardzone: około 101 km).
 - Drogi gminne: około 214 km (w tym utwardzone: około 150 km).
 - Drogi wewnętrzne na terenie Radomia: około 158 km.

7. Kultura i uczestnictwo w wydarzeniach

Radom jest ważnym ośrodkiem na kulturalnej mapie Polski. Jest miejscem organizacji imprez o długiej tradycji, ale również nowych inicjatyw kulturalnych. W Radomiu przez wiele lat wypracowano szereg ciekawych i atrakcyjnych imprez organizowanych w oparciu o liczne

²⁵ <http://www.mzdik.pl/index.php?id=191>, dane z dnia 08.02.2016 r.

wydarzenia historyczne, potencjał miasta i działania różnorodnych stowarzyszeń oraz osób związanych z miastem. Niezwykle bogatą i różnorodną ofertę prezentują takie instytucje jak Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego, Miejska Biblioteka Publiczna, Muzeum im. Jacka Malczewskiego, Resursa Obywatelska, Amfiteatr czy Klub Środowisk Twórczych i Galeria Łażnia. Działalnością kulturalną zajmują się liczne stowarzyszenia i osoby prywatne.

W Radomiu w 1990 r. powołane zostało pierwsze w Polsce Muzeum Sztuki Współczesnej, którego zbiory powiększają się dzięki darom wybitnych polskich artystów (300 ofiarodawców podarowało 2500 dzieł). Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia funkcjonuje w przebudowanej na ten cel ponad stuletniej elektrowni. Twórcy Muzeum Sztuki Współczesnej nawiązali do tradycji organizowania w Radomiu ogólnopolskich wystaw plastyki; pierwszy Salon Zimowy zorganizowano tu w 1945 r., a potem odbywały się kolejne wystawy, także tematyczne. Artyści sztuk wizualnych to najsilniejsze środowisko twórcze miasta.

Wśród cyklicznych wydarzeń kulturalnych w Radomiu na szczególną uwagę zasługują Międzynarodowy Festiwal Gombrowiczowski, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. Mikołaja z Radomia, święto patrona Miasta – „Kaziki”, Uliczka Tradycji, Święto Chleba, Radomska Wiosna Literacka czy Ogólnopolski Turniej Śpiewających Poezję, Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski ARBORETUM Krzysztofa Pendereckiego oraz Radomski Festiwal Filozofii „OKNA” im. prof. Leszka Kołakowskiego.

Mimo że miasto posiada bogatą ofertę kulturalną, uczestnictwo mieszkańców Radomia w wydarzeniach kulturalnych kształtuje się na niezadowalającym poziomie. Obserwuje się malejące zainteresowanie ofertą biblioteczną. W latach 2010-2013 obserwowano wzrost liczby czytelników w placówkach bibliotecznych, jednak już w roku 2014 nastąpił spadek o 782 czytelników w porównaniu do roku 2013 (w roku 2013 liczba czytelników wyniosła 29443 osoby, a w roku 2014 – 28661 osób). W przypadku bibliotek naukowych, fachowych pedagogicznych, ośrodków informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w latach 2010-2014 zaobserwowano spadek liczby czytelników o 37,9% (z 12451 osób w roku 2010 do 7732 osób w roku 2014). Mieszkańcy Radomia wykazują stosunkowo niską aktywność kulturalną mierzoną liczbą uczestników w imprezach kulturalnych. W 2014 roku w 474 imprezach zorganizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice uczestniczyło 123940 osób, co oznacza, że w jednej imprezie uczestniczyło średnio 261 osób. Dla porównania w Płocku (mieście o połowę mniejszym niż Radom pod względem liczby ludności) w 167 imprezach uczestniczyło 103968 osób, co przekłada się na średnią liczbę 622 osób uczestniczących w jednej imprezie. W roku 2014 w Radomiu zorganizowano ogółem 15 imprez masowych (tyle samo, co w roku 2013) o charakterze artystyczno-rozrywkowym, interdyscyplinarnych i sportowych, w tym 5 koncertów, 9 imprez sportowych i 1 inną imprezę artystyczno-rozrywkową. W porównaniu do roku 2013 wzrosła o 2 liczba zorganizowanych koncertów i imprez sportowych, a zmalała o 4 liczba innych imprez artystyczno-rozrywkowych. Według danych GUS, liczba uczestników imprez masowych w latach 2013-2014 znacząco zmalała. Podczas gdy w roku 2013 w tego typu imprezach uczestniczyło 230867 osób, to w roku 2014 już tylko 72700 osób, co oznacza spadek o 68,5%. Zdecydowanie zmalała liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych – ze 118200 osób w roku 2013 do 38300 w roku 2014, tj. 67,6%. Wzrosła liczba uczestników imprez ze wstępem wolnym (z 8700 osób w roku 2013 do 33800 osób w roku 2014), znacząco spadła liczba uczestników imprez ze wstępem płatnym (z 222167 osób w roku

2013 do 38900 osób w roku 2014). Należy mieć na uwadze, że tak duże różnice w liczbie uczestników w dużej części mogą wynikać z faktu, iż impreza Radom Air Show, która przyciąga osoby z całego kraju i generuje znaczącą liczbę uczestników, odbywa się co dwa lata i w roku 2014 nie była organizowana.

8. Turystyka

Ze względu na fakt, iż Radom przez lata pełnił funkcję miasta przemysłowego, nie był obiektem zainteresowania turystów, choć posiada potencjał, który można wykorzystać.

Podstawą bazy turystycznej są obiekty noclegowe. W 2014 r. Radom dysponował 13 obiektami noclegowymi, liczącymi 10 i więcej miejsc noclegowych. Hotele te w większości nie posiadają zaplecza rekreacyjno – wypoczynkowego. W porównaniu do roku wcześniejszego liczba ta nie zmieniła się. W 2014 r. z dostępnych miejsc noclegowych skorzystało 30 362 osoby, w tym 4 776 turystów zagranicznych.²⁶ Wskaźnik statystyczny, określający liczbę noclegów na osobę odwiedzającą, wynosi 2,32. Dla porównania dla Polski wynosi on 2,93.²⁷ Wskaźniki te dla Radomia jako miasta liczącego ponad 200 tys. mieszkańców są stosunkowo niskie.

Ze względu na charakter miasta główne cele wizyt mają charakter biznesowy, stąd też pobyty osób przyjeżdżających są zazwyczaj krótkie. Dane pozwalają wnioskować o słabym poziomie rozwoju infrastruktury turystycznej. Elementem budowania potencjału turystycznego mogą być zabytki, instytucje kultury, jak również imprezy masowe na czele z Radom Air Show.

9. Środowisko

Według danych BDL GUS, na koniec 2014 roku na terenie Radomia było zlokalizowanych 1249,02 ha terenów zieleni, co stanowi ok. 11,1% całkowitej powierzchni miasta. W porównaniu do roku 2010 powierzchnia terenów zieleni wzrosła o 34,8 ha. Najlepiej zachowanymi fragmentami zieleni urządzonej są parki miejskie – na terenie miasta jest zlokalizowanych 13 parków o łącznej powierzchni 68,3 ha, z których część została poddana kompleksowej modernizacji. Tereny zielone Radomia, zwłaszcza te zlokalizowane w centrum miasta, są poddawane silnej antropopresji.

Radom, ze względu na swoje położenie komunikacyjne, należy do miast dość wysoko zagrożonych hałasem, zarówno pod względem liczby ludności narażonej na hałas, jak i wielkości powierzchni objętej ponadnormatywnym hałasem. Zgodnie z *Programem ochrony środowiska przed hałasem* (opracowanie z roku 2013), powierzchnia obszarów w granicach Radomia zagrożonych długookresowym hałasem drogowym, na których stan środowiska określa się jako „nieдобry” (przekroczenia do 10 dB) stanowi 3,91 km² (tj. 3,5% powierzchni miasta). Liczba ludności zamieszkała w warunkach akustycznych określanych jako „nieдобre” (do 10 dB wartości przekroczenia) wynosi 8051 osób zamieszkałych w około 2600 lokalach mieszkalnych. Powierzchnia obszarów w granicach Radomia zagrożonych długookresowym hałasem drogowym, na których stan środowiska określa się jako „zły” (przekroczenia powyżej 10 dB) stanowi jedynie 0,38 km² (tj. ok. 0,34% powierzchni miasta). Liczba ludności zamieszkała w warunkach akustycznych określanych jako „złe” (od 10 do 20 dB wartości przekroczenia) wynosi 149, zamieszkałych w 42 lokalach mieszkalnych.

²⁶ Bank Danych Lokalnych GUS.

²⁷ Bank Danych Lokalnych GUS.

Podwyższony poziom hałasu spowodowany jest w dużej mierze złym stanem nawierzchni ulic. W mieście jest też niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych.

W ostatnich latach pogorszyła się znacząco jakość powietrza. Stan powietrza atmosferycznego w Radomiu jest determinowany głównie przez jakość stosowanych rozwiązań energetycznych. System zaopatrzenia w ciepło na terenie miasta Radomia oparty jest zasadniczo o spalanie paliw stałych (głównie węgla kamiennego), które są również wykorzystywane przez system ciepłowniczy. Także w części budynków w mieście ogrzewanie odbywa się poprzez spalanie paliw stałych, głównie węgla kamiennego w postaci pierwotnej, w tym również złej jakości, np. miału, flotu, mułów węglowych. Negatywne oddziaływanie na środowisko ma również spalanie paliw w silnikach spalinowych napędzających pojazdy mechaniczne.

W Radomiu obserwuje się przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2.5}, B(a)P (benzo(a)pirenu). Źródła składające się na wysoką emisję należą do Radomskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A. w Radomiu (RADPEC S.A). Źródła te pracują na scentralizowany system ciepłowniczy obejmujący swoim zasięgiem obszar ok. 24% powierzchni miasta. W skład źródeł zasilających system ciepłowniczy miasta Radom wchodzi: Ciepłownia „Południe”, gdzie zainstalowano siedem kotłów WR-25 na węgiel kamienny – miał IIA o wydajności nominalnej 198 MW, oraz Ciepłownia „Północ”, gdzie zainstalowano cztery WR-25 na węgiel kamienny – miał IIA o wydajności nominalnej 116,3 MW.

Ponadto na terenie miasta zlokalizowane są rozproszone źródła ciepła głównie w postaci kotłowni węglowych, na gaz ziemny i olej opałowy.

Zgodnie z *Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Radomia* sumaryczna wartość emisji CO₂ w roku 2013 wynosiła 1 026 646 MgCO₂. Najwyższą wartością emisji CO₂ charakteryzował się sektor mieszkaniowy, stanowiący ok. 42% całkowitej emisji. Ok. 24,9% emisji spowodowane jest działalnością sektora przemysłowego, z kolei handel, usługi, przedsiębiorstwa odpowiadają za ok. 15,2%, a transport za ok. 14,7% wartości emisji CO₂. Zakłada się, że do roku 2020 emisja związana z użytkowaniem energii wzrośnie do poziomu ok. 1 063 758 MgCO₂/rok. Konieczne jest zatem podejmowanie działań, które przyczynią się do ograniczenia niskiej emisji w zakresie transportu publicznego, ograniczania niskiej emisji w sektorze mieszkaniowym i sektorze publicznym.

Powyższe założenie potwierdzają również badania austriackiego International Institute for Applied Systems Analysis, zgodnie z którymi przewidywane zanieczyszczenie powietrza w Radomiu w 2030 r. nadal będzie wysokie.²⁸ Sytuacja ta wymaga podjęcia środków zaradczych, m.in. w postaci popularyzowania rozwiązań efektywnych energetycznie i realizacji przedsięwzięć w zakresie: termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkaniowych, wymiany czynników grzewczych, wykorzystania energooszczędnego oświetlenia mającego na celu zmniejszenie zużycia energii, a także ograniczenia zanieczyszczenia powietrza poprzez zwiększenie roli niskoemisyjnego transportu zbiorowego oraz towarzyszących mu systemów.

²⁸ Kiesewetter, G., Borken-Kleefeld, J., Schöpp, W., Heyes, C., Thunis, P., Bessagnet, B., Terrenoire, E., Fagerli, H., Nyiri, A., and Amann, M.: Modelling street level PM₁₀ concentrations across Europe: source apportionment and possible futures, Atmos. Chem. Phys., 15, 1539-1553, doi:10.5194/acp-15-1539-2015, 2015.

5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego, tj. określenie w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytoriów wymagających wsparcia

5.1 Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Radomia i wskazania porównywalnych jednostek przestrzennych stanowiących pewne całości pod względem funkcjonalnym oraz charakteryzujące się spójnością społeczną i przestrzenną wykorzystano podział Radomia na obszary Systemu Informacji Miejskiej przyjęty uchwałą nr 330/2012 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 maja 2012 roku w sprawie podziału Radomia na obszary Systemu Informacji Miejskiej, zgodnie z którym Radom został podzielony na 56 jednostek.

Wyjątkiem jest obszar Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego, które zgodnie z ww. uchwałą stanowią dwie jednostki. W przypadku przedmiotowej analizy zdecydowano o włączeniu Miasta Kazimierzowskiego do Śródmieścia ze względu na stosunkowo małą powierzchnię Miasta Kazimierzowskiego, podobne, jak dla obszaru Śródmieścia problemy, bezpośrednie sąsiedztwo obszarów oraz ich znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego Radomia. W związku z powyższym analizie poddano 55 jednostek przestrzennych.

Rysunek 4. Podział Radomia na jednostki przestrzenne

Źródło: Urząd Miejski w Radomiu

Kolejnym etapem było określenie wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej:

1. Sfera społeczna:

- a) Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności;
- b) Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;
- c) Liczba przestępstw na 1 tys. ludności;
- d) Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;
- e) Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- f) Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców;
- g) Saldo migracji na 1000 mieszkańców;
- h) Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę;
- i) Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców;
- j) Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności;
- k) Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców;
- l) Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców.

2. Sfera techniczna:

- a) Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności.

3. Sfera gospodarcza:

- a) Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób;
- b) Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

W wykorzystanych do przeprowadzenia analizy zróżnicowania wewnątrzmięjskiego wskaźnikach przeważają wskaźniki dot. sfery społecznej, ponieważ fundamentem diagnozy powinna być identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego, a także niewystarczającego udziału w życiu publicznym. Stąd też za kluczowe uznano wskaźniki dot. właśnie sfery społecznej.

W celu uznania obszaru za zdegradowany konieczne jest ponadto występowanie na obszarze co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Do analizy przyjęto wskaźnik odnoszący się do sfery technicznej, jednocześnie należy podkreślić, iż wskaźnik ten wpisuje się również w sferę przestrzenno-funkcjonalną, ponieważ zjawiska kryzysowe w sferze technicznej współwystępują ze zjawiskami kryzysowymi w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Z uwagi na charakter obszaru i jego potencjał dla rozwoju gospodarczego miasta, analizie poddano wskaźniki dotyczące sfery gospodarczej.

W analizie nie uwzględniono danych dot. negatywnych zjawisk środowiskowych, co wynika głównie z braku miarodajnych danych nt. przekroczenia standardów jakości środowiska dla obszaru całego miasta w podziale na ulice, a następnie jednostki przestrzenne. Powyższe uniemożliwia przeprowadzenie wiarygodnej analizy zróżnicowania wewnątrzmięjskiego i wskazanie obszarów charakteryzujących się negatywnymi zjawiskami środowiskowymi.

Pierwszym etapem wyznaczenia obszaru zdegradowanego było przeprowadzenie analizy wskaźnikowej:

- zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich analizowanych wskaźników dla ulic, a następnie jednostek analitycznych – wyznaczonych jednostek przestrzennych - według stanu na dzień 31.12.2014 r.²⁹. W tym zakresie wykorzystano dane zawarte w opracowaniu *Zintegrowany programu inwestycji i rozwoju miejsc pracy w obszarach rewitalizowanych Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego*, dane uzyskane z Urzędu Miejskiego w Radomiu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu, Miejskiego Zarządu Lokalami w Radomiu, Centrum Informacji Statystycznej w Warszawie;
- przyporządkowanie jednostkom przestrzennym liczby mieszkańców w jednostce;
- odniesienie nominalnych wartości wskaźników do liczby mieszkańców jednostek przestrzennych;
- obliczenie średniej arytmetycznej ujednoliconych wskaźników;
- obliczenie średniego odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników;
- standaryzację wskaźników w celu umożliwienia sumowania danych – standaryzacja polega na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej jednostki przestrzennej średniej wartości dla całego miasta i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta; w wyniku przeprowadzenia tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki charakteryzują się rozkładem odznaczającym się jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację oraz dodawanie. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego miasta i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne; przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które jednostki analityczne odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całego miasta; wartości ujemne odchylenia z kolei ukazują jednostki o najlepszej sytuacji społeczno-gospodarczej, z mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk;
- obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji polegające na zsumowaniu wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic, a następnie wyliczenie średniej dla poszczególnych jednostek przestrzennych oraz średniej dla miasta.

Do dalszej analizy zakwalifikowano jednostki przestrzenne, dla których średnia sumarycznego wskaźnika degradacji przekracza średnią dla miasta.

Kolejnym etapem było ustalenie obszarów, w których minimum 3 wskaźniki społeczne (poza wskaźnikiem W12 – Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności) potwierdzają sytuację kryzysową. Mając na uwadze, że obszar zdegradowany powinien charakteryzować się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, przyjęto, że obszar zdegradowany powinien charakteryzować się co najmniej 3 negatywnymi zjawiskami społecznymi mierzonymi wskaźnikami. Wiąże się to z zasadą koncentracji, zgodnie z którą działania powinny być prowadzone na obszarach o istotnym znaczeniu dla gminy, obejmujących całość lub część obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych – przyjęcie dwóch wskaźników oznaczałoby współwystępowanie tych zjawisk. Kolejnym etapem było zweryfikowanie, czy potencjalne obszary zdegradowane charakteryzują się negatywnymi

²⁹ W przypadku danych dot. liczby mieszkańców uwzględniono liczbę osób zameldowanych na stałe.

zjawiskami gospodarczymi i/lub technicznymi. Obszar zdegradowany powinien charakteryzować się negatywnymi zjawiskami społecznymi, ale również co najmniej jednym z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, stąd też obszary przeanalizowano pod kątem występowania negatywnych zjawisk gospodarczych (liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób) oraz negatywnych zjawisk technicznych (udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności). Obszary, które spełniły ww. warunek zostały zakwalifikowane do dalszej analizy.

W ostatnim etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego za kluczowe kryterium, decydujące o zakwalifikowaniu danego terenu do obszaru zdegradowanego przyjęto wyższy odsetek osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania. Wynika to ze specyfiki i pojemności wskaźnika – problemy z zapewnieniem pożywienia dotyczą najczęściej tych środowisk, w których dochodzi do kumulacji problemów. Niedożywienie dzieci jak również osób dorosłych wynika najczęściej z trudnej sytuacji materialnej rodziny spowodowanej w dużej mierze bezrobociem, ubóstwem, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. Dożywianiem najczęściej są objęte dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie, przemoc w rodzinie (w tym m.in. rodzin korzystających z zasiłków i rodzin, którym założono niebieską kartę). Jednocześnie problemy z zaspokojeniem elementarnych potrzeb dzieci w zakresie żywienia związane najczęściej z wielodzietnością są jednym z czynników, obok bezrobocia, wykształcenia, niepełnosprawności i miejsca zamieszkania, zwiększających ryzyko ubóstwa. Mając na uwadze powyższe, za zasadne uznano przyjęcie tego wskaźnika jako kluczowego warunku wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

5.2 Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej delimitacji wyznaczono obszar zdegradowany, obejmujący następujące podobszary:

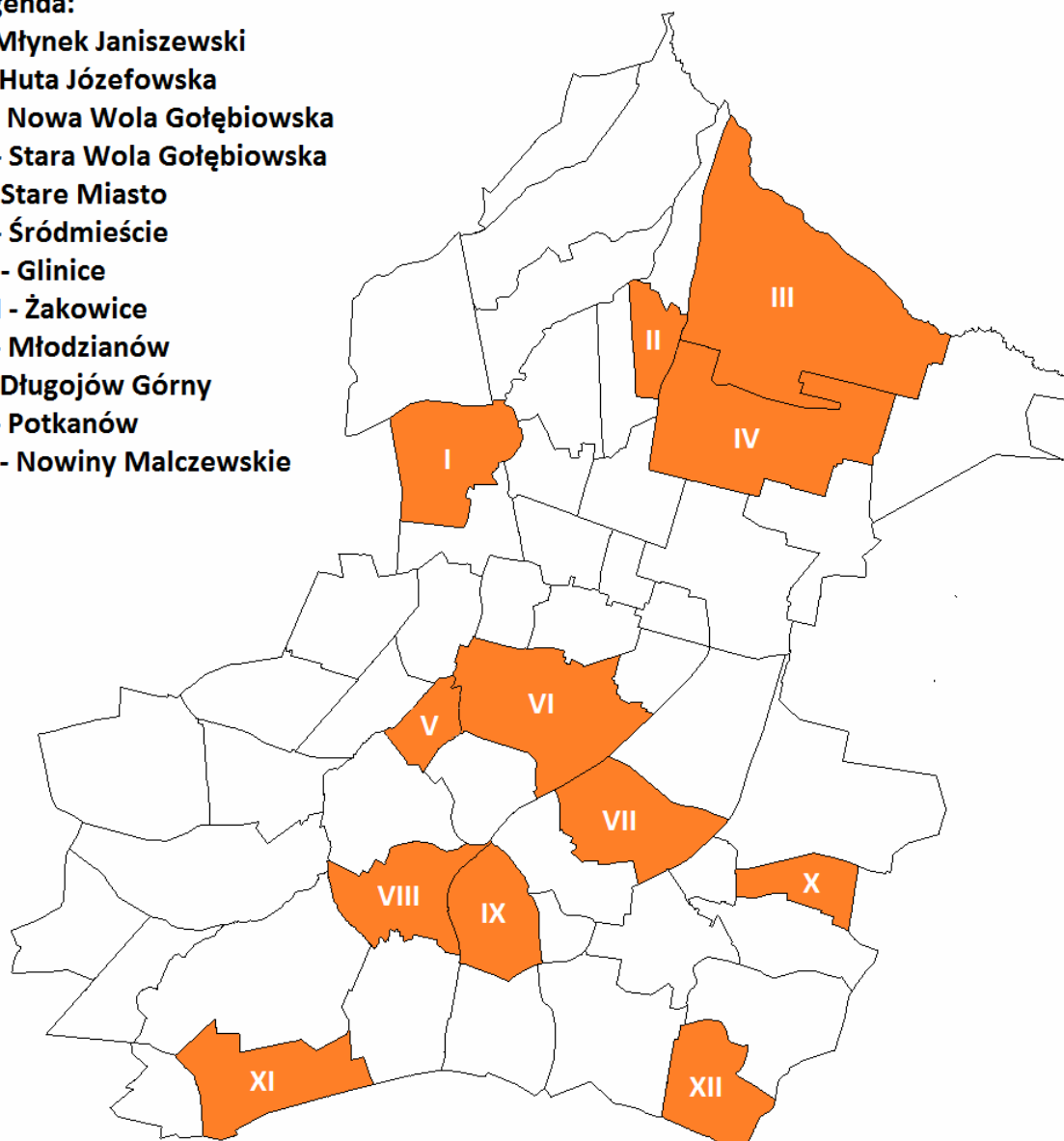
- 1) I – Młynek Janiszewski
- 2) II – Huta Józefowska.
- 3) III – Nowa Wola Gołębiowska.
- 4) IV – Stara Wola Gołębiowska.
- 5) V – Stare Miasto.
- 6) VI – Śródmieście.
- 7) VII – Glinice.
- 8) VIII – Żakowice.
- 9) IX – Młodzianów.
- 10) X – Długojów Górny.
- 11) XI – Potkanów.
- 12) XII – Nowiny Malczewskie.

Lokalizację podobszarów oraz ich zasięg przestrzenny przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Lokalizacja podobszarów oraz ich zasięg przestrzenny

Legenda:

- I - Młynek Janiszewski**
- II - Huta Józefowska**
- III - Nowa Wola Gołębiowska**
- IV - Stara Wola Gołębiowska**
- V - Stare Miasto**
- VI - Śródmieście**
- VII - Glinice**
- VIII - Żakowice**
- IX - Młodzianów**
- X - Długojów Górny**
- XI - Potkanów**
- XII - Nowiny Malczewskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Radomiu

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę podobszarów w formie tabelarycznej.

Tabela 10. Charakterystyka statystyczna podobszarów

Obszar	Liczba ludności	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób nieletnich (13-17 lat)	Ogólna liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem	Liczba zgonów	Liczba urodzeń	Saldo migracji	Odpyły ludności w wyniku zgonów i migracji	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba rodzin, którym udzielono zasiłku	Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej [zł]	Liczba niebieskich kart	Liczba osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania	Liczba lokali komunalnych i socjalnych	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego
I – Młynek Janiszewski	643	427	98	32	41	23	11	34	3	8	14	22	59	23	74281,23	0	11	15	2,73
II – Huta Józefowska	51	36	5	1	8	7	5	0	0	0	-1	1	7	2	6354,74	0	1	0	1,96
III – Nowa Wola Gołębiowska	881	556	90	62	110	78	49	59	7	11	18	16	124	320	1515522,07	14	244	369	0,81
IV – Stara Wola Gołębiowska	747	460	111	46	70	48	12	6	1	15	7	16	95	32	126577,35	13	24	0	0,27
V – Stare Miasto	1485	961	265	82	131	91	58	74	17	12	-36	86	231	107	444441,82	7	50	82	3,15
VI – Śródmieście	26652	15606	6668	1163	2480	1682	938	811	347	237	-372	1623	3839	1868	7738738,14	72	798	1097	11,4
VII – Glinice	8749	5482	1730	410	785	519	240	142	108	76	158	293	725	440	1821721,72	14	158	202	1,34
VIII – Żakowice	1805	1143	319	104	161	115	53	39	21	16	-8	85	171	82	346181,53	4	31	16	2,94
IX – Młodzianów	6257	3830	1350	319	543	376	148	106	58	73	-20	249	584	291	1141920,69	16	100	43	1,90

Obszar	Liczba ludności	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób nieletnich (13-17 lat)	Ogólna liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem	Liczba zgonów	Liczba urodzeń	Saldo migracji	Odływ ludności w wyniku zgonów i migracji	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba rodzin, którym udzielono zasiłku	Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej [zł]	Liczba niebieskich kart	Liczba osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania	Liczba lokali komunalnych i socjalnych	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego
X – Długojów Górny	491	334	63	32	62	38	8	38	4	6	16	11	63	20	107856,16	2	13	0	1,08
XI – Potkanów	654	425	92	34	133	101	74	52	11	4	-52	73	238	98	617668,79	5	63	112	2,60
XII – Nowiny Malczewskie	369	225	49	19	47	29	12	2	1	3	6	5	27	9	55546,98	3	9	0	1,14

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Analiza wskaźnikowa podobszarów zdegradowanych

Obszar	Średnia wartość sumarycznego wskaźnika degradacji	W1 - Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności [os.]	W2 - Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%]	W3 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności [szt.]	W4 - Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	W5 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]	W6 - Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	W7 - Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców [os.]	W8 - Saldo migracji na 1000 mieszkańców [os.]	W9 - Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę [zł]	W10 - Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców [szt.]	W11 - Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności [%]	W12 - Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności [%]	W13 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]	W14 - Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców [szt.]	W15 - Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców [szt.]	Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową
I – Młynek Janiszewski	11,28	91,76	5,39	52,88	15,24	18,97	26,83	34,21	21,77	3229,62	0,00	1,87	1,71	1,09	0,42	2,33	6
II – Huta Józefowska	7,87	137,25	19,44	0,00	9,80	1,96	62,50	19,61	-19,61	3177,37	0,00	3,92	1,96	1,96	3,84	0,00	8
III – Nowa Wola Gołębiowska	98,19	140,75	14,03	66,97	10,22	6,70	44,55	18,16	20,43	4736,01	1,59	3,63	27,7	1,14	0,09	41,88	11
IV – Stara Wola Gołębiowska	11,47	127,18	10,43	8,03	14,86	7,36	17,14	21,42	9,37	3955,54	0,40	2,68	3,21	0,40	0,04	0,00	7
V – Stare Miasto	11,87	155,56	9,47	49,83	17,85	16,23	44,27	57,91	-24,24	4153,66	0,47	4,78	3,37	1,35	0,21	5,52	12
VI – Śródmieście	12,56	144,04	10,78	30,43	25,02	14,82	37,82	60,90	-13,96	4142,79	0,27	2,86	2,99	1,23	0,04	4,12	14
VII – Glinice	6,48	82,87	9,47	16,23	19,77	14,42	30,57	33,49	18,06	4140,28	0,16	2,75	1,81	1,01	0,02	2,31	9
VIII – Żakowice	6,75	94,74	10,06	21,61	17,67	15,46	32,92	47,09	-4,43	4221,73	0,22	3,32	1,72	1,77	0,16	0,89	11
IX – Młodzianów	16,38	93,34	9,82	16,94	21,58	9,56	27,26	39,80	-3,2	3924,13	0,26	1,95	1,60	0,99	0,03	0,69	10
X – Długojów Górny	11,97	128,31	11,38	77,39	12,83	10,18	29,03	22,4	32,59	5392,81	0,41	3,26	2,65	0,81	0,22	0,00	9
XI – Potkanów	33,52	363,91	23,76	79,51	14,07	11,31	55,64	111,62	-79,51	6302,74	0,76	9,02	9,63	0,46	0,41	17,13	11
XII – Nowiny Malczewskie	6,58	73,17	12,89	5,42	13,28	5,15	25,53	13,55	16,26	6171,89	0,81	2,17	2,44	0,00	0,31	0,00	6

Radom	4,17	76,88	8,17	20,89	20,62	11,24	27,74	43,58	-1,59	4028,13	0,20	1,23	1,58	0,85	0,07	2,02	-
-------	------	-------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---------	------	------	------	------	------	------	---

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono charakterystykę podobszarów obszaru zdegradowanego pod kątem występujących na ich terenie zjawisk kryzysowych mierzonych wskaźnikami społecznymi, technicznymi i gospodarczymi.

Młynek Janiszewski to obszar charakteryzujący się wyższą niż średnia dla miasta liczbą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, wynoszącą 91,76 osób. Na obszarze obserwuje się negatywne zjawiska w zakresie bezpieczeństwa publicznego – liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców wynosi 52,88 przestępstw. Obszar charakteryzuje się wyższym niż średnia dla miasta udziałem osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności – 1,71%. Występuje tam również stosunkowo duża liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców – 2,33 sztuk (żadne ze zlokalizowanych na tym obszarze mieszkań komunalnych i socjalnych nie jest wyposażone w centralne ogrzewanie). Na analizowanym terenie występują negatywne zjawiska gospodarcze mierzone liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – 1,09 sztuk. Zaobserwować można również negatywne zjawiska w sferze technicznej ze względu na wyższy niż średnia dla miasta udział osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – 1,87%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 6.

Huta Józefowska to obszar zamieszkiwany przez dużą liczbę osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności – kształtuje się ona na poziomie 137,25 osób. Znaczący jest udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – wynosi on 19,44%. Jednocześnie znaczna liczba osób bezrobotnych dysponuje jedynie wykształceniem podstawowym – ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 62,5%. Obszar charakteryzuje się negatywnymi tendencjami demograficznymi – saldo migracji wynosi tam -19,61 osób. Jednocześnie udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania przekracza średnią dla miasta – wynosi on 1,96%. Na analizowanym obszarze słabo rozwinięta jest sfera gospodarcza – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam jedynie 1,96 sztuk, na takim samym poziomie kształtuje się wskaźnik Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Zaobserwować można również negatywne zjawiska w sferze technicznej ze względu na stosunkowo wysoki udział osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – 3,92%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 8.

Nowa Wola Gołębiowska to obszar zamieszkiwany przez stosunkowo dużą liczbę osób objętych pomocą społeczną – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności wynosi tam 140,75 osób. Jednocześnie należy podkreślić, że suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę wynosi 4736,01 zł i jest znacząco wyższa od średniej dla miasta. Natężenie problemów społecznych na tym obszarze obrazują również wskaźniki dot. liczby niebieskich kart na 100 mieszkańców, który wynosi 1,59 sztuk, zdecydowanie przekraczający wartość dla miasta wskaźnik udziału osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności, wynoszący 27,7%, oraz kształtujący się na wysokim poziomie 66,97 sztuk wskaźnik liczby przestępstw na 1 tys. ludności. Znaczącym problemem tego obszaru jest bezrobocie. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 14,03%, znaczący jest również odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych – wynosi on 44,55%. Obszar charakteryzuje się stosunkowo

niskim poziomem przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 6,7 sztuk, jednocześnie obserwuje się stosunkowo wysoką liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w stosunku do obszaru całego miasta – 1,14. Znacząca jest liczba mieszkań komunalnych i socjalnych przypadających na 100 mieszkańców – wynosi ona 41,88 sztuk (należy jednak wskazać, że wszystkie lokale komunalne i socjalne są wyposażone w centralne ogrzewanie). Problemy w sferze technicznej na tym obszarze obrazuje wskaźnik udziału osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – 3,63%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 11.

Stara Wola Gołębiowska charakteryzuje się znaczącą liczbą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności – kształtuje się ona na poziomie 127,18 osób. Występowanie zjawisk kryzysowych na tym obszarze obrazują również wskaźniki dot. liczby niebieskich kart na 100 mieszkańców, który wynosi 0,40 sztuk i przekraczający wartość dla miasta wskaźnik udziału osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności, wynoszący 3,21%. Znaczącym problemem tego obszaru jest bezrobocie. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 10,43%. Obszar charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 7,36 sztuk. Mieszkańcy obszaru wykazują niską aktywność mierzona liczbą projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców, która wynosi 0,04 projektów. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 7.

Stare Miasto jest obszarem wyludniającym się, na jego terenie odnotowuje się spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców na poziomie 57,91 osób oraz saldo migracji na 1000 mieszkańców znacznie przekraczające średnią dla miasta, bo wynoszące -24,24 osób. Na terenie Starego Miasta na 1000 ludności przypada 155,56 osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Łączna kwota wypłaconego zasiłku w przeliczeniu na rodzinę wynosi tam 4153,66 zł. Problemy społeczne występujące na tym obszarze to również wysoka liczba przestępstw na 1 tys. ludności wynosząca 49,83 sztuk, przekraczający średnią dla miasta udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności – 3,37%, liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców – 0,47 sztuk. Problemem tego obszaru jest bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 9,47%, co nieznacznie przekracza średnią dla miasta, jednak na bardzo wysokim poziomie kształtuje się tam odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych – 44,27%. Znacząca jest liczba mieszkań komunalnych i socjalnych przypadających na 100 mieszkańców – wynosi ona 5,52 mieszkania (jedynie 24,4% zlokalizowanych tam mieszkań komunalnych i socjalnych posiada dostęp do centralnego ogrzewania). Obszar odznacza się negatywnymi tendencjami w zakresie stabilności prowadzonej działalności gospodarczej – liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 1,35 sztuk. Na terenie Starego Miasta występują również problemy w sferze technicznej, wyrażone wskaźnikiem udziału osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – wynosi on dla Starego Miasta 4,78%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 12.

Śródmieście to obszar kluczowy z punktu widzenia rozwoju Radomia, a jednocześnie obszar charakteryzujący się wysokim natężeniem problemów społecznych, technicznych i gospodarczych. Problemy społeczne na tym obszarze obrazuje m.in. liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, wynosząca 144,04 osób – jest to jedna z najwyższych wartości wśród analizowanych podobszarów. Wartość wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę na tym obszarze wynosi 4142,79 zł. Śródmieście charakteryzuje się najwyższym wśród analizowanych podobszarów odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, wynoszącym 25,02%, oraz jednym z najwyższych spadków liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców wynoszącym 60,90 osób. Szczególne natężenie problemów społecznych Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego odnosi się również do wysokiego poziomu przestępczości mierzonego liczbą przestępstw na 1 tys. ludności wynoszącej 30,43 sztuk, spadku liczby mieszkańców mierzonego saldem migracji na 1000 mieszkańców wynoszącym -13,96 osób, przemocą domową mierzoną liczbą niebieskich kart na 100 mieszkańców wynoszącą 0,27 sztuk, ubóstwem mierzonym udziałem osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności wynoszącym 2,99%, niskim poziomem aktywności mieszkańców mierzonym liczbą projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców wynoszącą 0,04 sztuk i stosunkowo dużą liczbą mieszkań komunalnych i socjalnych przypadającą na 100 mieszkańców, wynoszącą 4,12 sztuk (jedynie 44,7% mieszkań komunalnych i socjalnych posiada dostęp do centralnego ogrzewania). Istotnym problemem tego obszaru jest bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 10,78%, kwestię problematyczną stanowią również kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych – odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 37,82%. Śródmieście i Miasto Kazimierzowskie to obszar kluczowy dla rozwoju gospodarczego miasta. Skupia on największą liczbę podmiotów gospodarczych, jednak charakteryzuje się negatywnymi tendencjami w zakresie stabilności prowadzonej działalności gospodarczej – liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 1,23 podmiotów. Negatywne zjawiska zachodzą na tym obszarze również w sferze technicznej – udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności wynosi 2,86%. **Jest to obszar charakteryzujący się największą liczbą zjawisk kryzysowych mierzonych wskaźnikami dotyczącymi sfery społecznej, technicznej i gospodarczej. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 14.**

Glinice charakteryzują się najniższą wśród analizowanych podobszarów liczbą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, wynoszącą 82,87 osób, a wartość wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę na tym obszarze wynosi 4140,28 zł. Problemy społeczne dotyczące Glinic dotyczą ubóstwa mierzonego udziałem osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności wynoszącego 1,81%, niskim poziomem aktywności mieszkańców mierzonym liczbą projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców wynoszącą 0,02 sztuk i stosunkowo dużą liczbą mieszkań komunalnych i socjalnych przypadającą na 100 mieszkańców, wynoszącą 2,31 (jedynie 37,1% mieszkań jest wyposażonych w centralne ogrzewanie). Istotnym problemem tego obszaru jest bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 9,47%, kwestię problematyczną stanowią również kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych – odsetek osób

bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 30,57%. Na obszarze występują negatywne tendencje w zakresie stabilności prowadzonej działalności gospodarczej – liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 1,01 sztuk. Negatywne zjawiska zachodzą na tym obszarze również w sferze technicznej – udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności wynosi 2,75%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 9.

Żakowice to obszar wyludniający się, na jego terenie odnotowuje się spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców na poziomie 47,09 osób oraz saldo migracji na 1000 mieszkańców wynoszące -4,43 osób. Na terenie Żakowic na 1000 ludności przypada 94,74 osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Łączna kwota wypłaconego zasiłku w przeliczeniu na rodzinę wynosi tam 4221,73 zł. Problemy społeczne występujące na tym obszarze to również wysoka liczba przestępstw na 1 tys. ludności wynosząca 21,61 sztuk, przekraczający średnią dla miasta udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności – 1,72%, liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców – 0,22 sztuk. Problemem tego obszaru jest bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 10,06%, co nieznacznie przekracza średnią dla miasta, podobnie, jak odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych – 32,92%. Obszar odznacza się negatywnymi tendencjami w zakresie stabilności prowadzonej działalności gospodarczej – liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 1,77 sztuk. Na terenie Żakowic występują również problemy w sferze technicznej, wyrażone wskaźnikiem udziału osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – wynosi on 3,32%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 11.

Młodzianów jest obszarem, dla którego wartości wskaźników społecznych, technicznych i gospodarczych nie odbiegają znacząco od średniej dla miasta, jednak mimo wszystko kształtują się na mniej korzystnym poziomie. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności wynosi tam 93,34 osoby. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, wynosi 21,58%. Na tym terenie nie obserwuje się znaczącego spadku liczby ludności, jednak saldo migracji kształtuje się i tak mniej korzystnie niż średnia dla miasta, bo wynosi -3,2 osoby. Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców wynosi tam 0,26 sztuk, a udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności – 1,60%. Mieszkańcy Młodzianowa wykazują niską aktywność mierzoną liczbą projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców wynoszącą 0,03. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 9,82%. Na terenie Młodzianowa występują niekorzystne tendencje gospodarcze mierzone liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynoszącą 9,56 sztuk oraz liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynoszącą 0,99 sztuk. Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności wynosi na analizowanym obszarze 1,95%.

Długojów Górny charakteryzuje się znaczącą liczbą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności – kształtuje się ona na poziomie 128,31 osób. Jednocześnie należy podkreślić, że suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę wynosi 5392,81 zł. Natężenie problemów społecznych

na tym obszarze obrazują również wskaźnik dot. liczby niebieskich kart na 100 mieszkańców, który wynosi 0,41 sztuk, wskaźnik udziału osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności, wynoszący 2,65%, oraz kształtujący się na wysokim poziomie 77,39 sztuk wskaźnik liczby przestępstw na 1 tys. ludności. Znaczącym problemem tego obszaru jest bezrobocie. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 11,38%, odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 29,03%. Obszar charakteryzuje się umiarkowanym w porównaniu do obszaru całego miasta poziomem przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 10,18 sztuk. Problemy w sferze technicznej na tym obszarze obrazuje wskaźnik udziału osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – 3,26%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 9.

Potkanów jest obszarem charakteryzującym się największą wśród analizowanych podobszarów liczbą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, wynoszącą 363,91 osób oraz najwyższą kwotą wypłaconego zasiłku pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, wynoszącą 6302,74 zł. Obserwuje się tam również wysokie natężenie negatywnych zmian demograficznych. Potkanów jest obszarem wyludniającym się, na jego terenie odnotowuje się spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców na poziomie 111,62 osób oraz saldo migracji na 1000 mieszkańców znacznie przekraczające średnią dla miasta, bo wynoszące -79,51 osób. Problemy społeczne występujące na tym obszarze to również wysoka liczba przestępstw na 1 tys. ludności wynosząca 79,51 sztuk, znacznie przekraczający średnią dla miasta udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności – 9,63%, liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców – 0,76 sztuk. Znaczącym problemem tego obszaru jest bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 23,76%, co znacznie przekracza średnią dla miasta, na bardzo wysokim poziomie kształtuje się tam również odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych – 55,64%. Znacząca jest liczba mieszkań komunalnych i socjalnych przypadających na 100 mieszkańców – wynosi ona 17,13 sztuk (jedynie 28,6% mieszkań komunalnych i socjalnych posiada dostęp do centralnego ogrzewania). Na terenie Potkanowa występują również problemy w sferze technicznej, wyrażone wskaźnikiem udziału osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności – wynosi on 9,02%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 11.

Nowiny Malczewskie to obszar o stosunkowo wysokim poziomie bezrobocia. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi tam 12,89%. Jednocześnie jest to obszar ze stosunkowo słabo rozwiniętym sektorem gospodarczym – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób wynosi tam 5,15 podmiotów. Do innych problemów społecznych tego obszaru należy stosunkowo wysoka kwota wypłaconego zasiłku pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę wynosząca 6171,89 zł, liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców na poziomie 0,81 sztuk oraz udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności wynoszący 2,44%. Na obszarze identyfikuje się również problemy techniczne mierzone udziałem osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności, wynoszącym 2,17%. Liczba wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową na tym obszarze wynosi 6.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową podobszarów obszaru zdegradowanego, obszarem charakteryzującym się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk – największą liczbą zjawisk kryzysowych, mierzonych wskaźnikami społecznymi, gospodarczymi i technicznymi – jest Śródmieście, w skład którego zaliczono również Miasto Kazimierzowskie.

Śródmieście charakteryzuje się wysoką średnią sumarycznego wskaźnika degradacji, znacznie przekraczającą wartość dla miasta. Wyższe wartości średniej wartości ww. wskaźnika odnotowano w przypadku podobszarów: Nowa Wola Gołębiowska, Młodzianów, Potkanów. Niemniej jednak, ww. podobszary nie zostały zaliczone do obszaru rewitalizacji. Czynniki przemawiające za zakwalifikowaniem Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego do obszaru rewitalizacji i ograniczeniem zasięgu obszaru rewitalizacji jedynie do ww. jednostki przestrzennej przedstawiono poniżej.

Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim odgrywają kluczową rolę dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta oraz charakteryzują się wysokim potencjałem instytucjonalnym do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Należy również podkreślić strategiczne znaczenie Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego dla zachowania i wzmocnienia tożsamości miasta. Jest to obszar najbardziej wartościowy wśród wszystkich analizowanych jednostek przestrzennych pod względem historycznym, z tkanką śródmiejską Miasta Kazimierzowskiego. W granicach obszaru ustanowiono strefę A ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego, stanowiącego historyczny układ przestrzenny wyróżniający się wysokim stopniem zachowania pierwotnego układu, z obiektami wartościowej historycznej zabudowy.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, iż jedynie w przypadku Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim można stwierdzić spełnienie obydwóch warunków zasady koncentracji, zgodnie z którą program rewitalizacji dotyczy terenów kluczowych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, dotkniętych szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych.

Czynnikiem uzasadniającym wybór Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego jest również konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych o możliwie największej skali oddziaływania, co naturalnie jest mierzone liczbą mieszkańców rewitalizowanego obszaru. Priorytetowo powinny być traktowane obszary zamieszkiwane przez jak największą liczbę ludności. Takim obszarem jest w Radomiu Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim, zamieszkiwane przez 26652 osób (najwyższa wartość wśród analizowanych podobszarów).

Ograniczenie obszaru rewitalizacji jedynie do obszaru Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim znajduje swoje uzasadnienie również w konieczności koncentracji przestrzennej działań rewitalizacyjnych i zachowania komplementarności przestrzennej.

Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim to obszar ograniczony Potokiem Północnym, ulicą Miłą, ulicą Struga, ulicą Wodną, ulicą Juliana Fałata, Potokiem Północnym, ulicą Szklaną, torami kolejowymi, placem Dworcowym, ulicą Traugutta, ulicą Narutowicza, rondem

im. Stefana Kisielewskiego, ulicą Limanowskiego, placem ks. Kotlarza, ulicą Okulickiego, ulicą Wernera i rzeką Mleczną. Obszar obejmuje powierzchnię ok. 331,8 ha, co stanowi 2,96% całkowitej powierzchni miasta.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji przedstawiono poniżej.

Rysunek 6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji – Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim

Źródło: Urząd Miejski w Radomiu

5.3 Analiza jakościowa obszaru rewitalizacji

Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim to obszar zamieszkiwany jest przez 26652 osoby (osoby zameldowane na stałe), co stanowi 12,76% ogólnej liczby mieszkańców miasta (według stanu na dzień 31.12.2014 r.). Na obszarze rewitalizacji obserwuje się negatywne tendencje demograficzne. Jest to obszar wyludniający się – w 2014 roku saldo migracji wyniosło -372 osoby, jednocześnie obserwuje się przewagę liczby zgonów (347) nad liczbą urodzeń (237). Odpływ ludności z obszaru ze względu na migracje i zgony wyniósł 1623 osoby, co stanowi 17,87% ogółu mieszkańców Radomia, którzy wyemigrowali lub zmarli. Niekorzystnie przedstawia się również struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych. 59% (15602 osób) mieszkańców obszaru rewitalizacji to ludność w wieku produkcyjnym, wysoki jest udział ludności w wieku poprodukcyjnym, który wynosi 25,02% (6668 osób). Udział osób nieletnich (w wieku 13-17 lat) kształtuje się na poziomie 4,36%.

Istotnym problemem analizowanego obszaru jest bezrobocie. Ogólna liczba osób bezrobotnych wynosi 2480 osób, co stanowi ponad 15% ogółu bezrobotnych w mieście. Wśród bezrobotnych znaczny odsetek stanowią osoby długotrwale bezrobotne – blisko 68% zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji (1682 osoby). Znaczący udział mają też osoby z wykształceniem podstawowym, które stanowią blisko 38% bezrobotnych (938 osób).

Bezrobocie jest obok ubóstwa jednym z najczęstszych powodów objęcia pomocą społeczną. 3839 mieszkańców Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego (1868 rodzin) to osoby korzystające z zasiłków pomocy społecznej. Oznacza to, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowią blisko 24% ogółu radomian korzystających z zasiłków. Łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła na koniec 2014 roku 7738738,14 zł. Formą pomocy społecznej, która dobrze obrazuje skalę zjawisk kryzysowych, jest dożywianie. Dożywianiem najczęściej są objęte dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie, przemoc w rodzinie (w tym m.in. rodzin korzystających z zasiłków i rodzin, którym założono niebieską kartę). Na obszarze rewitalizacji z dożywiania korzysta 798 osób do 18 r.ż., tj. 24,25% ogółu osób dożywianych w mieście. Liczba założonych niebieskich kart wyniosła 72 szt., tj. 16,98 założonych kart w mieście.

Negatywne zjawiska społeczne występujące na obszarze rewitalizacji odnoszą się również do sfery porządku publicznego. W 2014 r. na tym terenie odnotowano 811 przestępstw, co stanowi 18,59% ogółu przestępstw stwierdzonych w mieście.

Mieszkańcy Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego wykazują się również stosunkowo niską aktywnością obywatelską, mierzoną liczbą projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015. Liczba zgłoszonych projektów wyniosła 11 szt. i w odniesieniu do liczby osób zamieszkujących obszar kształtuje się na niekorzystnym poziomie.

Śródmieście charakteryzuje się również stosunkowo wysoką liczbą lokali komunalnych i socjalnych. Ich liczba w 2014 r. w Śródmieściu wyniosła 490 szt., co stanowi 18,23% ogółu tego typu lokali w mieście. Stan techniczny budynków na obszarze rewitalizacji należących do gminy można określić jako dostateczny. Budynki mają dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Lokale są wyposażone w wc, nie posiadają natomiast łazienek. Mieszkania są ogrzewane z indywidualnych źródeł ciepła (ogrzewanie piecowe). Żaden z budynków nie jest podłączony do sieci ciepłowniczej, większość z nich nie jest ocieplona.

Liczbę zjawisk kryzysowych obrazują wskaźniki przyjmujące wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla obszaru całego Radomia. Poniżej przedstawiono analizę porównawczą w sferze społecznej.

Tabela 12. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera społeczna

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla całego miasta	Sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
1	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności [os.]	144,04	76,88	TAK
2	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%]	10,78	8,17	TAK
3	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności [szt.]	30,43	20,89	TAK
4	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	25,02	20,62	TAK
5	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	37,82	27,74	TAK
6	Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców [os.]	60,90	43,58	TAK
7	Saldo migracji na 1000 mieszkańców [os.]	-13,96	-1,59	TAK
8	Wartość wypłaconego zasiłku pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę [zł]	4142,79	4028,13	TAK
9	Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców [szt.]	0,27	0,20	TAK
10	Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności [os.]	2,99	1,58	TAK
11	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców [szt.]	0,04	0,07	TAK
12	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców [szt.]	4,12	2,02	TAK

Źródło: opracowanie własne

W granicach obszaru znajduje się szereg istotnych podmiotów świadczących usługi publiczne, które kształtują potencjał instytucjonalny obszaru niezbędny do realizacji działań rewitalizacyjnych, jak również mogą wymagać objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. Do tego typu placówek należy zaliczyć:

1) Placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze:

- Przedszkole Publiczne nr 4 im. Juliana Tuwima,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. Kazimierza Pułaskiego,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Józefa Poniatowskiego,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 33 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu,
- Gimnazjum Językowe z oddziałami dwujęzycznymi im. Unii Europejskiej,

- I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika,
- III Liceum Ogólnokształcące im. płk. Dionizego Czachowskiego,
- V Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta,
- VI Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kochanowskiego,
- X Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Konarskiego,
- Zespół Szkół Samochodowych w Radomiu im. Rotmistrza Witolda Pileckiego,
- Radomski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli,
- Młodzieżowy Dom Kultury im. Heleny Stadnickiej,
- Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga,
- Zespół Szkół Technicznych im. Tadeusza Kościuszki,
- Publiczne Gimnazjum nr 13 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Polskich Noblistów,

2) Szkoły wyższe:

- Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu,
- Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna,
- Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego,
- Niepubliczne Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych TWP,

3) Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- a) Placówka Rodzinna nr 10,
- b) Placówka Wielofunkcyjna „Słoneczny Dom”,
- c) Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy,

4) Placówki ochrony zdrowia:

- Radomski Szpital Specjalistyczny im. dr Tytusa Chałubińskiego wraz z Zakładem Opieki Długoterminowej,
- Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego,
- Akademickie Centrum Medyczne Radomskiej Szkoły Wyższej,

5) Placówki administracji publicznej:

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Urząd Miejski wraz z Centrum Organizacji Pozarządowych – jednostka Urzędu Miejskiego,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Straż Miejska,
- Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o.,
- Miejski Zarząd Dróg i Komunikacji,
- Miejska Pracownia Urbanistyczna,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej,
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Rybackiej w Warszawie posterunek terenowy,
- Mazowiecki Urząd Wojewódzki – delegatura,
- Kuratorium Oświaty w Warszawie – biuro zamiejscowe,
- Sąd Okręgowy,
- Prokuratura Okręgowa,
- Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód,
- Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych,

6) Placówki kultury:

- a) Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”,
- b) Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”,
- c) Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego,
- d) Muzeum im. Jacka Malczewskiego wraz z oddziałem – Muzeum Sztuki Współczesnej,
- e) „Łaźnia” – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria,
- f) Radomska Orkiestra Kameralna,
- g) Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich,

7) Placówki i obiekty sakralne:

- a) Siedziba Kurii Diecezji Radomskiej,
- b) Kościół pw. Opieki Najświętszej Marii Panny – katedra,
- c) Kościół pw. Świętej Rodziny,
- d) Kościół Ewangelicko-Augsburski,
- e) Kościół Garnizonowy pw. św. Stanisława Biskupa,
- f) Kościół pw. św. Jana Chrzciciela,
- g) Klasztor o.o. Bernardynów z kościołem pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej,
- h) Kościół pw. św. Trójcy Przenajświętszej (oo. jezuici),

8) Pozostałe placówki i obiekty użyteczności publicznej:

- Centrum Informacji Turystycznej,
- Oddział Miejski PTTK,
- NSZZ „Solidarność” – Zarząd Regionu Ziemia Radomska,
- Dworzec PKP,
- Dworzec autobusowy,
- Ratusz (obecnie budynek nieużytkowany, wcześniej mieściło się w nim archiwum państwowe),
- Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk,
- Radomski Hufiec Harcerzy ZHR,
- Dom Wielki Zamku Królewskiego (obecnie siedziba plebanii kościoła pw. św. Jana Chrzciciela).

Zgodnie ze *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radom* przeważająca część terenów z obszaru Śródmieścia to obszary zabudowy śródmiejskiej oraz zabudowy mieszkaniowej intensywnej. Część terenów to obszary usług o charakterze miastotwórczym (nauki, oświaty, zdrowia, itp.), zabudowy mieszkaniowej ekstensywnej, parki, skwery, zieleń urządzona, zieleń towarzysząca usługom. Szczególną rolę na obszarze rewitalizacji odgrywa Miasto Kazimierzowskie stanowiące zabytkowy układ urbanistyczny miasta, kolejny etap rozwoju miasta. Obszar Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim pełni funkcję obszaru przestrzeni publicznej w centralnej części miasta, którą tworzą ul. Żeromskiego, ul. Rwańska, Rynek, ul. Wałowa z Placem Kazimierza Wielkiego. Stanowią one oś o kluczowym znaczeniu dla zachowania i wzmocnienia tożsamości miasta. Szczególnym atutem tego obszaru jest historyczna tkanka śródmiejska Miasta Kazimierzowskiego, w granicach którego ustanowiono strefę A ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego, obejmującej obszar średniowiecznego miasta lokacyjnego. Miasto Kazimierzowskie stanowi historyczny układ przestrzenny wyróżniający się wysokim stopniem zachowania pierwotnego układu, z obiektami wartościowej

historycznej zabudowy. Na jego terenie Gmina Miasta Radomia posiada trzy nieruchomości: ratusz, płytę Rynku oraz tzw. zespół kamienic Deskurów.

Obszar Śródmieścia pełni przede wszystkim funkcje:

- mieszkaniową,
- rekreacyjną,
- administracyjną,
- handlowo-usługową.

Zabudowa Śródmieścia Radomia pochodzi z XIX w. – są to przede wszystkim kamienice czynszowe z parterami o przeznaczeniu handlowo-usługowym. Oprócz zabudowy mieszkaniowej, znajdują się tam ważne obiekty użyteczności publicznej, a także instytucje kultury i nauki, parki, galerie handlowe. Dopelnieniem tej przestrzeni są zabytkowe parki: „Stary Ogród”, „Leśniczówka”, „im. Tadeusza Kościuszki”, które zostały poddane kompleksowej modernizacji. W strefie śródmiejskiej występuje także zabudowa wysoka, stanowiąca pozostałość po czasach socrealizmu i wprowadzająca dysharmonię w zabudowie (np. budynek telekomunikacji przy ul. Piłsudskiego, plomba przy Placu Konstytucji 3 Maja, bloki przy ul. Niedziałkowskiego). Istniejąca zabudowa wymaga doinwestowania, gdyż charakteryzuje się wysokim stopniem wyeksploatowania i niskim poziomem estetyki, niedostosowanym do reprezentacyjnego charakteru Śródmieścia. Doinwestowania i zwiększenia funkcjonalności wymagają kwartały, które, odpowiednio zagospodarowane, mogą uatrakcyjnić oraz wzbogacić strefę Śródmieścia.

Szczegółnej uwagi wymaga historyczny układ przestrzenny Miasta Kazimierzowskiego. W strefie tej obowiązuje zachowanie historycznego układu przestrzennego ze wszystkimi elementami, konserwacja zachowanych głównych elementów układu przestrzennego, usunięcie i przebudowa obiektów dysharmonijnych, dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej. Konieczne jest utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej oraz zachowanych innych elementów zagospodarowania w należyłym stanie technicznym i funkcjonalnym. Stan utrzymania zabytkowych nieruchomości na tym obszarze jest bardzo różny. Dobrze zachowane są obiekty sakralne, budynki użyteczności publicznej, niektóre prywatne kamienice. Wiele z obiektów zabytkowych wymaga podjęcia prac remontowych i rewaloryzacyjnych, a pozostałości historycznej zabudowy – lepszego wyeksponowania w celu podkreślenia walorów historycznych obszaru. W kontekście funkcjonalności przestrzeni należy zwrócić szczególną uwagę na stan zagospodarowania i funkcjonalności placu Rynku oraz jego najbliższego otoczenia. Przez wieki rynek tętnił życiem, skupiało się tam życie społeczne i gospodarcze. Po powstaniu nowego centrum w rejonie ulicy Żeromskiego, a następnie ulicy Chrobrego, stracił na znaczeniu.

Jak wynika z dokumentów dot. zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska, niedoinwestowaniem charakteryzuje się śródmiejski układ komunikacyjny, wymagający poprawy organizacji komunikacji pieszej, rowerowej i samochodowej. Braki w wyposażeniu obszaru w odpowiednią liczbę ciągów pieszych i rowerowych oraz brak rozwiązań organizacyjnych w zakresie promowania transportu pieszego i rowerowego (właściwe oznakowanie, zamykanie ulic dla ruchu samochodowego, tworzenie stref z ograniczonym ruchem samochodowym, ograniczenie prędkości dla samochodów, sygnalizacja świetlna

uwzględniająca ruch rowerowy, obiekty typu „bike&ride”) przy jednoczesnym braku obwodowych połączeń międzydzielnicowych odciażających trasy śródmiejskie powodują bardzo duże obciążenie dróg Śródmieścia, zwłaszcza w godzinach szczytów porannych i popołudniowych. W połączeniu ze zwartą zabudową utrudniającą przewietrzanie, prowadzi to do występowania lokalnych stanów wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza. Sytuację w tym zakresie pogarsza również stan techniczny budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej, które w dużej mierze charakteryzują się niską efektywnością energetyczną i stanowią istotne źródło emisji powierzchniowej, ze względu na stosunkowo często występujące ogrzewanie piecowe. Danych na ten temat dostarczają statystyki w zakresie udziału osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału, w ogólnej liczbie ludności. Dla obszaru Śródmieścia wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 2,86% i jest dwukrotnie wyższy niż wskaźnik dla obszaru całego miasta – 1,23%. Liczba osób, którym przyznano zasiłek kształtuje się na poziomie 761 osób, co stanowi 29,65% ogółu tego typu zasiłków przyznanych w mieście.

Tabela 13. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera techniczna

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla całego miasta	Sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
1	Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności [%]	2,86	1,23	TAK

Źródło: opracowanie własne

Śródmieście i Miasto Kazimierzowskie stanowią jedną z najbardziej atrakcyjnych części Radomia i powinno stanowić centrum jego życia gospodarczego. Jest kluczowym miejscem lokowania działalności gospodarczej, wśród których dominują drobne sklepy, ale występują również dawne domy towarowe jako powierzchnie do wynajęcia z przeznaczeniem przede wszystkim na handel, w mniejszym stopniu na usługi. Wyróżniają się na tym tle Centrum Słoneczne oraz Galeria Rosa – wielofunkcyjne i wielkopowierzchniowe galerie handlowe, oferujące usługi o randze ogólnomiejskiej. W przypadku Śródmieścia obserwuje się w ostatnich latach zmiany w charakterze lokowanej tam działalności. Wzdłuż głównego deptaka miejskiego (ul. Żeromskiego) można wyróżnić dwie strefy, różniące się charakterem prowadzonej działalności. Od ul. 25 Czerwca do Placu Konstytucji 3 Maja dominują punkty gastronomiczne, handlowe i usługowe. Na odcinku od Placu Konstytucji 3 Maja w kierunku Rynku wraz z jego płytą i Miastem Kazimierzowskim więcej jest sklepów z tanią odzieżą, punktów oferujących usługi pożyczkowe, lombardów, aptek, banków oraz niezagospodarowanych lokali użytkowych.

W kontekście planowanych działań rewitalizacyjnych warto podkreślić, że wśród lokali użytkowych zlokalizowanych na obszarze Śródmieścia znajdują się lokale we wspólnotach z udziałem gminy, które mogą zostać wykorzystane na potrzeby prowadzenia działań rewitalizacyjnych – jednak ich liczba na koniec 2014 r. wynosiła tylko 16 szt.

Na koniec 2014 r. na terenie Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego, było zlokalizowanych 3950 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowi blisko 17% ogółu podmiotów gospodarczych działających w mieście. Wskaźnik przedsiębiorczości dla obszaru Śródmieścia mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej

na 100 osób wynosi 14,82 podmiotów i jest nieznacznie wyższy od wartości tego wskaźnika dla obszaru całego miasta wynoszącego 11,24 podmiotów. Na obszarze rewitalizacji zauważa się jednak negatywne tendencje w zakresie stabilności prowadzonej działalności gospodarczej mierzone liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Wskaźnik ten wynosi 1,23 podmiotów, podczas gdy na poziomie całego miasta kształtuje się na poziomie 0,85 podmiotów. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wyniosła w 2014 roku 329 szt., co stanowiło 18,56% ogółu wyrejestrowanych podmiotów w mieście.

Tabela 14. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera gospodarcza

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla całego miasta	Sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
1	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]	14,82	11,24	NIE
2	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]	1,23	0,85	TAK

Źródło: opracowanie własne

Podstawowe problemy w sferze społecznej

Przeprowadzona analiza społeczna pozwoliła na zidentyfikowanie podstawowych problemów natury społecznej dla Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego:

- Wyludnianie się obszaru;
- Starzenie się społeczeństwa związane z wyprowadzaniem się młodych ludzi na obrzeża miasta;
- Niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców;
- Wysokie bezrobocie, w tym bezrobocie długotrwałe;
- Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych;
- Wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie;
- Niski poziom aktywności społecznej mieszkańców.

Podstawowe problemy w sferze gospodarczej

Do najbardziej newralgicznych problemów gospodarczych obszaru rewitalizacji należy zaliczyć:

- Duże rotacje, niestabilność w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej;
- Przypadkowość doboru funkcji handlowych, usługowych na obszarze (charakterystyczny nadmiar lokali z usługami finansowymi, sklepów z odzieżą i spożywczych lokalizowanych blisko siebie), niedostosowanych do zabytkowego i reprezentacyjnego charakteru Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego;
- Dominacja funkcji handlowej nad funkcją usługową (zwłaszcza na obszarze Miasta Kazimierzowskiego).

Podstawowe problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, sferze technicznej oraz sferze środowiskowej

Zgodnie z przeprowadzoną analizą pn. *Wytyczne do projektowania przestrzeni publicznych zorientowanego na integrację grup zagrożonych wykluczeniem (inclusive design) w obrębie*

ROF do podstawowych problemów przestrzennych Śródmieścia należy zaliczyć:

1. Problemy w zakresie urbanistyki i architektury:

- Mnogość form architektonicznych (przypadkowa zabudowa wynikająca z procesów historycznych, brak spójnych reguł zagospodarowania przestrzennego, „martwe pola”);
- Niezabudowane obszary przez dłuższy okres – np. tereny byłego Getta w Radomiu);
- Niezintegrowane obszary w obrębie historycznego miasta (brak połączeń komunikacyjnych, turystycznych, nie wyznaczone osie kompozycyjne);
- Skomplikowane i często nierozwiązane kwestie własności gruntów i nieruchomości;
- Pustostany, zarówno mieszkaniowe jak i usługowe;
- Pustostany po zakładach rzemieślniczych;
- Brak nowej zabudowy o wysokich walorach architektonicznych i estetycznych;
- Zaniedbane „szare” obszary miasta;
- Słaby stan infrastruktury technicznej, w tym mediów;
- Dość przypadkowe i niekompleksowe próby rewitalizacji małych obszarów nie do końca spójne ze sobą (Rynek i okolice);
- Problemy niedostatecznego oświetlenia, iluminacji znaczących obiektów, różnorodności stylów lamp;
- Częste przypadkowe obiekty niewspółgrające z otoczeniem;
- Występowanie baraków, budek, szop, obiektów tymczasowych;
- Dewastacja istniejącej zabudowy, przede wszystkim historycznej;
- Przypadkowe kolorystyki elewacji budynków;
- Zniszczone, zamalowane, porysowane elewacje;
- Brak jednolitej formy i estetyki małej architektury;
- Chaos reklamowy;
- Brak wdrożenia Systemu Informacji Miejskiej;
- Brak zagospodarowania obszaru najstarszej historycznie części miasta;
- Brak małych lokalnie terenów dla rekreacji, w tym dla dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych;
- Niedostępność zarówno większości budynków jak i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.

2. Zidentyfikowane problemy komunikacyjne:

- Słaby stan techniczny chodników i ulic, przypadkowość rozwiązań estetycznych;
- Niewielka ilość dróg rowerowych;
- Przewaga ruchu samochodowego nad innym;
- Nadmierny hałas i zakorkowanie miasta;
- Trudności z dojazdem do obszaru;
- Chaotyczny układ ciągów pieszych w kontekście połączeń historycznych części obszaru;
- Brak właściwej polityki parkingowej;
- Brak strategii na wyłączanie z ruchu kołowego kolejnych obszarów w ścisłym centrum – oddawanie przestrzeni ludziom;

- Niedostępność znacznych obszarów dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych.

3. Zidentyfikowane problemy ochrony krajobrazu, zieleni i dziedzictwa historyczno-kulturowego:

- Zły stan techniczny historycznej zabudowy z różnych okresów historycznych;
- Pustostany zabytkowe wymagające remontów;
- Przypadkowa zabudowa uzupełniająca;
- Mały efekt oddziaływania dotychczasowej rewitalizacji zabytkowych obiektów;
- Obiekty o wysokiej jakości architektonicznej przeznaczone na przypadkowe cele lub „martwe” w swojej funkcji (brak nowoczesnych rozwiązań np. multimedialnych muzeów);
- Brak funkcjonalnego połączenia najstarszych historycznie części miasta;
- Brak spójnej informacji historycznej;
- Zaniedbana zielen, niesprzątanie ulic, nawet tych po remontach;
- Zanieczyszczenie powietrza spalinami, smog (samochody, piece węglowe);
- Znikomy stopień termomodernizacji budynków;
- Brak pomysłu lub środków finansowych na realizację zagospodarowania obszarów zielonych – np. części skwerów;
- Zaniebane ciek wodne, brak bulwarów, ścieżek rowerowych i pieszych;
- Brak miejsc wypoczynku, w tym trawników do siedzenia.

Wyżej wskazane problemy korespondują z opiniami mieszkańców na temat głównych problemów oraz potencjałów Miasta Kazimierzowskiego wraz z otoczeniem i fragmentem ul. Żeromskiego, pozyskanymi podczas konsultacji społecznych. Podstawowe wnioski z nich płynące są następujące:

- Miasto Kazimierzowskie nie spełnia funkcji centrum miasta, choć jest nim historycznie. Wpływają na to: zaniebana infrastruktura, wymieranie obszaru, upadek i częsta rotacja firm/sklepów, brak funkcji generujących ruch, mało zieleni, miejsc do wypoczynku, usług. Z drugiej strony podkreślenia wymagają historyczne walory miejsca, zabytkowy charakter, obecność muzeum, dobra, zwarta lokalizacja.
- Miasto Kazimierzowskie wymaga ożywienia. Obszar nie jest atrakcyjnym miejscem spędzania wolnego czasu ze względu na brak wydarzeń, oferty kulturalnej, okoliczności i miejsc do spotkań. Konieczne jest: organizacja imprez, wydarzeń miejskich, powstanie kafejek, miejsc do spotkań rodzinnych, atrakcyjnej oferty spędzenia czasu dla osób w różnym wieku.
- Negatywnie ocenia się stan budynków na obszarze, nieco lepiej stan chodników, trawników i małej architektury i dostęp do placówek edukacji czy kultury.
- Miasto Kazimierzowskie jest dobrze skomunikowane z resztą miasta, ale widoczne są braki w zakresie dostępności do miejsc parkingowych.
- Obszar, według opinii mieszkańców, nie jest wystarczająco bezpieczny.

- Miasto Kazimierzowskie jest obszarem atrakcyjnym turystycznie, o znaczących walorach historycznych i bogatej tradycji, w których tkwi jego największy potencjał³⁰.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja obszaru to opis oczekiwanego w przyszłości stanu tego obszaru. Wizja ma na celu: zobrazowanie stanu docelowego, informowanie o aspiracjach osób/podmiotów formułujących wizję oraz jednoczenie wokół idei.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zawiera:

- wyobrażenie, jak powinien wyglądać obszar rewitalizacji w roku 2023;
- wskazanie podmiotów (ludzie, instytucje, organizacje) występujących w tym wyobrażeniu;
- opis relacji zachodzących pomiędzy tymi podmiotami;
- cechy tych podmiotów;
- uszczegółowienie procesów.

Dla Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim sformułowano następującą wizję obszaru w roku 2023.

W roku 2023 Śródmieście wraz z Miastem Kazimierzowskim będzie:

- ***obszarem zapewniającym atrakcyjne warunki do życia, aktywności społecznej i zawodowej oraz integracji jego mieszkańców;***
- ***obszarem stwarzającym korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej potencjalnym i istniejącym podmiotom gospodarczym;***
- ***obszarem charakteryzującym się wysokiej jakości strukturą przestrzenną o walorach umożliwiających zachowanie i wzmocnienie roli funkcjonalnego i historycznego centrum miasta;***
- ***obszarem aktywnej współpracy pomiędzy administracją publiczną, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi.***

Zrealizowaniu tak sformułowanej wizji będą służyć rewitalizacja obszaru Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim, prowadzona w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie.

³⁰ Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych na terenie miasta Radomia w celu zebrania opinii i propozycji dotyczących rewitalizacji Miasta Kazimierzowskiego wraz z otoczeniem i fragmentem ulicy Żeromskiego.

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Określone w niniejszym programie rewitalizacji cele rewitalizacji odpowiadają na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy – są osadzone w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej – i stanowią pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji.

Celem nadrzędnym *Programu rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

Celowi nadrzędnemu przyporządkowano cele szczegółowe, a im z kolei kierunki działań, stanowiące zestawienie najważniejszych grup działań, pozwalających na osiąganie założonych celów rewitalizacji (pożądanych efektów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz gospodarczych i technicznych). Wśród kierunków działania określono kierunki priorytetowe, tj. grupy działań kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów rewitalizacji.

Schemat 3. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cel 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu Kierunki działań:	Cel 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia Kierunki działań:	Cel 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu Kierunki działań:
• Kierunek priorytetowy 1.1. Poprawa stanu technicznego wielorodzinnych budynków mieszkalnych: remonty, adaptacje oraz prace konserwatorskie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizacja obiektów; • Kierunek priorytetowy 1.2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców; • 1.3. Poprawa bezpośredniego otoczenia wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej; • 1.4. Poprawa jakości więzi sąsiedzkich poprzez działania animacyjne, otwieranie i wzmacnianie więzi społecznych; inicjowanie sąsiedzkich przedsięwzięć wspólnych; • 1.5. Poprawa jakości życia i tworzenie szeroko dostępnych szans na realizowanie przez każdego osobistego potencjału, poprzez uczestnictwo w kulturze, wolontariat, aktywność obywatelską itp. • 1.6. Poprawa dostępu do infrastruktury komunalnej.	• Kierunek priorytetowy 2.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem poprzez integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych), wsparcie rodzin wielodzietnych, rodzin z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i osób samotnie wychowujące dzieci; • Kierunek priorytetowy 2.2. Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej, ukierunkowanej na tworzenie nowych miejsc pracy, pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej, wsparcie sektora ekonomii społecznej; • Kierunek priorytetowy 2.3. Rozwój różnych form działalności społecznej (zdrowotnej, opiekuńczej, środowiskowej) skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; • Kierunek priorytetowy 2.4. Zmiana sposobu postrzegania obszaru Śródmieścia; • 2.5. Wsparcie centrów obywatelskich i centrów wsparcia aktywności społecznej; • 2.6. Poprawa spójności kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy; • 2.7. Rozwój działalności kulturalnej, artystycznej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej, w tym poprzez organizację cyklicznych wydarzeń; • 2.8. Wspieranie wydarzeń integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób starszych oraz niepełnosprawnych; • 2.9. Realizacja przedsięwzięć edukacyjnych, umacniających poczucie lokalnej tożsamości i więzi z tradycją Śródmieścia; • 2.10. Realizacja przedsięwzięć w zakresie promocji obszaru Śródmieścia wśród mieszkańców, turystów i przedsiębiorców.	• Kierunek priorytetowy 3.1. Prace modernizacyjne, restauratorskie i konserwatorskie w obiektach zabytkowych oraz obiektach w strefie konserwatorskiej, ich otoczeniu, historycznych przestrzeniach publicznych, ich zabezpieczenie wraz z nadaniem im nowych funkcji, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych; • Kierunek priorytetowy 3.2. Adaptacja istniejącej zabudowy na funkcje gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturalne, mieszkalne itp., w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych; • Kierunek priorytetowy 3.3. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej, w tym ich termomodernizacja; • 3.4. Poprawa jakości infrastruktury i wyposażenia instytucji kulturalnych, w tym dostosowanie do nowych funkcji kulturowych i potrzeb osób niepełnosprawnych; • 3.5. Zwiększenie różnorodności funkcjonalnej przestrzeni publicznych i zmiana sposobu ich wykorzystania – wyposażenie w zieleń, małą architekturę i obiekty rekreacyjne, infrastrukturę komunikacyjną, obiekty handlowo-usługowe, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych; • 3.6. Realizacja działań w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza (transport niskoemisyjny, zmiana sposobu ogrzewania, energooszczędne oświetlenie itp.); • 3.7. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego (poprawa nawierzchni ulic, chodników, tworzenie miejsc parkingowych, ścieżek rowerowych).

Źródło: opracowanie własne

Ww. cele zostały opisane skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi.

Tabela 15. Wskaźniki realizacji celów programu

Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu	Długość sieci wodociągowej	0,00	6,6 km	Liczba przedsięwzięć w zakresie poprawy dostępności do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej	0 szt.	4 szt.
	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	0,00	17,8 km			
2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia	Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0 osób	1450 os.	Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	0 osób	220 os.
				Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie	0 osób	500 os.
	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych integracyjnych	0 szt.	4452 szt.	Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, integracyjnych, wzmacniających lokalną tożsamość	0 osób	1 207 000 os.
	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (wskaźnik wspólny dla celu 1 i celu 3)	0 szt.	15 szt.	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (wskaźnik wspólny dla celu 2 i 3)	0 szt.	10 szt.

Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (wskaźnik wspólny dla celu 1 i celu 3)	0 m²	22 626,79 m²	Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze (wskaźnik wspólny dla celu 2 i 3)	0 szt.	14 szt.
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (wskaźnik wspólny dla celu 1 i celu 3)	0 ha	2,1314 ha	Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze (wskaźnik wspólny dla celu 2 i 3)	0 szt.	5 szt.
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	0 szt.	1 szt.	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	0 os.	9000 os.
	Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych	0 szt.	1 szt.			
	Długość wybudowanej drogi	0,00 m.	650 m.	Powierzchnia obszaru zagospodarowanego na potrzeby rozwoju transportu niskoemisyjnego	0,00 ha	0,40 ha
	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	0 szt.	40 szt.			
	Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego	0 szt.	4000 szt.			
	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	0 szt.	1 szt.	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi	0 os.	82878 os.
	Liczba urządzeń aparatury medycznej/sprzętu medycznego zakupionych w programie	0 szt.	548 szt.			
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	0 szt.	19 szt.	Powierzchnia obiektu o poprawionej efektywności energetycznej	0,00 m²	27078,55 m²

Źródło: opracowanie własne

8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią działania, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie zostaną rozwiązane zdiagnozowane problemy. Poniżej przedstawiono ich wykaz.

Tabela 16. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 1

Nazwa przedsięwzięcia
Radomskie Centrum Wspierania Rodziny (RCWR)
Podmiot realizujący
Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada otwarcie i prowadzenie placówki, której założeniem jest ożywienie obszarów zmarginalizowanych i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów kryzysowych, na których nasilają się niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne, tj. Radomskiego Centrum Wspierania Rodziny. Zakres realizowanych zadań: – stworzenie tzw. bezpiecznej przystani, czyli miejsca, w którym każdy mieszkaniec miasta będzie mógł znaleźć coś dla siebie, w tym wsparcie i specjalistyczną pomoc (m.in. bezpłatne poradnictwo i konsultacje), możliwość rozwijania pasji i zainteresowań pod okiem profesjonalistów, jak również spędzić wolny czas, porozmawiać z ciekawymi osobami (prelekcje, spotkania), zawrzeć nowe znajomości, itp.; – działalność grup wsparcia, m.in. dla kobiet z małymi dziećmi, w tym małoletnich matek (Klub Mam), osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i seniorów (Klub Aktywnych), rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym, rodzin dysfunkcyjnych, zwłaszcza matek samotnie wychowujących dzieci (Rodzina na Plus) itp.; – włączanie osób zagrożonych wykluczeniem do organizacji festynów, pikników i innych imprez publicznych; zapobieganie demoralizacji i wykluczeniu poprzez szerzenie idei wolontariatu; – organizacja spotkań tematycznych, warsztatów, benefisów z zakresu kultury i sztuki, we współpracy z instytucjami kulturalno-oświatowymi, w celu wypromowania mało znanych artystów lokalnych, odkrywania talentów; – zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zaangażowanie ich w wolontariat, jak również poprzez umożliwienie im rozwoju zdolności i zainteresowań m.in. artystycznych (wernisaże, aukcje). Celem przedsięwzięcia jest przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, do których należy zaliczyć w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, kapitału społecznego, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W ramach przedsięwzięcia planuje się otwarcie i prowadzenie placówki, której założeniem jest ożywienie obszarów zmarginalizowanych i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów kryzysowych, na których nasilają się niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne. Zakłada się wspieranie i motywowanie mieszkańców miasta w dążeniu do rozwoju osobistego i zawodowego, jak również do działań na rzecz innych (wolontariat), niezależnie od wieku, statusu społecznego, czy też wyznawanych poglądów. Poprzez rozwój zainteresowań oraz podnoszenie kwalifikacji osób zagrożonych

wykluczeniem społecznym, zostaną one zachęcane do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym miasta, co będzie sprzyjać zapobieganiu narastaniu zjawisk patologicznych.

Okres realizacji

2017-2019

Szacowana wartość

328000,00 zł

Źródła finansowania

Środki UE (EFS) – 80% kosztów kwalifikowalnych

Krajowe środki publiczne (budżet państwa) – do 15% kosztów kwalifikowanych

Wkład własny: środki prywatne – min. 5% kosztów kwalifikowanych, ewentualne koszty niekwalifikowalne

Wskaźniki produktu

Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 1000 os.

Wskaźniki rezultatu

Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 50 os.

Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie – 200 os.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji będą oceniane za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie list obecności, dokumentacji projektowej oraz za pomocą ewaluacji, która będzie przeprowadzana na podstawie rozmów, ankiet przeprowadzanych wśród beneficjentów, jak również na podstawie informacji uzyskanych od pracowników instytucji współpracujących, takich jak MOPS, placówki edukacyjne, ośrodki socjoterapii, Policja, itp. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców oraz Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 2

Nazwa przedsięwzięcia
Wsparcie osób z obszaru rewitalizacji na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – Dom Spotkań „Stara Apteka”
Podmiot realizujący
Podmiot wyłoniony w drodze konkursu ³¹
Lokalizacja
Śródmieście
Opis zadań i działań
W ramach niniejszego przedsięwzięcia, na terenie rewitalizowanym, planowane jest otwarcie/uruchomienie działalności Domu Spotkań „Stara Apteka” dla ludzi w każdym wieku, w szczególności z obszaru funkcjonowania Domu (z sąsiedztwa). Założeniem funkcjonowania Domu będzie jego otwartość i wielopokoleniowy charakter, polegający na możliwości korzystania z jego zasobów przez wszystkie chętne i zainteresowane osoby z terenu miasta Radomia tzn. rodziny, osoby starsze, młodzież i dzieci. W ramach działalności Domu planuje się realizację takich inicjatyw jak: 1) Spotkania obywatelskie/informacyjne uwzględniające potrzeby społeczności lokalnej. 2) Spotkania grup wsparcia, samopomocowych i edukacyjnych. 3) Cykliczne, tematyczne spotkania dla wszystkich uczestników (dorosłych, młodzieży, dzieci). 4) Zapewnienie możliwości spędzania wolnego czasu w Domu w tym: zajęcia integracyjne, edukacyjne dla dzieci i młodzieży. 5) Organizację imprez okolicznościowych i integracyjnych np. spotkania wielkanocne, wigilijne czy imprezy andrzejkowe, sylwestrowe. 6) Klub Integracji Społecznej. Działanie Domu spotkań „Stara Apteka” ma na celu: – zapewnienie bezpiecznego miejsca do przebywania i godnego spędzania czasu dla rodzin, osób starszych, młodzieży czy dzieci, – wsparcie rodzin wielodzietnych, rodzin z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i osób samotnie wychowujących dzieci poprzez zapewnienie im możliwości spędzania wolnego czasu w urozmaicony sposób, – aktywizację społeczno-zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, – integrację społeczną umożliwiającą pozostawanie w społeczności lokalnej i środowisku rodzinnym; kształtowanie właściwych postaw zrozumienia, tolerancji i życzliwości, – rozwijanie indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczestników, – podtrzymywanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu – zapewnienie różnorodnej oferty programowej – prowadzenie różnorodnych form działań, zajęć czy wsparcia oraz imprez okolicznościowych, – umożliwienie realizacji potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych, i towarzyskich, m.in. poprzez organizację uroczystości okolicznościowych, świąt, wspólnych udziałów w imprezach kulturalnych, oglądanie telewizji, korzystanie z Internetu itp., – akcje społeczno-kulturalne, promocja kultury, ekologii i ochrony środowiska, pamięci

³¹ Przewiduje się, że podmiotem realizującym przedsięwzięcie będzie wyłoniona w drodze konkursu organizacja pozarządowa. Podmiot do kontaktów roboczych: Gmina Miasta Radomia/ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu, ul. Limanowskiego 134, 26-600 Radom, tel. /Fax: (48) 360 84 88, strona internetowa: www.mops.radom.pl, e-mail: sekretariat@mops.radom.pl.

historycznej i tradycji patriotycznych, zajęć informatycznych, promocji kultury fizycznej, sportu i turystyki oraz zdrowego trybu życia, – udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w wyrównywaniu szans edukacyjnych; – promocję zdrowia i zdrowego stylu życia w jak najszerszym rozumieniu tych pojęć, – promocję i organizację wolontariatu.
Okres realizacji
2017-2023
Szacowana wartość
750000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFS) – 80% kosztów kwalifikowalnych Krajowe środki publiczne (budżet państwa) – do 15% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: środki prywatne – min. 5% kosztów kwalifikowanych, ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 200 os.
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 20 os. Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie – 150 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji będą monitorowane za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie list obecności, certyfikatów, sprawozdań pracowników, ankiet wśród uczestników. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców oraz Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności. Przedsięwzięcie będzie również pozytywnie wpływać na zwiększenie aktywności społecznej mierzonej wskaźnikiem Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 3

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia – Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego
Lokalizacja
Śródmieście
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym poprzez poprawę dostępu do usług społecznych. W ramach przedsięwzięcia zakłada się realizację takich działań, jak: – Diagnozowanie indywidualnej sytuacji uczestników projektów i pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (w tym pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe); – Podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy; – Pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego; – Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy w ramach współpracy międzysektorowej, – Aktywna integracja dla włączenia społecznego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR, OPS), – Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełno sprawnościami, – Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
Okres realizacji
2016-2020
Szacowana wartość
3750000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFS) – 80% kosztów kwalifikowalnych Krajowe środki publiczne (budżet państwa) – do 15% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – min. 5% kosztów kwalifikowanych, ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 250 os.
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 150 os. Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie – 150 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji będą monitorowane za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie list obecności, certyfikatów, sprawozdań pracowników, ankiet wśród uczestników. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców oraz Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 4

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Cykliczne spotkania na Rynku o charakterze integracyjno-kulturalnym, artystycznym, edukacyjnym</i>
Podmiot realizujący
Stowarzyszenie „Karuzela”
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – Rynek
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie jest propozycją wykorzystania zasobów Miasta Kazimierzowskiego przy jednoczesnym dialogu artystycznym i kulturalnym przełamującym stereotypy między środowiskami i grupami społecznymi, poprzez wspólne i aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin, integracji społecznej i międzypokoleniowej. W ramach przedsięwzięcia zakłada się organizację cyklicznych wydarzeń o charakterze kulturalnym, integracyjnym: – Kulinarne Walentynki na Rynku, – Jarmark Kazimierzowski, – Pobawmy Się Razem (festyn rodzinny), – Pożegnanie Lata (koncert). Środowisko skupione wokół Rynku wymaga aktywizacji, a samo miejsce ożywienia, aby mieszkańcy i turyści częściej i chętniej je odwiedzali. Pomocną w rozwiązaniu tego problemu może się okazać integracyjna działalność artystyczna, kulturalna, edukacyjna, która stanie się narzędziem dialogu służącego przełamaniu wzajemnych stereotypów między grupami i środowiskami postrzeganymi jako kulturowo sobie obce. Zadanie proponuje atrakcyjną formę spędzania czasu wolnego, dzięki której osoby z różnych grup społecznych poprzez wspólne spotkania na Mieście Kazimierzowskim zacieśnią więzi, rozwiną poczucie tożsamości lokalnej i pogłębią wiedzę na temat przeszłości miasta i regionu. Mimo posiadanych cech obszar jest postrzegany jako nieprzyjazny dla mieszkańców i turystów. Podjęte działania mają zahamować proces wyludniania się obszaru Miasta Kazimierzowskiego. Równocześnie zachęcą do stałej obecności i podjęcia działań w obszarze rewitalizacji inne

podmioty. Realizacja opisanych zadań w oparciu o różnorodnych partnerów pozwoli na nowe odkrywanie miejsca i wyeksponowanie jego atrakcyjnego położenia i walorów historycznych.

Okres realizacji

2016-2020

Szacowana wartość

68000,00 zł/rok

Źródła finansowania

Środki prywatne – 100%

Wskaźniki produktu

Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych integracyjnych – 20 szt.

Wskaźniki rezultatu

Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, integracyjnych, wzmacniających lokalną tożsamość – 6000 os.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie danych przedstawianych przez organy bezpieczeństwa uczestniczące w przedsięwzięciach oraz dane organizatorów. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do generowania ruchu, który sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej, tym samym przyczyni się do poprawy sytuacji gospodarczej Śródmieścia mierzonej wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Mając na uwadze powyższe, można też stwierdzić, że może wpłynąć na ograniczenie poziomu bezrobocia i poprawy ogólnej sytuacji społecznej mierzonej wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Można również zakładać, że w wyniku jego realizacji nastąpi zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na obszarze rewitalizacji, co wpłynie korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 5

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Galeria sztuki współczesnej – organizacja cyklicznych wydarzeń artystycznych w Galerii 58, jak również w przestrzeni publicznej</i>
Podmiot realizujący
Galeria 58
Lokalizacja
Śródmieście – ul. S. Żeromskiego 58/14
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na organizacji cyklicznych wystaw i wydarzeń artystycznych połączonych z warsztatami tematycznymi w Galerii 58, stwarzających szansę nie tylko na bierny udział w wydarzeniach, ale czynne uczestnictwo, realizację własnych wizji artystycznych. Zakłada się realizację takich wydarzeń kulturalnych, jak: wystawa malarstwa, wystawa fotografii, wystawa rysunku, prezentacja animacji.
Okres realizacji
2016-2017
Szacowana wartość
16000,00 zł/rok
Źródła finansowania
Środki prywatne – 100%
Wskaźniki produktu
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych integracyjnych – 32 szt.
Wskaźniki rezultatu
Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, integracyjnych, wzmacniających lokalną tożsamość – 1000 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie listy obecności i księgi odwiedzających. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do generowania ruchu, który sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej, tym samym przyczyni się do poprawy sytuacji gospodarczej Śródmieścia mierzonej wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Mając na uwadze powyższe, można też stwierdzić, że może wpłynąć na ograniczenie poziomu bezrobocia i poprawy ogólnej sytuacji społecznej mierzonej wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział

długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Można również zakładać, że w wyniku jego realizacji nastąpi zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na obszarze rewitalizacji, co wpłynie korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 6

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego poprzez organizację cyklicznych imprez</i>
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia, Wydział Kultury Urzędu Miejskiego, samorządowe placówki kultury
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie/Śródmieście
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na organizacji cyklicznych imprez o charakterze kulturalnym i integracyjnym na obszarze rewitalizacji, w tym: 1) Styczeń – koncert Radomskiej Orkiestry Kameralnej, Orszak Trzech Króli, finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, spektakle Teatru Powszechnego; 2) Luty - koncert ROK, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, spektakle TP; 3) Marzec – Kaziki – Święto Patrona Miasta, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP; 4) Kwiecień – Radomska Wiosna Literacka, spotkania z Kulturą Żydowską „Ślad”, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP, koncerty w Muszli Koncertowej; 5) Maj – wspólne śpiewanie „Ody do radości”, Ogólnopolski Turniej Śpiewających Poezję, Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicznych i Precyzji, Radomski Piknik Naukowy, Festiwal Filozofii OKNA, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP, kiermasz i prezentacje artystów nieprofesjonalnych w Rynku, koncerty w Muszli Koncertowej, Rowerowy piknik historyczny; 6) Czerwiec – Piknik historyczny wraz z kiermaszem, Anima Urbis, Piknik Ekologiczny, Festiwal Filmowy Czerwiec 76, Zawieruchy radomskie – ogólnopolski festiwal muzyki tradycyjnej, Międzynarodowy Turniej Formacji Tanecznych, Koncert galowy wychowanków MDK, koncert przedkonkursowy Grandioso, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łaźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP, koncerty w Muszli Koncertowej, kiermasz i prezentacje artystów nieprofesjonalnych w Rynku; 7) Lipiec – Ogólnopolskie Spotkania Filmowe Kameralne Lato, Kino na leżakach, Międzynarodowa Akademia Dyrygentów, kiermasz i prezentacje artystów nieprofesjonalnych w Rynku, koncerty, potańcówki i projekcje filmowe w Muszli Koncertowej; 8) Sierpień – koncerty „Spotkajmy się w Rynku”, Kino na leżakach, Piknik Zdrowia, Radom Fashion Show, co dwa lata – koncerty towarzyszące Air Show, koncerty, potańcówki

i projekcje filmowe w Muszli Koncertowej, kiermasz i prezentacje artystów nieprofesjonalnych w Rynku; 9) Wrzesień – Uliczka Tradycji, Piknik historyczny, Pięciobój Precyzyjny, Otwarty Konkurs o tytuł Radomskiego Mistrza Polskiej Ortografii, Festiwal Nagrody Literackiej Gombrowicza, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łąźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP, koncerty w Muszli Koncertowej; 10) Październik – Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. Mikołaja z Radomia, co dwa lata Międzynarodowy Festiwal Gombrowiczowski, Tydzień Kultury Chrześcijańskiej, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łąźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP; 11) Listopad – Marsz Wolności, Ogólnopolskie Spotkania z Piosenką Żeglarską RAFA, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łąźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, koncert ROK, spektakle TP; 12) Grudzień – Kiermasz świąteczny w Rynku, Gwiazdka na deptaku, Sylwester pod gwiazdami, Koncert gwiazdkowy ROK i licytacja bombek, wystawy, koncerty, spektakle i spotkania z artystami w RKŚTiG Łąźnia i OKiSz Resursa Obywatelska, spektakle TP
Okres realizacji
2016-2023
Szacowana wartość
1250000,00 zł/rok
Źródła finansowania
Krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 100%
Wskaźniki produktu
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych integracyjnych – 4400 szt.
Wskaźniki rezultatu
Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, integracyjnych, wzmacniających lokalną tożsamość – 1200000 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie informacji z Wydziału Kultury na temat zorganizowanych wydarzeń, informacji od służb porządkowych nt. liczby uczestników, informacji poszczególnych placówek kultury organizujących wydarzenia. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do generowania ruchu, który sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej, tym samym przyczyni się do poprawy wartości wskaźników: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Mając na uwadze powyższe, można też stwierdzić, że może wpłynąć na ograniczenie poziomu bezrobocia i poprawy ogólnej sytuacji społecznej mierzonej wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku

produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Można również zakładać, że w wyniku jego realizacji nastąpi zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na obszarze rewitalizacji, co wpłynie korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 7

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Odtworzenie funkcji XIX-wiecznego hotelu Europa jako obiektu historycznego miasta Radomia - remont budowlano-konserwatorski</i>
Podmiot realizujący
Zabytki s.c.
Lokalizacja
Śródmieście – Plac Konstytucji 3-go Maja 3
Opis zadań i działań
W ramach przedsięwzięcia planowana jest adaptacja budynku na cele hotelowe z przeznaczeniem części na cele muzealne (ekspozycja związana z historią budynku, historią Radomia) oraz stworzenie archiwum społecznego; remont elewacji wraz z całkowitą wymianą stolarki okiennej, wymiana elementów więźby dachowej i pokrycia dachowego, uzupełnienie lub odtworzenie brakujących lub uszkodzonych elementów detali architektonicznych, poddanie zabiegom remontowo- konserwatorskim żeliwnych balkonów; remont zabytkowej klatki schodowej, wymiana stolarki drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej, gazowej, wodociągowej; remont pomieszczeń z dostosowaniem do współczesnych wymagań. W wyniku realizacji projektu nastąpi: a) Pozytywny wpływ na miejską architekturę i lokalną gospodarkę – projekt, który ma na celu naprawę wizerunku XIX-wiecznej kamienicy w ścisłym centrum Radomia, a także zabezpieczenie jej substancji zabytkowej i ochronę budynku przed dalszym niszczeniem, wymiennie wpłynie na poprawę jakości przestrzeni publicznej oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i osób pracujących w pobliżu. Dzięki planowanym zmianom Plac Konstytucji 3. Maja zyska atrakcyjniejszy i bardziej estetyczny wygląd. b) Pozytywny wpływ na rynek pracy – powstanie hotelu razem z restauracją pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy. c) Pozytywny wpływ na lokalną tożsamość – istotnym elementem projektu jest stworzenie archiwum społecznego, które pozwoli na włączenie się w przedsięwzięcie mieszkańców: wspólne gromadzenie zbiorów dotyczących historii Radomia, organizowanie spotkań pasjonatów i kolekcjonerów pamiątek związanych z miastem oraz warsztatów kolekcjonerskich, w których mogliby uczestniczyć mieszkańcy i pasjonaci). Te działania pobudzą i wzmocnią lokalną tożsamość radomian. d) Wsparcie współpracy międzypokoleniowej i niwelowanie wykluczenia społecznego – stworzenie muzeum hotelu Europa uatrakcyjni placówkę, przybliży historię miejsca o bogatej tradycji, a jednocześnie pozwoli na zaangażowanie się społeczności lokalnej w tworzenie jego nowej odsłony. Dzięki przystępnej formie, adresowanej zarówno do ludzi młodych, jak i seniorów, muzeum i archiwum społeczne będą platformą współpracy międzypokoleniowej oraz zapobiegania wykluczenia społecznego.

Okres realizacji
2014-2020
Szacowana wartość
7300000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 55% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: środki prywatne – 45% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa ze środków budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 2292 m ²
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, ewidencji działalności gospodarczej, statystyk nt. liczby turystów odwiedzających hotel. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się w szczególności do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Będzie również pozytywnie wpływać na sytuację na rynku pracy, tym samym przyczyniając się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę. Przedsięwzięcie przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 8

Nazwa przedsięwzięcia
Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptacja na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych
Podmiot realizujący
Zabytki s.c.
Lokalizacja
Śródmieście – Plac Konstytucji 3. Maja 8A
Opis zadań i działań
W ramach przedsięwzięcia planuje się remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptację na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych. Przewiduje się remont klatki schodowej, w tym konserwację ozdobnych żeliwnych schodów z początku XX wieku, odtworzenie mozaiki na parterze oraz malowanie klatki schodowej, remont elewacji polegający na: skuciu starych tynków, wzmocnieniu ścian, odtworzenia detali na kamienicy oraz malowanie. Przedsięwzięcie obejmuje również następujące działania: przygotowanie zieleni na dziedzińcu oraz adaptację lokalu na parterze na centrum wsparcia aktywności społecznej oraz centrum kulturalno-edukacyjnego dla kobiet, osób starszych oraz osób bezrobotnych, grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi: a) poprawa stanu technicznego budynku – poprawa jakości lokalnej przestrzeni spowoduje chęć przebywania w Śródmieściu, jak również zwiększy poczucie bezpieczeństwa osób pracujących przy Placu Konstytucji oraz mieszkańców, b) utworzenie Centrum Wsparcia Aktywności Społecznej – zwiększenie zaangażowania właścicieli śródmiejskich kamienic w działalność na rzecz rewitalizacji centrum miasta; dodatkowo zaangażowani mieszkańcy będą mogli współpracować nad projektami zgłaszanymi do budżetu obywatelskiego, c) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację seniorów – organizacja zajęć dla seniorów, m.in. warsztatów, zajęć z gimnastyki, zajęć artystycznych, wykładów nt. zdrowia i żywienia, umożliwią integrację i aktywizację tej najbardziej wrażliwej i zagrożonej wykluczeniem grupy społecznej, d) aktywizacja kobiet – organizacja warsztatów psychologicznych dla kobiet wracających po macierzyństwie do aktywności zawodowej, pomagające w utrzymaniu równowagi pomiędzy życiem rodzinnym, rozwojem osobistym oraz pracą, e) zwiększenie szans osób bezrobotnych – organizacja spotkań motywacyjnych dla osób bezrobotnych, pokazujących korzyści stałego zatrudnienia oraz rozwoju osobistego, jak również organizacja warsztatów przygotowujących do rozmów o pracę oraz pokazujących ćwiczenia z pozytywnego myślenia.
Okres realizacji
2014-2018
Szacowana wartość
350000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 55% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: środki prywatne – 45% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa

ze środków budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 800 m ²
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, sprawozdań z działalności projektowanego Centrum Wsparcia Aktywności Lokalnej. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu, celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia i celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do generowania ruchu, który sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej, tym samym przyczyni się do poprawy sytuacji gospodarczej Śródmieścia mierzonej wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców oraz Udział osób do 18 r. ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności. Będzie również pozytywnie wpływać na zwiększenie aktywności społecznej mierzonej wskaźnikiem Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 9

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem z adaptacją części pomieszczeń (wraz z podwórzem) na cele muzealne (Mobilne Muzeum Rowerów Zabytkowych) oraz działania animacyjne</i>
Podmiot realizujący
Zabytki s.c.
Lokalizacja
Śródmieście – Plac Konstytucji 3-go Maja 3
Opis zadań i działań

W ramach przedsięwzięcia planowany jest remont kamienicy polegający na likwidacji zawilgocenia budynku wraz z termomodernizacją, likwidacji palenisk węglowych, wykonaniu instalacji CO i CWU wraz z podłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej. Planowany jest także remont więźby dachowej i pokrycia dachu, remont nawierzchni wraz z nasadzeniem zieleni. Część pomieszczeń zostanie wyremontowana i zaadaptowana na cele muzealne.

W wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi:

- poprawa stanu technicznego budynku,
- aktywizacja pasjonatów rowerowych oraz motoryzacyjnych,
- poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców,
- utworzenie miejsc pracy dla osób z bezpośredniego otoczenia, jak również dla lokalnych firm specjalistycznych,
- poprawa jakości bezpośredniego otoczenia lokali mieszkalnych oraz usługowych.

Uruchomienie lokalnego punktu Fundacji „Sprężystości” oraz stworzenie Muzeum Motoryzacji stworzy inspirującą platformę do realizacji zainteresowań mieszkańców Radomia. Regularne imprezy – festyny, wykłady, prelekcje, lekcje dla zainteresowanych czy wystawy – zachęcą nie tylko pasjonatów motoryzacji rowerów, ale też zwykłych ludzi, w tym turystów, którzy będą mogli poznać bogatą historię rowerową i motoryzacyjną miasta. Obok sal typowo muzealnych, w budynku znalazłoby się również miejsce na klubokawiarnię, skupiającą miłośników rowerów, sztuki i motoryzacji.

Okres realizacji

2014-2019

Szacowana wartość

750000,00 zł

Źródła finansowania

Środki UE (EFRR) – 55% kosztów kwalifikowanych

Wkład własny: środki prywatne – 45% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa ze środków budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne

Wskaźniki produktu

Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1123 m²

Wskaźniki rezultatu

Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt.

Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, sprawozdania z działalności fundacji i księga odwiedzających planowane muzeum. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu, celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia oraz celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie

ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie będzie wpływać pozytywnie na poziom bezpieczeństwa obszaru rewitalizacji mierzony wskaźnikiem Liczba przestępstw na 1 tys. ludności. Przedsięwzięcie przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Działalność społeczna prowadzona w obiekcie przyczyni się poprawienia wartości wskaźników: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Przedsięwzięcie przyczyni się również do generowania ruchu, który sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej, tym samym przyczyni się do poprawy sytuacji gospodarczej Śródmieścia mierzonej wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Planowane w ramach przedsięwzięcia podłączenie budynku do sieci miejskiej przełoży się także na poprawę wartości wskaźnika Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału, w ogólnej liczbie ludności.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 10

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Remont i przebudowa kamienic na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rynek 12 i Wałowej 22 wraz z otoczeniem</i>
Podmiot realizujący
Rewitalizacja Sp. z o.o.
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – ul. Rynek 12 i ul. Wałowa 22
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na remoncie i przebudowie kamienic mieszkalno-użytkowych zlokalizowanych przy ul. Rynek 12 i ul. Wałowa 22, w ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej i archeologicznej. Przedsięwzięcie obejmuje następujące zadania: 1) Kamienica przy ul. Rynek 12: zabezpieczenia dla obiektów sąsiednich, podbijanie fundamentów, wykonania podłoża na poziomie piwnic - płyta żelbetowa (pomieszczenie węzła cieplnego), izolacja budynku, osuszanie, odgrzybianie, usunięcie zasolenia ścian budynku, przemurowanie kominów ponad dachem, (ewentualne nowe kanały wentylacyjne), wymiana konstrukcji dachu i pokrycia dachowego, obróbek blacharskich, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana stropów, remont elewacji (uzupełnienie brakujących elementów, naprawa zarysowań, tynk, malowanie), remont balkonów, odnowienie klatki schodowej, wewnętrzna instalacja elektryczna, wodno-kanalizacyjna, wymiana pionów instalacyjnych, wymiana zewnętrznych schodów wejściowych, podjazdu dla niepełnosprawnych, wykonanie sieci strukturalnych (internet, monitoring, tv, telefon), 2) Kamienica przy ul. Wałowej 22: remont poziomu piwnic z wymianą stolarki drzwiowej i okiennej wraz z wykonaniem remontu schodów zewnętrznych zejściowych na poziom piwnic, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej. Dla całego obiektu przewiduje się wykonanie instalacji co i ccw wraz z węzłem cieplnym, zagospodarowanie dziedzińca wewnętrznego wraz z bramą wjazdową.
Okres realizacji

2014-2018
Szacowana wartość
7098262,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 55% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: środki prywatne – 45% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa ze środków budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1321,22 m ² Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,1185 ha
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 2 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, ewidencji działalności gospodarczej oraz statystyk. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu, celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia oraz celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie będzie wpływać pozytywnie na poziom bezpieczeństwa obszaru rewitalizacji mierzony wskaźnikiem Liczba przestępstw na 1 tys. ludności. Przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Działalność społeczna prowadzona w obiekcie przyczyni się poprawienia wartości wskaźników: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. W wyniku realizacji powstaną nowe przedsiębiorstwa, co przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Planowane w ramach przedsięwzięcia podłączenie budynku do sieci miejskiej przełoży się także na poprawę wartości wskaźnika Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału, w ogólnej liczbie ludności.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 11

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Remont i przebudowa kamienicy na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową zabudową od ul. Szewskiej 20 wraz z otoczeniem</i>
Podmiot realizujący
Rewitalizacja Sp. z o.o.
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – ul. Rwańska 17 i ul. Szewska 20
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na remoncie i przebudowie kamienicy mieszkalno-użytkowej, zlokalizowanej przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową zabudową od ul. Szewskiej, w ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej i archeologicznej. Przedsięwzięcie obejmuje następujące zadania: 1) Kamienica przy ul. Rwańskiej 17 –wymiana stropów, pogłębienie piwnic i podbicie fundamentów wraz z zabezpieczeniem budynków sąsiednich, przebudowa i poszerzenie klatki schodowej, wymiana konstrukcji i pokrycia dachu, rozbudowa budynku oficyny w miejscu rozebranych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji od strony ul. Rwańskiej oraz od strony dziedzińca wraz z wykonaniem izolacji termicznej ścian zewnętrznych od wewnątrz budynku, wymiana na nowe instalacji: elektrycznej, wod-kan, co i ccw (z sieci miejskiej), instalacje strukturalne. 2) Ul. Szewska 20 – budowa nowego budynku wraz z oficynami, w tym: wykonanie podpiwniczenia całego budynku (garaż podziemny, komórki lokatorskie, pomieszczenia techniczne i gospodarcze), węzeł cieplny, budowa budynku mieszkalno-usługowego 2,5-kondygnacyjnego z poddaszem użytkowym, w parterze lokale usługowe, na wyższych kondygnacjach lokale mieszkalne; oficyny trzykondygnacyjne z lokalami mieszkalnymi, wykonanie przyłączy wodno-kanalizacyjnej, kanalizacji deszczowej, co i ccw oraz instalacji wewnętrznych, wykonanie w całym obiekcie lokali usługowych wykończonych „pod klucz” oraz lokali mieszkalnych w stanie deweloperskim.
Okres realizacji
2016-2017
Szacowana wartość
5270000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 55% kosztów kwalifikowanych Wkład własny: środki prywatne – 45% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa ze środków budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1803,57 m² Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,0629 ha
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 2 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone na podstawie wskaźników produktu i rezultatu za pomocą protokołu odbioru robót budowlanych, ewidencji działalności gospodarczej oraz statystyk. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu, celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia oraz celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie będzie wpływać pozytywnie na poziom bezpieczeństwa obszaru rewitalizacji mierzony wskaźnikiem Liczba przestępstw na 1 tys. ludności. Przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. W wyniku realizacji powstaną nowe przedsiębiorstwa, co przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Planowane w ramach przedsięwzięcia podłączenie budynku do sieci miejskiej przełoży się także na poprawę wartości wskaźnika Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału, w ogólnej liczbie ludności.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 27. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 12

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Zmiana sposobu użytkowania z rozbudową i przebudową istniejącego budynku huty szkła na budynek usługowy z instalacjami wewnętrznymi</i>
Podmiot realizujący
Łukasz Bernady, Stanisław Bernady
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Szklana 2
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na zmianie sposobu użytkowania z rozbudową i przebudową istniejącego budynku huty szkła na budynek usługowy z instalacjami wewnętrznymi (wodną, kanalizację sanitarną, kanalizację opadową, C.O. wentylacji mechanicznej, elektryczną) oraz zagospodarowaniem terenu i miejscami postojowymi dla samochodów osobowych. Zakres przedsięwzięcia będzie obejmował następujące działania: 1) Rozbiórkę budynków znajdujących się w pobliżu dawnej hali produkcyjnej. 2) Demontaż części hali objętej przebudową. 3) Roboty ziemne, betonarskie i murarskie związane z dobudowywaną nową częścią budynku. 4) Prace budowlane obejmujące całość obiektu (starą i nową część) nadające mu harmonijną formę, tj.: prace dekarские, wykańczanie elewacji, montaż stolarki okiennej i drzwiowej. 5) Prace wewnątrz budynku polegające na wykonaniu posadzek, ścian działowych, instalacji

wodnej, kanalizacyjnej, elektrycznej, p.poż itp. 6) Wykonanie dróg, chodników, miejsc parkingowych w sąsiedztwie budynku. 7) Organizacja terenów zielonych.
Okres realizacji
2016-2017
Szacowana wartość
17500000,00 zł
Źródła finansowania
Środki prywatne – 100%
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,95 ha Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 4157 m ²
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, ewidencji działalności gospodarczej, umów z podmiotami realizującymi cele społeczne. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia i celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do aktywizacji społecznej i gospodarczej Śródmieścia oraz poprawy jakości zabudowy, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 13

Nazwa przedsięwzięcia
Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania z przeznaczeniem na funkcje usługowe, handlowe i mieszkalne budynku przy ul. Rynek 8 w Radomiu
Podmiot realizujący
Józefa Bernady
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – ul. Rynek 8

Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie będzie polegało na rozbudowie, przebudowie i zmianie sposobu użytkowania z przeznaczeniem na funkcje usługowe, handlowe i mieszkalne w budynku przy ul. Rynek 8 w Radomiu. Zaplanowane działania będą polegały na gruntownym wyremontowaniu kamienicy z uwypukleniem jej walorów architektonicznych i odniesieniem się do historii związanej z tym obiektem. Planuje się również wymianę zniszczonych elementów i konserwację substancji zabytku. Docelowo budynek będzie służył realizacji celów społecznych i komercyjnych. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację następujących zadań: 1) Podbite fundamentów i renowacja sklepień nad piwnicą i parterem. 2) Remont i wymiana stropów z kłatkami schodowymi. 3) Wymiana konstrukcji dachu, wykonanie nowej połaci dachowej wraz z pokryciem dachówką ceramiczną. Budowa tarasu na V kondygnacji. 4) Burzenie i wykonanie nowych ścian działowych. 5) Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. 6) Wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej, CO, wentylacji i klimatyzacji, elektrycznej i innych. 7) Aranżacja wnętrz. 8) Renowacja elewacji kamienicy. W ramach przedsięwzięcia planuje się stworzyć przestrzeń, w której będą mogły się spotkać osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Działania artystyczne i integracyjne zaaranżowane w tym miejscu, stwarzają możliwość atrakcyjnego spędzenia wolnego czasu rodzinom z dziećmi. Prowadzenie działalności gospodarczej w obrębie kamienicy i jej najbliższym sąsiedztwie pozwoli stworzyć dodatkowe miejsca pracy również dla ludzi zagrożonych wykluczeniem.
Okres realizacji
2016-2018
Szacowana wartość
9000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki prywatne – 100%
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,05 ha Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich –1000 m²
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze –1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, ewidencji działalności gospodarczej, umów z podmiotami realizującymi cele społeczne. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia i celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym

jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. W wyniku realizacji powstaną nowe przedsiębiorstwa, co przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 14

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Fara historyczne serce Radomia</i>
Podmiot realizujący
Kuria Diecezji Radomskiej Parafia pw. Św. Jana Chrzciciela w Radomiu
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – teren wokół kościoła p.w. Świętego Jana Chrzciciela od strony ul. Grodzkiej i budynek przy ul. Grodzkiej 10 oraz ul. Rwańskiej 6
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na remoncie obiektów kościoła wraz z jego otoczeniem. W ramach przedsięwzięcia założono realizację następujących zadań: – remont zaniedbanej świetlicy i zmiana jej dotychczasowej funkcji na salę widowiskowo-konferencyjną dostosowaną do korzystania przez osoby niepełnosprawne, – remont i modernizacja wieży dzwoniczej i dostosowanie jej do funkcji wieży widokowej dla turystów, – instalacja kamery internetowej na wieży widokowej kościoła Farnego, – remont chodników i nawierzchni wokół kościoła wraz z utworzeniem miejsc postojowych z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych, – remont systemu ogrzewania w obiektach należących do Parafii p.w. Św. Jana Chrzciciela.
Okres realizacji
2017-2020
Szacowana wartość
8000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: środki prywatne – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 2 szt.
Wskaźniki rezultatu

Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt.
 Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.
 Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, umowy z organizacjami społecznymi, księgi odwiedzających. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie będzie wpływać pozytywnie na poziom bezpieczeństwa obszaru rewitalizacji mierzony wskaźnikiem Liczba przestępstw na 1 tys. ludności. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 15

Nazwa przedsięwzięcia
Rewitalizacja obiektów po Archiwum Państwowym przy ul. Rynek 1
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – ul. Rynek 1
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie obejmuje renowację zabytkowego zespołu obiektów dawnego Ratusza przy ul. Rynek 1 w Radomiu. Obecnie obiekty te nie nadają się do użytkowania, ich stan techniczny został określony jako niedostateczny, w części awaryjny. Wymagana jest modernizacja w szerokim zakresie obejmująca w szczególności: remont konserwatorski elewacji zewnętrznych, wymianę pokrycia dachu, stolarki okiennej i drzwiowej, likwidację przyczyn zawilgocenia, zabezpieczenie konstrukcji obiektów, wyposażenie obiektów w nowe instalacje dostosowując je do zaplanowanej funkcji obiektu, wykonanie niezbędnych robót remontowych i rewitalizacyjnych, dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie terenu. Po remoncie obiekt ma być przeznaczony na działalność kulturalną oraz społeczną.
Okres realizacji
2016-2018
Szacowana wartość
15000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do

15% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne

Wskaźniki produktu

Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 2 szt.
 Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1700 m²

Wskaźniki rezultatu

Liczba przedsięwzięć ułożonych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt.
 Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 4 szt.
 Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, umów z podmiotami realizującymi cele społeczne w obiekcie, księga gości. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Ruch turystyczny generowany w wyniku realizacji przedsięwzięcia oraz poprawa warunków zamieszkania w Mieście Kazimierzowski przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 16

Nazwa przedsięwzięcia
Rewitalizacja nieruchomości przy ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1 wraz z zagospodarowaniem placu Rynku
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia
Lokalizacja
Miasto Kazimierzowskie – ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1, plac

Rynku
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na remoncie zabytkowych obiektów kamienic Deskurów wraz z zagospodarowaniem placu Rynku. W ramach przedsięwzięcia przewidziano realizację następujących zadań: a) rekonstrukcja placu Rynku wraz z udostępnieniem wykopalisk fundamentu średniowiecznego ratusza a także pozyskanie pod ziemią dodatkowej powierzchni użytkowej (sale wystawiennicze, przestrzeń techniczna i komunikacyjna – parking), b) przebudowa zabytkowych obiektów kamienic Deskurów oraz stworzenie nowego układu funkcjonalno-przestrzennego obiektu: – strefa publiczna ogólnodostępna (parter budynku) – w tym sklep muzealny, restauracja, kawiarnia, sklep dla plastyków, galeria sztuki lokalnych twórców itp., – strefa muzeum (piętro i podziemie) – w tym nowoczesne, funkcjonalne pomieszczenia muzealne, oferujące atrakcyjny program wewnętrznych i plenerowych ekspozycji, widowisk i rozmaitych imprez związanych z historią, edukacją, sztuką i rekreacją, – strefa biurowa (poddasze) – w tym stanowiska pracy oraz sale spotkań dla młodych przedsiębiorców, lokalnych twórców itp. Głównym celem przedsięwzięcia jest wyeksponowanie wysokich walorów historycznych i estetycznych zabytkowego obszaru Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu oraz wprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej, umożliwiającej poprawę prowadzenia działalności gospodarczej, stworzenie atrakcyjnego programu kulturalnego i rekreacyjnego, animującego życie Rynku.
Okres realizacji
2016-2020
Szacowana wartość
50000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 2 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 6000 m² Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,95 ha
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 3 szt. Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt. Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, umów z podmiotami realizującymi cele społeczne w obiekcie oraz

przedsiębiorcami, księgi gości. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia oraz celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. W wyniku realizacji powstaną nowe podmioty gospodarcze, co przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych mierzonych wskaźnikami: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 17

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Adaptacja budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby Publicznego Przedszkola nr 4</i>
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Jana Kilińskiego 20
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada adaptację pomieszczeń nieużytkowanego obecnie budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby przedszkola, w tym m.in. roboty budowlane wewnętrzne, wymianę stolarki, termomodernizację budynku, wymianę instalacji sanitarnych i elektrycznych, montaż windy, zagospodarowanie terenu. Realizacja zadania pozwoli na uzyskanie około 250 miejsc przedszkolnych.
Okres realizacji
2016-2017
Szacowana wartość
6000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1800 m ²
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt.

Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.
 Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, umowy z podmiotem realizującym cele społeczne w obiekcie. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Ponadto, będzie sprzyjał poprawie sytuacji na rynku pracy, ułatwiając rodzicom podjęcie pracy zawodowej, poprzez zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego i zapewnienie opieki ich dzieciom, tym samym pozytywnie wpływając na wskaźniki społeczne: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę. Pozytywny wpływ na wskaźniki odnoszące się do pomocy społecznej będzie wynikał z faktu, iż bezrobocie jest najczęstszym powodem objęcia pomocą społeczną.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 18

Nazwa przedsięwzięcia
Termomodernizacja budynku Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w Radomiu przy ul. Traugutta 52 i rozszerzenie działalności na rzecz działań społecznych
Podmiot realizujący
Zarząd Regionu NSZZ Solidarność w Radomiu
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Traugutta 52
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada termomodernizację budynku Zarządu, z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych i adaptację nieużytkowanego obecnie poddasza na działalność społeczną. Przewiduje się realizację następujących zadań: likwidacja przewodów kominowych, zmiana sposobu ogrzewania, termomodernizacja budynku, adaptacja poddasza do celów administracyjno-szkoleniowych, modernizacja kondygnacji parteru i adaptacja do celów szkoleniowo-konferencyjnych, a także ekspozycji dokumentów historycznych zgromadzonych przez NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska, wykonanie elewacji budynku oraz zagospodarowanie otoczenia.
Okres realizacji
2017-2020
Szacowana wartość

220000,00 zł

Źródła finansowania

Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych

Wkład własny: środki prywatne – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 15% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne

Wskaźniki produktu

Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 630 m²**Wskaźniki rezultatu**

Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 0 szt.

Liczba podmiotów realizujących cele społeczne na zrewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Liczba obiektów pełniących funkcje turystyczne na zrewitalizowanym obszarze – 0 szt.

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, umowy z podmiotem realizującym cele społeczne w obiekcie oraz wykazu przeprowadzonych szkoleń. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza Śródmieścia oraz celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Dzięki zaplanowanym działaniom społecznym będzie również wpływał na aktywizację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę oraz Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowy projekt przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń na obszarze Śródmieścia, jednak na chwilę obecną nie jest możliwe konkretne wskazanie, w jakim stopniu. Powyższe zostanie określone na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 19

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Poprawa jakości i rozszerzenie zakresu usług oraz uczestnictwa w kulturze poprzez remont zabytkowego budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu</i>
Podmiot realizujący
Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Piłsudskiego 12
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na modernizacji zabytkowego budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, zamontowanie systemów zabezpieczeń, w tym elektronicznego systemu zabezpieczenia zbiorów bibliotecznych, klimatyzacji, przeciwpożarowego. Planuje się również modernizację elewacji budynku i wymianę pokrycia dachowego na części niskiej budynku. Zakres prac będzie obejmować również modernizację i termomodernizację wnętrza budynku wraz z wymianą sieci wodno-kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania, remont ogrodenia i zagospodarowanie terenu wokół budynku. W ramach przedsięwzięcia przewidziano również modernizację ogrodu wokół biblioteki, z zachowaniem jego zabytkowego układu, i możliwością wykorzystywania tej przestrzeni jako miejsca umożliwiającego działania promujące czytelnictwo.
Okres realizacji
2016-2020
Szacowana wartość
3500000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 9% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 9000 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, statystyki bibliotecznej, w tym statystyki uczestników spotkań. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Ponadto, będzie wpływać na zwiększenie aktywności mieszkańców, tym samym korzystnie wpłynie na wskaźnik Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 35. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 20

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Poprawa układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu</i>
Podmiot realizujący
Gmina Miasta Radomia
Lokalizacja
Śródmieście
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada poprawę układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu, w tym następujące zadania: – Budowę ciągu pieszo-jezdnego tzw. Żeromskiego-BIS, w tym wykupy gruntu, opracowanie dokumentacji, – Zakup 24 szt. pojazdów elektrycznych klasy standard o długości ok. 12 m wraz z infrastrukturą oraz 16 szt. autobusów zasilanych CNG o długości ok. 18 m, – Wymianę opraw oświetleniowych i budowę systemu sterowania oświetleniem, – Częściową wymianę nawierzchni deptaka (ul. Żeromskiego) na odcinku od ul. Niedziałkowskiego do Placu im. Kazimierza Wielkiego – zastąpienie kostki brukowej płytami przy wjazdach do posesji, – Ustawienie słupków blokujących wjazd na deptak od ul. Niedziałkowskiego oraz wykonanie nasadzeń w miejscach do tego przeznaczonych. Ulica Żeromskiego jest w części deptakiem miejskim. Mimo to na wjazd na zamkniętą część ulicy jest wydawanych około 200 zezwoleń. Powodem jest m.in. brak dróg dojazdowych do poszczególnych posesji na odcinku od Placu Konstytucji 3 Maja/ul. Piłsudskiego do ul. Traugutta. Aby rozwiązać problem obsługi nieruchomości, zaplanowano budowę drogi odbarczającej ul. Żeromskiego, łączącej ul. Traugutta z ul. Piłsudskiego. Odciażyłoby to deptak od ruchu samochodowego, usprawniło komunikację i obsługę nieruchomości, poprawiło bezpieczeństwo. Powstanie ciągu pieszo – jezdni o uspokojonym ruchu wpłynęłoby na ożywienie gospodarcze tej części miasta. Należy podkreślić, że wzdłuż ul. Żeromskiego-bis nie będą zlokalizowane miejsca parkingowe (będą one znajdować się na terenie planowanego parkingu). Głównym zadaniem projektowanego ciągu będzie zapewnienie dojazdu do posesji i obsługa przyległego obszaru. Ul. Żeromskiego – bis ma na celu ożywienie zdegradowanego gospodarczo i kulturowo obszaru ścisłego centrum m. Radomia. Ponadto będzie to ciąg pieszo – jezdny umożliwiający dojazd do posesji oraz obsługę komunikacyjną przyległego obszaru objętego <i>Programem Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023</i>. Wybudowanie ciągu pieszo – jezdni jest spójne z zakupem niskoemisyjnych autobusów. Obecnie miasto Radom dysponuje 199 autobusami komunikacji miejskiej, z których gazem napędzanych jest 46 szt. Ponad połowa autobusów ma więcej niż 10 lat z czego najstarsze egz. wyprodukowane są w 1997 roku. Redukcji zanieczyszczeń będzie sprzyjać zainstalowanie opraw LED. Obecnie główne ciągi komunikacyjne oświetlone są przy pomocy opraw

typu sodowego, które charakteryzują się ok 2 letnim okresem konserwacyjnym, a źródła światła obniżają swoją efektywność z upływem czasu. Oprawy LED nie zmieniają swoich parametrów przez ok 10 lat oraz charakteryzują się znacznie mniejszym zużyciem energii elektrycznej. Istniejący system sterowania oświetleniem umożliwia sterowanie oświetleniem w cyklu dostosowanym do wschodów i zachodów słońca. Nie ma możliwości zdalnego sterowania oraz uzyskania informacji o stanie systemu. Budowa zdalnego systemu sterowania pozwoli na załączanie oświetlenia w zależności od warunków atmosferycznych, natężenia ruchu i innych potrzeb, stały monitoring działania oświetlenia, a w konsekwencji możliwość podjęcia szybkich działań w przypadku awarii.

Okres realizacji

2016-2018

Szacowana wartość

105750000,00 zł

Źródła finansowania

Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych

Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 9% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne

Wskaźniki produktu

Długość wybudowanej drogi – 650 m

Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej – 40 szt.

Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego – 4000 szt.

Wskaźniki rezultatu

Powierzchnia obszaru zagospodarowanego na potrzeby rozwoju transportu niskoemisyjnego – 0,4 ha

Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu

Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, protokołu odbioru zakupionych jednostek. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim.

W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ożywienia gospodarczego obszaru, co przełoży się korzystnie na wartości wskaźników: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowy projekt przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń na obszarze Śródmieścia, jednak na chwilę obecną nie jest możliwe konkretne wskazanie, w jakim stopniu. Powyższe zostanie określone na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 36. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 21

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych dzięki kompleksowej modernizacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. T. Chałubińskiego</i>
Podmiot realizujący
Radomski Szpital Specjalistyczny im. dr. Tytusa Chałubińskiego
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Lekarska 4 i ul. Tochtermana 1
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie dotyczy kompleksowej modernizacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. T. Chałubińskiego. W ramach przedsięwzięcia założono realizację następujących działań: – Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych w zakresie e-zdrowia poprzez zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania wraz z wdrożeniem i wykonaniem modernizacji infrastruktury celem dostosowania Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego do wymogów prawnych dotyczących wprowadzenia elektronicznego systemu dokumentacji medycznej, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń na potrzeby Centrum Rehabilitacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń Poradni Kardiologicznej dla dorosłych z Pracownią Badań Czynnościowych Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń Oddziału Chirurgii Naczyniowej z Odcinkiem Zabiegowym 1 Dnia i Pracownią Terapii Wewnętrzznacyniowej im. dr. n. med. Tadeusza Chmielińskiego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń Zakładu Diagnostyki Obrazowej Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej służących leczeniu chorób układu krążenia dla potrzeb Oddziału Kardiologicznego z Odcinkiem Jednego Dnia Leczenia Stanów Nagłych w Chorobach Układu Krążenia z Pracownią Elektroterapii Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej służących leczeniu chorób nowotworowych dla potrzeb Oddziału Chirurgii Ogólnej z Odcinkiem Zabiegowym Jednego Dnia – Blok Operacyjny Chirurgiczny Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego, – Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej służących leczeniu chorób nowotworowych dla potrzeb Oddziału Urologii z Odcinkiem Zabiegowym Jednego Dnia z Pracownią Litotrypsji – Blok Operacyjny Chirurgiczny Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. Tytusa Chałubińskiego

Chałubińskiego,

- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej w zakresie chorób układu kostno-mięśniowo-stawowego poprzez doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego w cyfrowy zestaw RTG, lampę operacyjną, stół operacyjny ortopedyczny, aparat USG,
- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń Poradni Gastroenterologicznej dla Dorosłych im. dr Janusza Zawadzkiego oraz Pracowni Endoskopowej im. dr Janusza Zawadzkiego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez zakup sprzętu, urządzeń i aparatury medycznej wraz z przebudową i adaptacją pomieszczeń Poradni Specjalistycznych przy ul. Lekarskiej Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez budowę własnego ujęcia wody dla obiektów Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez przebudowę i rozbudowę szybów windowych wraz z wymianą urządzeń dźwigowych dla potrzeb Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług opieki zdrowotnej poprzez dostosowanie obiektów szpitala do wymagań ppoż wraz z modernizacją urządzeń, sieci i instalacji zasilania elektroenergetycznego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Budowa centralnego śmietnika na odpady medyczne i komunalne wytwarzane w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Budowa pomieszczeń magazynowych/medycznych, technicznych, żywnościowych, odczynników, gospodarczych itd./ dla potrzeb zabezpieczenia właściwego funkcjonowania Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Budowa pomieszczeń technicznych dla potrzeb służ technicznych nadzorujących infrastrukturę techniczną Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Przebudowa bramy wyjazdowej dla transportu sanitarnego zlokalizowanej przy Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Modernizacja pokryć dachowych na obiektach Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Adaptacja pomieszczeń dla potrzeb Centralnej Szatni Szpitalnej wraz z wyposażeniem w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Przebudowa pomieszczeń po Poradni Ortopedycznej i Szatni Centralnej na Centralną Sterylizatornię wraz z wyposażeniem w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym im. dr Tytusa Chałubińskiego,
- Termomodernizacja obiektów Radomskiego Szpitala Specjalistycznego.

Okres realizacji

2017-2019

Szacowana wartość

109568332,00 zł

Źródła finansowania

Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych

Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 9% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 16 szt. Liczba wspartych podmiotów leczniczych – 1 szt. Liczba urządzeń aparatury medycznej/sprzętu medycznego zakupionych w programie – 548 szt.
Wskaźniki rezultatu
Powierzchnia obiektu o poprawionej efektywności energetycznej – 25918,55 m ² Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi – 82878 os.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych, statystyk szpitala. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie zakładające kompleksową modernizację placówki przyczyni się do poprawy jakości opieki medycznej tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowy projekt przyczyni się od ograniczenia emisji zanieczyszczeń na obszarze Śródmieścia, jednak na chwilę obecną nie jest możliwe konkretne wskazanie, w jakim stopniu. Powyższe zostanie określone na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 37. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 22

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Termomodernizacja zespołu zabytkowych budynków Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Radomiu oraz wykorzystanie innowacyjnych (alternatywnych) źródeł energii</i>
Podmiot realizujący
Parafia Ewangelicko-Augsburska w Radomiu
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Reja 6
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie zakłada kompleksową termomodernizację zabytkowego budynku parafialnego i budynku oficyny. Planuje się wykonanie następujących zadań: ocieplenie elewacji z zachowaniem specyfiki historycznego budynku, dachu, wymiana stolarki okiennej na energooszczędną, drewnianą (zgodnie z wytycznymi Konserwatora Zabytków), montaż paneli produkujących energię elektryczną. Zakłada się również remont wewnętrznej kanalizacji sanitarnej i utworzenie wewnętrznej kanalizacji burzowej.
Okres realizacji

2017-2020
Szacowana wartość
950000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: środki prywatne – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 9% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 2 szt.
Wskaźniki rezultatu
Powierzchnia obiektu o poprawionej efektywności energetycznej – 240 m ²
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych. Umożliwi on ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze dzięki poprawie stanu środowiska naturalnego, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Planowana termomodernizacja obiektu pełniącego również funkcję mieszkalną umożliwi poprawę wartości wskaźnika Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowy projekt przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń na obszarze Śródmieścia, jednak na chwilę obecną nie jest możliwe konkretne wskazanie, w jakim stopniu. Powyższe zostanie określone na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 38. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 23

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Termomodernizacja infrastruktury budowlanej wraz z budową systemu uzyskiwania energii odnawialnej w Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Radomiu</i>
Podmiot realizujący
Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Tochtermana 1
Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na termomodernizacji budynku Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego. Przedsięwzięcie obejmuje wymianę okien, drzwi, ocieplenie budynku wraz z zaadaptowaniem

ostatniej kondygnacji na potrzeby montażu systemu uzyskiwania energii odnawialnej oraz jego montaż.
Okres realizacji
2016-2018
Szacowana wartość
3000000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – 20% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 9% dotacja celowa z budżetu państwa (krajowe środki publiczne); ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu
Powierzchnia obiektu o poprawionej efektywności energetycznej – 920 m ²
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych. Umożliwi on ocenę stopnia osiągnięcia celu 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze dzięki poprawie stanu środowiska naturalnego, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowy projekt przyczyni się od ograniczenia emisji zanieczyszczeń na obszarze Śródmieścia, jednak na chwilę obecną nie jest możliwe konkretne wskazanie, w jakim stopniu. Powyższe zostanie określone na etapie wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 24

Nazwa przedsięwzięcia
<i>Budowa i modernizacja sieci wod-kan z rozdziałem kanalizacji sanitarnej w dzielnicy „Śródmieście”</i>
Podmiot realizujący
Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o.
Lokalizacja
Śródmieście – ul. Tochtermana, Podwalna, Piłsudskiego, Sienkiewicza, Narutowicza, Przyborowskiego, Krakowskiej, przy „Bramie Krakowskiej” (od ul. Wałowej do ul. Żytniej), Bóżniczna, Traugutta, Bydgoska, Waryńskiego, Prusa, Struga, 25-Czerwca, Czachowskiego, Niedziałkowskiego, Słowackiego, Szklana, Kolberga, Zbrowskiego, Nowospacerowa

Opis zadań i działań
Przedsięwzięcie polega na budowie i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej z rozdziałem kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Śródmieście. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację następujących zadań: 1) budowa i modernizacja sieci wod.-kan. z rozdziałem kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w ulicach: Tochtermana, Podwalnej, Piłsudskiego, Sienkiewicza, Narutowicza, Przyborowskiego, Krakowskiej, Bóżniczej, Traugutta, Bydgoskiej, Waryńskiego i Prusa, 2) budowa i modernizacja sieci wod.-kan. z rozdziałem kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w ulicach: Struga, 25-go Czerwca, Czachowskiego i Niedziałkowskiego 3) budowa i modernizacja sieci wod.-kan. z rozdziałem kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w ulicach: Szklanej, Kolberga i Zbrowskiego, 4) modernizacja sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Nowospacerowej (od ul. Mireckiego do ul. Chłodnej).
Okres realizacji
2017-2020
Szacowana wartość
57810000,00 zł
Źródła finansowania
Środki UE (FS) – 63,75% kosztów kwalifikowalnych Wkład własny: środki prywatne – 36,25% kosztów kwalifikowanych; ewentualne koszty niekwalifikowalne
Wskaźniki produktu
Długość sieci wodociągowej – 6,6 km Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej – 17,8 km
Wskaźniki rezultatu
Liczba przedsięwzięć w zakresie poprawy dostępności do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej – 4 szt.
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji przedsięwzięcia będą mierzone za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie protokołu odbioru robót budowlanych. Umożliwi on ocenę stopnia osiągnięcia celu 1. Poprawa warunków zamieszkania w Śródmieściu. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności zamieszkania na obszarze i ograniczenia odpływu ludności z tego obszaru, w tym ludności w wieku produkcyjnym, tym samym wpływając korzystnie na wskaźniki: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców, Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 40. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Radomskie Centrum Wspierania Rodziny (RCWR)										
Wsparcie osób z obszaru rewitalizacji na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – Dom Spotkań „Stara Apteka”										
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym										
Cykliczne spotkania na Rynku o charakterze integracyjno-kulturalnym, artystycznym, edukacyjnym										
Galeria sztuki współczesnej – organizacja cyklicznych wydarzeń artystycznych w „Galerii 58”, jak również w przestrzeni publicznej										
Ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego poprzez organizację cyklicznych imprez										
Odtworzenie funkcji XIX-wiecznego hotelu Europa jako obiektu historycznego miasta Radomia - remont budowlano-konserwatorski										
Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptacja na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych										
Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem z adaptacją części pomieszczeń (wraz z podwórzem) na cele muzealne (Mobilne Muzeum Rowerów Zabytkowych) oraz działania animacyjne										
Remont i przebudowa kamienic na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rynek 12 i Wałowej 22 wraz z otoczeniem										
Remont i przebudowa kamienicy na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową zabudową od ul. Szewskiej 20 wraz z otoczeniem										
Zmiana sposobu użytkowania z rozbudową i przebudową istniejącego budynku huty szkła na budynek usługowy z instalacjami wewnętrznymi										
Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania z przeznaczeniem na funkcje usługowe, handlowe i mieszkalne										

Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
budynku przy ul. Rynek 8 w Radomiu										
Fara historyczne serce Radomia										
Rewitalizacja obiektów po Archiwum Państwowym przy ul. Rynek 1										
Rewitalizacja nieruchomości przy ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1 wraz z zagospodarowaniem placu Rynku										
Adaptacja budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby Publicznego Przedszkola nr 4										
Termomodernizacja budynku Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w Radomiu przy ul. Traugutta 52 i rozszerzenie działalności na rzecz działań społecznych										
Poprawa jakości i rozszerzenie zakresu usług oraz uczestnictwa w kulturze poprzez remont zabytkowego budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu										
Poprawa układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu										
Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych dzięki kompleksowej modernizacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. T. Chałubińskiego										
Termomodernizacja zespołu zabytkowych budynków Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Radomiu oraz wykorzystanie innowacyjnych (alternatywnych) źródeł energii										
Termomodernizacja infrastruktury budowlanej wraz z budową systemu uzyskiwania energii odnawialnej w Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Radomiu										
Budowa i modernizacja sieci wod-kan z rozdziałem kanalizacji sanitarnej w dzielnicy „Śródmieście”										

Źródło: opracowanie własne

9. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową

W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazano te, które identyfikuje się jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania programu rewitalizacji nie jest możliwe wskazanie, w jakim terminie itp. Ich charakterystykę przedstawiono poniżej.

Tabela 41. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kierunek działań	Rodzaje przedsięwzięć, charakterystyka
Kierunek priorytetowy 1.1. Poprawa stanu technicznego wielorodzinnych budynków mieszkalnych remonty, adaptacje oraz prace konserwatorskie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizacja obiektów	W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się poprawę stanu wielorodzinnych budynków mieszkalnych remonty, adaptacje oraz prace konserwatorskie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizację obiektów. W ramach przedsięwzięć będą realizowane takie prace, jak: remont elewacji (w tym malowanie i konserwacja detali architektonicznych), wymiana pokrycia dachowego z remontem kominów, konserwacja detali architektonicznych, wymiana stolarki okiennej, naprawa balkonów, zmiana systemu ogrzewania. Planuje się działania obejmujące m.in. budynki mieszkalne w następujących lokalizacjach: ul. Żeromskiego 14, Plac Konstytucji 3-go Maja 5, ul. Żeromskiego 36, ul. Nowogrodzka 1, ul. Anielewicza 3/5, ul. Piłsudskiego 8, ul. Żeromskiego 58, ul. Malczewskiego 14, ul. Plac Jagielloński 1, ul. Struga 52, ul. Żeromskiego 1/Malczewskiego 2, ul. Rynek 13/Wałowa 20, ul. Żeromskiego 25, ul. Mickiewicza 23, ul. Żeromskiego 48, ul. Podwalna 7, ul. Rwańska 25, ul. Wałowa 25, ul. Miła 11.
Kierunek priorytetowy 1.2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	W ramach przedsięwzięć planuje się realizację działań w zakresie rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego (jako element kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych).
Kierunek działania 1.6. Poprawa dostępu do infrastruktury komunalnej	W ramach przedsięwzięć zakłada się rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczej oraz podłączenia nowych odbiorców na obszarze Śródmieścia (przedsięwzięcia planowane do realizacji przez RADPEC S.A.).
Kierunek priorytetowy 2.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem poprzez integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych), wsparcie rodzin wielodzietnych, rodzin z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i osób samotnie wychowujące dzieci	W ramach przedsięwzięć zakłada się realizację działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całego miasta m.in. poprzez tworzenie nowych placówek szkoleniowych. W tym zakresie przewiduje się m.in. powstanie Centrum Edukacyjnego z Laboratorium Symulacji Medycznych w Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego, które będzie stanowiło ośrodek szkoleniowy dla ratowników medycznych i dyspozytorów medycznych, jak również pracowników: szpitali, pogotowia ratunkowych, straży pożarnej, policji, wojska, GOPR, TOPR, straży miejskiej, straży granicznej, służby więziennej i innych jednostek oraz społeczności lokalnej.
Kierunek priorytetowy 2.3. Rozwój różnych form działalności społecznej (zdrowotnej, opiekuńczej, środowiskowej) skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	W ramach przedsięwzięć zakłada się realizację działań zdrowotnych, opiekuńczych i środowiskowych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym: program wczesnego wykrywania i profilaktyki cukrzycy dla osób powyżej 60. roku życia z regionu radomskiego (programem zostanie objętych m.in. ok. 700 osób zamieszkujących obszar rewitalizacji).
2.6. Poprawa spójności kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy	W ramach przedsięwzięć zakłada się realizację działań w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego oraz dostosowania oferty do potrzeb rynku pracy, w tym: 1) Szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji cyfrowych i językowych służące poprawie kwalifikacji i zdolności do zatrudnienia osób dorosłych, udział osób dorosłych w kursach zawodowych,

	stażach u pracodawcy. 2) Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, w tym m.in. szkolenia i kursy w zakresie tematyki z nauczania zawodem, praktyki lub staże w przedsiębiorstwie, studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych. 3) Praktyki u pracodawców, staże, dodatkowe zajęcia specjalistyczne, kursy przygotowawcze na studia, zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających szanse uczniów na rynku pracy, a także doradztwo edukacyjno-zawodowe i inne działania służące podnoszeniu umiejętności oraz uzyskiwania kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół, w tym wyposażenie pracowni/warsztatów w sprzęt i materiały dodatkowe. 4) Współpraca z przedsiębiorcami i pracodawcami w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i w formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy. 5) Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego służące lepszemu przygotowaniu absolwentów do wejścia na rynek pracy i podjęcia zatrudnienia.
2.7. Rozwój działalności kulturalnej, artystycznej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej, w tym poprzez organizację cyklicznych wydarzeń	W ramach przedsięwzięć zakłada się organizację wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych, w tym organizację cyklicznych wydarzeń, np. festynu Tajemnice ziemi radomskiej – festyn umiejętności regionalnych połączony z warsztatami rękodzielniczymi, oraz realizację przez organizacje pozarządowe działań animacyjno-tożsamościowych w zakresie włączania mieszkańców. Planuje się również realizację wycieczek turystycznych oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych. Działania będą realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Kierunek priorytetowy 3.1. Prace modernizacyjne, restauratorskie i konserwatorskie w obiektach zabytkowych, ich otoczeniu, historycznych przestrzeniach publicznych, ich zabezpieczenie wraz z nadaniem im nowych funkcji, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych Kierunek priorytetowy 2.4. Zmiana sposobu postrzegania obszaru Śródmieścia	W ramach planowanych przedsięwzięć przewiduje się prace modernizacyjne, restauratorskie i konserwatorskie w obiektach zabytkowych wraz z nadaniem im nowych funkcji. W tym zakresie przewiduje się realizację m.in. następujących przedsięwzięć: 1) Modernizacja zabytkowego budynku Rogatki przy ul. Malczewskiego – adaptacja pomieszczeń budynku dla informacji miejskiej komunikacji publicznej wzbogacona o pomieszczenie do ekspozycji historycznej związanej z historią powstania i użytkowania obiektu „Rogatki Warszawskiej”, 2) Zmiana sposobu użytkowania z rozbudową i przebudową, modernizacją, z jednoczesnym zabezpieczeniem, zachowaniem i utrwaleniem substancji zabytków oraz pracami konserwatorskimi istniejących obiektów zlokalizowanych przy ul. Słowackiego wraz z nadaniem im funkcji usługowych, 3) Utworzenie szlaku genealogicznego Diecezji Radomskiej wraz z remontem 3 budynków zabytkowych znajdujących się w Radomiu – kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusowego, dawnej kancelarii na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Limanowskiego, dawnego klasztoru Sióstr Benedyktynek.

Kierunek priorytetowy 3.3. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej, w tym ich termomodernizacja	W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się termomodernizację obiektów oświatowych, kultury i administracji publicznej – w tym m.in. kompleksową modernizację energetyczną takich obiektów, jak: III Liceum Ogólnokształcące im. D. Czachowskiego, renowację zabytkowych obiektów takich jak budynek Zespołu Szkół Samochodowych.
Kierunek priorytetowy 3.2. Adaptacja istniejącej zabudowy na funkcje gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturalne, mieszkalne itp., w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	W ramach planowanych przedsięwzięć planuje się adaptację istniejącej zabudowy na funkcje gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturalne, mieszkalne itp. Zakłada się m.in. adaptację zabytkowej kamienicy Rynek 16/Rwańska 1 na cele mieszkalne, gospodarcze (inkubator przedsiębiorczości) i społeczno-edukacyjne (żłobek i przedszkole).
3.5. Zwiększenie różnorodności funkcjonalnej przestrzeni publicznych i zmiana sposobu ich wykorzystania – wyposażenie w zieleni, małą architekturę i obiekty rekreacyjne, infrastrukturę komunikacyjną, obiekty handlowo-usługowe, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych 2.4. Zmiana sposobu postrzegania obszaru Śródmieścia Kierunek priorytetowy 1.3. Poprawa bezpośredniego otoczenia wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej	W ramach przedsięwzięć planuje się działania w zakresie podnoszenia jakości przestrzeni publicznych, w tym m.in. przebudowę Placu Jagiellońskiego – prace modernizacyjne terenu Placu, w tym: modernizacja istniejącej infrastruktury, drzewostanu oraz wzbogacenie terenu o funkcję rekreacyjno-zabawową i małą architekturę pod kątem funkcjonowania placu jako wydarzeń kulturalnych, spotkań mieszkańców i rekreacji. Ponadto, w ramach przedsięwzięć planuje się realizację tzw. uchwały krajobrazowej dla obszaru Gminy Miasta Radomia, w tym Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego. Uchwała określi zasady, a także charakter i uwarunkowania dla reklam, ogrodzeń oraz obiektów małej architektury dla m.in. obszaru rewitalizacji. Regulacje ujęte w tej uchwale winny w Śródmieściu przeciwdziałać chaosowi reklamowemu, poprawić i ujednolicić estetykę małej architektury oraz nadać jej formę pasującą do charakteru XIX wiecznej zabudowy. 29 lutego 2016 roku Rada Miejska w Radomiu podjęła uchwałę nr 278/2016 w sprawie przygotowania uchwały dotyczącej zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.
3.6. Realizacja działań w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza (transport niskoemisyjny, zmiana sposobu ogrzewania, energooszczędne oświetlenie itp.)	W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę palenisk węglowych na ekologiczne źródła ciepła w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na terenie Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego.
3.7. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego (poprawa nawierzchni ulic, chodników, tworzenie miejsc parkingowych, ścieżek rowerowych)	W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się działania w zakresie poprawy jakości infrastruktury komunikacyjnej, w tym m.in. remont ciągu łączącego ul. Młynarską z ul. 25 Czerwca przy zachowaniu obecnej organizacji ruchu.

Źródło: opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla wspierania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności:

- Przestrzennej – powiązania pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.
- Problemowej – konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym).
- Proceduralno-instytucjonalnej – konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.
- Międzyokresowej – uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.
- Źródeł finansowania – konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS, FS, środków własnych i innych.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Mechanizmy w zakresie zapewnienia komplementarności przestrzennej zostały uwzględnione zarówno na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji, jak i na etapie oceny zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji postanowiono ukierunkować działania rewitalizacyjne tylko na jeden obszar, charakteryzujący się największym natężeniem negatywnych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej i jednocześnie odgrywającą kluczową rolę dla rozwoju miasta. Realizacja działań na jednym obszarze umożliwi maksymalną koncentrację przestrzenną rewitalizacji. Została ona również wzięta pod uwagę na etapie oceny zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, bowiem priorytetowo potraktowano przedsięwzięcia uzupełniające się wzajemnie, które skierowane są na osiągnięcie takiego samego celu i realizowane są w niewielkiej odległości od siebie lub w tym samym miejscu. W tym zakresie należy zwrócić szczególną uwagę na skoncentrowanie większości działań na obszarze Miasta Kazimierzowskiego, w szczególności w rejonie Rynku – utworzenie Domu Spotkań „Stara Apteka”, organizacja cyklicznych imprez na Rynku, remont i przebudowa kamienic przy ul. Rynek 12 i Wałowa 22 wraz z otoczeniem, remont i przebudowa kamienicy przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową

zabudową od ul. Szewskiej 20, adaptacja kamienicy Rynek 16/Rwańska 1 na cele mieszkalne, gospodarcze i społeczno-edukacyjne, rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. Rynek 8 w Radomiu, prace w obiektach Parafii p.w. Św. Jana Chrzyciela w Radomiu, Parafii Ewangelicko-Augsburskiej obiektach po Archiwum Państwowym przy ul. Rynek 1, nieruchomości przy ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1 wraz z zagospodarowaniem placu Rynku. W bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Kazimierzowskiego są zlokalizowane: Radomski Szpital Specjalistyczny, Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego, które zostaną objęte działaniami mającymi na celu poprawę jakości świadczonych usług oraz poprawę stanu środowiska. Drugim obszarem skoncentrowania działań rewitalizacyjnych jest Plac Konstytucji 3 Maja, gdzie planuje się realizację przedsięwzięć: *Odtworzenie funkcji XIX-wiecznego hotelu Europa jako obiektu historycznego miasta Radomia – remont budowlano-konserwatorski, Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptacja na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych oraz Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem z adaptacją części pomieszczeń (wraz z podwórzem) na cele muzealne (Mobilne Muzeum Rowerów Zabytkowych) oraz działania animacyjne.*

Połączenie tych dwóch ww. obszarów stanowi ul. Żeromskiego będąca głównym deptakiem w mieście, przy której jest zlokalizowany bezpośrednio planowany do adaptacji na potrzeby przedszkola obiekt na ul. Kilińskiego 20. W celu odciążenia ulicy w ramach przedsięwzięcia pn. *Poprawa układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu* zaplanowano budowę drogi odciążającej deptak od ruchu samochodowego, łączącej ul. Traugutta z ul. Piłsudskiego. Powyższe zapewni obsługę komunikacyjną posesji zlokalizowanych na odcinku od Placu Konstytucji 3 Maja/ul. Piłsudskiego do ul. Traugutta, do których dojazd zapewnia na chwilę obecną jedynie ul. Żeromskiego. Przedsięwzięcie to jest kluczowe z punktu widzenia obsługi komunikacyjnej Śródmieścia. Wykazuje ono komplementarność przestrzenną z innymi przedsięwzięciami planowanymi do realizacji na tym obszarze, tj. *Odtworzenie funkcji XIX-wiecznego hotelu, Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A..., Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem...* Przedsięwzięcie te są zlokalizowane przy Placu Konstytucji 3 Maja. W rejonie bezpośredniego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia *Poprawa układu komunikacyjnego* jest również zlokalizowana Miejska Biblioteka Publiczna, III Liceum Ogólnokształcące oraz budynek Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska, które mają zostać objęte działaniami zaplanowanymi w niniejszym programie. Cały obszar rewitalizacji zostanie ponadto objęty przedsięwzięciem w zakresie budowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Powyższe wskazuje, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą ściśle powiązane pod względem przestrzennym.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. W tym celu potencjalni projektodawcy na etapie zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostali zobowiązani

do wskazania, w jaki sposób przedsięwzięcie przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, np. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym itp. Ponadto, na etapie oceny przedsięwzięć preferencje przyznano tym projektom infrastrukturalnym, które łączyły w sobie elementy inwestycyjne, infrastrukturalne, z elementami społecznymi. Zgłoszone przedsięwzięcia rewitalizacyjne charakteryzują się komplementarnością problemową, ponieważ mimo iż większość z nich ma charakter przede wszystkim infrastrukturalny, to jednak każdy z nich zawiera w sobie istotny element społeczny, a zatem stanowią one połączenie działań ze sfery technicznej z działaniami społecznymi, co zostało szczegółowo wykazane w charakterystyce przedsięwzięć. Ponadto, należy zwrócić uwagę na komplementarność problemową występującą pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Należy tu chociażby podkreślić, iż przedsięwzięcie pn. *Wsparcie osób z obszaru rewitalizacji na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – Dom Spotkań „Stara Apteka”* będzie zlokalizowane w kamienicy, która zostanie wyremontowana w ramach przedsięwzięcia *Remont i przebudowa kamienic na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rynek 12 i Wałowej 22 wraz z otoczeniem*. Z kolei przedsięwzięcia: *Adaptacja zabytkowej kamienicy Rynek 16/Rwańska 1 na cele mieszkalne, gospodarcze (inkubator przedsiębiorczości) i społeczno-edukacyjne (żłobek i przedszkole)*, *Adaptacja budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby Publicznego Przedszkola nr 4*, *Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptacja na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych*, *Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem z adaptacją części pomieszczeń (wraz z podwórzem) na cele muzealne (Mobilne Muzeum Rowerów Zabytkowych) oraz działania animacyjne* wykazują ścisły związek z przedsięwzięciami w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Śródmieścia, gdyż będą sprzyjać powrotowi na rynek pracy rodziców oraz będą stanowić bazę do realizacji działań społecznych m.in. w zakresie aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym zakresie należy podkreślić szczególną rolę wszystkich interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania programu rewitalizacji. Procedury wdrażania programu rewitalizacji wymagają współdziałania Urzędu Miejskiego w Radomiu z wszystkimi podmiotami, których propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały ujęte w programie, w celu monitorowania stopnia jego realizacji. W tym celu podmioty te będą zobligowane do regularnego raportowania stanu realizacji zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Koordynatorem realizacji i wdrażania programu rewitalizacji będzie Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w strukturach Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Radomiu. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Zespół będzie współpracował z innymi wydziałami Urzędu Miejskiego oraz instytucjami zaangażowanymi w proces rewitalizacji, w tym realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym zakresie należy podkreślić, że w proces rewitalizacji będą zaangażowane, oprócz Gminy Miasta Radomia, m.in. spółki miejskie, samorządowe instytucje kultury czy też organizacje pozarządowe skupione w Centrum Organizacji Pozarządowych działającym w strukturze Urzędu Miejskiego, a więc podmioty bezpośrednio lub pośrednio powiązane z samorządem. Powyższe powiązania przełożą się na wyższą skuteczność realizacji procedur związanych

z wdrażaniem programu. W przypadku wszystkich podmiotów, których propozycje zostały uwzględnione w programie, kluczowe będzie informowanie nt. ich obowiązków w zakresie monitorowania przedsięwzięć.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza zadbanie o uzupełnianie (dopełnianie) przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Ma to na celu zachowanie ciągłości programowej kluczowej w procesach rewitalizacji. W tym kontekście należy podkreślić, że proces rewitalizacji Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim w latach 2014-2023 stanowi kontynuację działań rewitalizacyjnych realizowanych na tym obszarze w latach 2007-2013. Należy zatem stwierdzić, że niniejszy program rewitalizacji spełnia wymóg komplementarności międzyokresowej. W rewitalizacji rozumianej jako kompleksowy i zintegrowany proces ożywiania społeczno-gospodarczego wszelkie planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowiąc będą co do zasady kontynuację już wcześniej zrealizowanych działań. Komplementarność międzyokresowa będzie realizowana również na poziomie poszczególnych projektów. Zakłada się realizację przedsięwzięć, które stanowiąc będą kontynuację/uzupełnienie projektów zrealizowanych w ramach poprzedniej perspektywy.

Tabela 42. Komplementarność międzyokresowa

Nazwa przedsięwzięcia	Projekty komplementarne zrealizowane w perspektywie finansowej 2007-2013
<i>Radomskie Centrum Wspierania Rodziny (RCWR)</i>	<i>Aktywność szansą na lepsze jutro</i> – głównym celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej podopiecznych MOPS nieaktywnych zawodowo oraz ich najbliższego otoczenia (w tym osoby bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, uzależnione od alkoholu, młodzież w wieku 15-25 lat). W ramach projektu przeprowadzone były następujące działania: indywidualna, grupowa i rodzinna terapia psychologiczna, warsztaty oraz treningi kompetencji i umiejętności społecznych, indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe, warsztaty poszukiwania pracy, rehabilitacja zdrowotna i turnusy rehabilitacyjne, szkolenia w zakresie kompetencji zawodowych, kursy zawodowe. <i>Stop bierności – postaw na aktywność</i> – działania realizowane w ramach projektu miały na celu promowanie postaw aktywnych i zachowań prospołecznych wśród osób w wieku aktywności zawodowej pozostających poza rynkiem pracy w szczególności długotrwale bezrobotnych. Projekt był realizowany poprzez działania o charakterze promocyjno-informacyjnym. <i>Przedsiębiorczość, kwalifikacje, praca - wsparcie szkoleniowo - doradcze i finansowe dla Radomian chcących uruchomić działalność gospodarczą</i> – projekt był skierowany do 65 osób zameldowanych w Radomiu, które chciały uruchomić działalność gospodarczą. Uczestnikom projektu udzielono kompleksowego wsparcia szkoleniowo-doradczego. W projekcie zrealizowano działania towarzyszące – refundację kosztów wynajęcia opieki lub skorzystania z punktów opieki na czas udziału
<i>Wsparcie osób z obszaru rewitalizacji na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – Dom Spotkań „Stara Apteka”</i>	
<i>Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	

Nazwa przedsięwzięcia	Projekty komplementarne zrealizowane w perspektywie finansowej 2007-2013
	w szkoleniach i doradztwie. <i>Rewitalizacja młodych ludzi - nasza przyszłość</i> – projekt był skierowany do łącznie 75 osób w wieku 15-25, które przerwały kształcenie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oraz z innych przyczyn były zagrożone wykluczeniem społecznym. Zaplanowane działania w projekcie były opracowane wspólnie z partnerem i dotyczyły przeprowadzenia warsztatów rozwoju osobistego, zawodowego, przeprowadzenia szkoleń zawodowych, sfinansowania czesnego. Przedsięwzięcia ujęte w niniejszym programie rewitalizacji spełniają wymóg komplementarności międzyokresowej z projektami już zrealizowanymi. Zrealizowane projekty dotyczyły aktywacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przedsięwzięcia realizowane w ramach niniejszą PR będą stanowić kontynuację działań w zakresie poprawy sytuacji na radomskim rynku pracy, na obszarze Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego, charakteryzujących się wysokim poziomem natężenia bezrobocia i innych problemów społecznych.
<i>Remont i przebudowa kamienic na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rynek 12 i Wałowej 22 wraz z otoczeniem</i>	<i>Przebudowa drogi powiatowej - ulicy Wałowej na odcinku od ulicy Limanowskiego do Placu Kazimierza Wielkiego</i> – przedmiotem projektu była m.in. przebudowa nawierzchni jezdni na odcinku o długości 475,73 m, przebudowa obustronnych chodników o łącznej długości 950 m, budowa 102 miejsc postojowych, budowa 1 pasa dla relacji lewoskrętnej w obrębie skrzyżowania z ul. Lekarską, jako szybka ścieżka przejazdu do Radomskiego Szpitala Specjalistycznego.
<i>Remont i przebudowa kamienicy na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową zabudową od ul. Szewskiej 20 wraz z otoczeniem</i>	<i>650 lecie Parafii – Fara p.w. Św. Jana Chrzciciela w Radomiu, jako centrum kulturalne dla regionu</i> – projekt obejmował renowację i adaptację na cele społeczno-kulturalne budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, znajdujących się na rewitalizowanym terenie. Realizacja projektu obejmowała prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu: lapidarium i rewaloryzacją otoczenia kościoła.
<i>Adaptacja zabytkowej kamienicy Rynek 16/Rwańska 1 na cele mieszkalne, gospodarcze (inkubator przedsiębiorczości) i społeczno-edukacyjne (żłobek i przedszkole)</i>	<i>Rewitalizacja Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu poprzez remont i przebudowę zabytkowego budynku Kamienicy Starościńskiej na ul. Grodzkiej 8 wraz z otoczeniem</i> – założeniem projektu było przeznaczenie całej Kamienicy Starościńskiej na cele społeczne, tj. na siedzibę stacji archeologicznej Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk oraz miejsce spotkań i pracy harcerzy – Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej - zrzeszonych w Hufcu Radom. Na poziomie piwnic i parteru przygotowana została ekspozycja obrazująca wykopaliska archeologiczne, historię przedmiotowego budynku i zamku radomskiego (sala historii zamku) oraz pomieszczenia Hufca ZHR. Na piętrze i na poddaszu użytkowym zlokalizowane zostały pomieszczenia Instytutu Archeologii i
<i>Fara historyczne serce Radomia</i>	
<i>Rewitalizacja nieruchomości przy ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1 wraz z zagospodarowaniem placu Rynku</i>	
<i>Rewitalizacja obiektów po Archiwum Państwowym przy ul. Rynek 1</i>	

Nazwa przedsięwzięcia	Projekty komplementarne zrealizowane w perspektywie finansowej 2007-2013
	Etnologii Polskiej Akademii Nauk przeznaczone na prace archeologiczne prowadzone przez Instytut. W najbliższym otoczeniu Kamienicy utworzony został ogólnodostępny parking oraz dwa skwery: od ulicy Małej z wyeksponowanymi relikami murów obronnych z XIV wieku oraz od ulicy Grodzkiej z makieta założenia architektoniczno-urbanistycznego Zamku Radomskiego. Przedsięwzięcia ujęte w niniejszym programie rewitalizacji są komplementarne w stosunku do projektów już zrealizowanych. Komplementarność międzyokresowa wynika z faktu, iż przedsięwzięcie ujęte w PR (<i>Fara historyczne serce Radomia</i>) stanowić będzie bezpośrednią kontynuację działań już zrealizowanych w ramach projektu <i>650 lecie Parafii – Fara p.w. Św. Jana Chrzciciela w Radomiu, jako centrum kulturalne dla regionu</i> przez Parafię Św. Jana Chrzciciela w Radomiu. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach niniejszego PR stanowić będą kontynuację działań w zakresie podnoszenia jakości przestrzeni publicznej Miasta Kazimierzowskiego podjętych między innymi przez Gminę Miasta Radomia.
<i>Adaptacja budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby Publicznego Przedszkola nr 4</i>	<i>Przebudowa dróg powiatowych: ulicy Malczewskiego na odcinku od Placu Kazimierza do skrzyżowania Malczewskiego/Wernera/Kelles-Krauza wraz z odcinkiem ulicy Struga od skrzyżowania Malczewskiego/ Kilińskiego/ Struga do Placu Jagiellońskiego w Radomiu – w ramach projektu przeprowadzone zostały m.in. następujące roboty budowlane: zmiana nawierzchni dróg, przebudowa chodnika obustronnego, przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z wpustami ulicznymi, budowa oświetlenia, zmiana geometrii skrzyżowania Malczewskiego – Struga – Kilińskiego wraz z budową wyspy centralnej i wprowadzeniem relacji lewoskrętnej z ul. Kilińskiego w ul. Malczewskiego.</i> <i>Przebudowa drogi gminnej - ulicy Kilińskiego w Radomiu na odcinku od ulicy Witolda do ulicy Malczewskiego – w ramach projektu m.in. została zmieniona nawierzchnia ulicy o długości 213,81 m, zbudowany został chodnik obustronny o długości 420 m, przebudowany zachodni wlot skrzyżowania Witolda - Kilińskiego, zbudowany nowy wlot w obrębie skrzyżowania Malczewskiego – Struga – Kilińskiego.</i> Projekt ujęty w PR wykazuje komplementarność międzyokresową z ww. przedsięwzięciami, gdyż stanowi on kolejny etap kompleksowej poprawy sytuacji w Śródmieściu w zakresie jakości zagospodarowania przestrzeni publicznej.
<i>Poprawa układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu</i>	<i>Przebudowa dróg powiatowych: ulicy Malczewskiego na odcinku od Placu Kazimierza do skrzyżowania Malczewskiego/Wernera/Kelles-Krauza wraz z odcinkiem ulicy Struga od skrzyżowania Malczewskiego/ Kilińskiego/ Struga do Placu Jagiellońskiego w Radomiu</i> <i>Przebudowa drogi gminnej – ulicy Kilińskiego w Radomiu na odcinku od ulicy Witolda do ulicy Malczewskiego</i>

Nazwa przedsięwzięcia	Projekty komplementarne zrealizowane w perspektywie finansowej 2007-2013
	<i>Przebudowa drogi powiatowej - ulicy Żeromskiego w Radomiu na odcinku od ulicy 25-go Czerwca do ulicy Niedziałkowskiego – celem projektu było usprawnienie układu komunikacyjnego centrum, poprawa warunków życia mieszkańców i ruchu pieszych. Efektem realizacji projektu jest również poprawa estetyki otoczenia w strefie zabudowy układu urbanistyczno-architektonicznego.</i> <i>Przebudowa drogi powiatowej ulicy Reja wraz z Placem Kazimierza Wielkiego w Radomiu – po przebudowaniu ul. Reja ruch pojazdów, bez ograniczeń w strukturze rodzajowej, odbywa się 1 jezdnią dwukierunkową (zwężoną z 9 do 7m) w sposób bezkolizyjny dzięki poprawie geometrii skrzyżowań, zatok autobusowych i budowie zatok postojowych. Dzięki zwężeniu jezdni zwiększono przestrzeń dla pieszych i zieleni oraz jasno określono przestrzeń poruszających się pojazdów. W obrębie skrzyżowań Reja-Tybla i Reja-Wolność istniejącą szerokość jezdni wykorzystano dla nowych geometrii – wydzielono pasy dla relacji lewoskrętnych, na przejściach dla pieszych zastosowano azyle prefabrykowane. Ruch pieszy odbywa się obustronnym chodnikiem.</i> <i>Planowane do realizacji przedsięwzięcie w zakresie poprawy układu komunikacyjnego stanowi kolejny etap działań podejmowanych przez Gminę Miasta Radomia mających na celu podniesienie jakości układu komunikacyjnego na terenie Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego.</i>
<i>Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych dzięki kompleksowej modernizacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. T. Chałubińskiego</i>	<i>Budowa pawilonu ginekologiczno - położniczego z wykorzystaniem istniejącej konstrukcji w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym Dr Tytusa Chałubińskiego wraz z wyposażeniem – przedmiotem projektu zrealizowanego przez Radomski Szpital Specjalistyczny im. Dr Tytusa Chałubińskiego w Radomiu była rozbudowa Pawilonu Ginekologiczno-Położniczego przy ul. Tochtermana. Głównym celem projektu była poprawa stanu infrastruktury R.Sz.S.</i> <i>Termomodernizacja budynku Zakładu Opieki Długoterminowej z Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym, Zakładem Opiekuńczo - Leczniczym i Hospicjum Stacjonarnym Radomskiego Szpitala Specjalistycznego przy ul. Tochtermana 1 w Radomiu, Termomodernizacja budynku Przychodni Specjalistycznych przy ul. Lekarskiej 4 Radomskiego Szpitala Specjalistycznego, Termomodernizacja budynku głównego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego przy ul. Tochtermana 1 w Radomiu – przedmiotem projektów była termomodernizacja obiektów szpitala.</i> <i>Przedsięwzięcie ujęte w PR stanowić będzie kontynuację działań w zakresie podnoszenia jakości świadczonych usług zdrowotnych podjętych przez RSzS w ramach powyższego projektu. Spełnia zatem wymóg komplementarności międzyokresowej.</i>
Termomodernizacja zespołu	Termomodernizacja budynku Zakładu Opieki

Nazwa przedsięwzięcia	Projekty komplementarne zrealizowane w perspektywie finansowej 2007-2013
zabytkowych budynków Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Radomiu oraz wykorzystanie innowacyjnych (alternatywnych) źródeł energii	Długoterminowej z Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym, Zakładem Opiekuńczo - Leczniczym i Hospicjum Stacjonarnym Radomskiego Szpitala Specjalistycznego przy ul. Tochtermana 1 w Radomiu, Termomodernizacja budynku Przychodni Specjalistycznych przy ul. Lekarskiej 4 Radomskiego Szpitala Specjalistycznego, Termomodernizacja budynku głównego Radomskiego Szpitala Specjalistycznego przy ul. Tochtermana 1 w Radomiu – przedmiotem projektów była termomodernizacja obiektów szpitala.
Termomodernizacja infrastruktury budowlanej wraz z budową systemu uzyskiwania energii odnawialnej w Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Radomiu	Przedsięwzięcia termomodernizacyjne wykazują komplementarność międzyokresową ze zrealizowanymi już projektami, bowiem dotyczą tego samego problemu, co projekty ujęte w niniejszym PR, tj. niskiej efektywności energetycznej obiektów.

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS i innych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. W związku z powyższym w ramach listy planowanych głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, program rewitalizacji zawiera zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, programy społeczno-aktywizacyjne i społeczno-gospodarcze, oraz istotne przedsięwzięcia dotyczące organizacji estetyczno-funkcjonalnej przestrzeni. Zapewnia tym samym koncentrację celów, ich wzajemne powiązanie i synergię. Jednocześnie należy podkreślić, że ujęte w niniejszym programie rewitalizacji przedsięwzięcia zakładają nie tylko zewnętrzne źródła finansowania typu EFRR, EFS i FS, ale również zaangażowanie środków prywatnych (w przypadku organizacji wydarzeń integracyjno-kulturalnym, artystycznych, edukacyjnych, jak również realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych). Stąd też należy uznać, iż niniejszy program rewitalizacji spełnia wymóg komplementarności źródeł finansowania.

11. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć

Poniżej przedstawiono indykatywne ramy finansowe głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 43. Indykatywne ramy finansowe głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość [zł]	Poziom dofinansowania ³²		Źródło finansowania				
				%	zł	Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne) [zł]
						EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	
Radomskie Centrum Wspierania Rodziny (RCWR)	Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”	2017-2019	328000,00	95	311600,00	262400,00	-	-	49200,00	16400,00
Wsparcie osób z obszaru rewitalizacji na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – Dom Spotkań „Stara Apteka”	Podmiot wyłoniony w drodze konkursu ³³	2017-2023	750000,00	95	712500,00	600000,00	-	-	112500,00	37500,00
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Miasta Radomia – Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	2016-2020	3750000,00	95	3562500,00	3000000,00	-	-	562500,00	187500,00
Cykliczne spotkania na Rynku o charakterze integracyjno-kulturalnym, artystycznym, edukacyjnym	Stowarzyszenie „Karuzela”	2016-2020	68000,00 / rok	-	-	-	-	-	-	68000,00 / rok
Galeria sztuki współczesnej – organizacja cyklicznych wydarzeń artystycznych w „Galerii 58”, jak również w przestrzeni publicznej	Galeria 58	2016-2017	16000,00 / rok	-	-	-	-	-	-	16000,00 / rok
Ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia	Gmina Miasta Radomia,	2016-2023	1250000,00/rok	-	-	-	-	-	-	1250000,00 /rok

³² Wskazany poziom dofinansowania odnosi się wyłącznie do kosztów kwalifikowanych poszczególnych przedsięwzięć. Na obecnym etapie przyjęto, że wszystkie założone koszty stanowiąć będą koszty kwalifikowane. Powyższe zostanie zweryfikowane na etapie składania wniosków o dofinansowanie poszczególnych przedsięwzięć.

³³ Przewiduje się, że podmiotem realizującym przedsięwzięcie będzie wyłoniona w drodze konkursu organizacja pozarządowa.

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość [zł]	Poziom dofinansowania ³²		Źródło finansowania				
				%	zł	Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne)
						EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	
<i>i Miasta Kazimierzowskiego poprzez organizację cyklicznych imprez</i>	Wydział Kultury, samorządowe placówki kultury									
<i>Odtworzenie funkcji XIX-wiecznego hotelu Europa jako obiektu historycznego miasta Radomia - remont budowlano-konserwatorski</i>	Zabytki s.c.	2014-2020	7300000,00	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej poziom dofinansowania uzależniony od statusu przedsiębiorstwa: 35-55% ³⁴	Maks. 4015000,00	-	Maks. 4015000,00	-	-	Min. 3285000,00
<i>Remont zabytkowej oficyny przy Placu Konstytucji 3. Maja 8A oraz jej adaptacja na funkcje społeczne i gospodarcze wraz z poprawą warunków mieszkaniowych</i>	Zabytki s.c.	2014-2018	350000,00	J.w.	Maks. 192500,00	-	Maks. 192500,00	-	-	Min. 157500,00

³⁴ Zgodnie z mapą pomocy regionalnej na lata 2014-2020 poziom dofinansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw wynosi 55%, a dla dużych 35% kosztów kwalifikowanych. Ostateczny poziom dofinansowania w przypadku projektów objętych pomocą publiczną będzie wynikał z właściwych przepisów prawa unijnego i krajowego dotyczących zasad udzielania tej pomocy, w tym:

1. Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.);
2. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych;
3. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020;
4. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.
- 5.

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość [zł]	Poziom dofinansowania ³²		Źródło finansowania				
				%	zł	Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne)
						EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	[zł]
Remont zdegradowanej oficyny wraz z podwórzem z adaptacją części pomieszczeń (wraz z podwórzem) na cele muzealne (Mobilne Muzeum Rowerów Zabytkowych) oraz działania animacyjne	Zabytki s.c.	2014-2019	750000,00	J.w.	Maks. 412500,00	-	Maks. 412500,00	-	-	Min. 337500,00
Remont i przebudowa kamienic na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rynek 12 i Wałowej 22 wraz z otoczeniem	Rewitalizacja Sp. z o.o.	2014-2018	7098262,00	J.w.	Maks. 3904044,10	-	Maks. 3904044,10	-	-	Min. 3194217,90
Remont i przebudowa kamienicy na obszarze Miasta Kazimierzowskiego w Radomiu przy ul. Rwańskiej 17 wraz z nową zabudową od ul. Szewskiej 20 wraz z otoczeniem	Rewitalizacja Sp. z o.o.	2016-2017	5270000,00	J.w.	Maks. 2898500,00	-	Maks. 2898500,00	-	-	Min. 2371500,00
Zmiana sposobu użytkowania z rozbudową i przebudową istniejącego budynku huty szkła na budynek usługowy z instalacjami wewnętrznymi	Łukasz Bernady, Stanisław Bernady	2016-2017	17500000,00	-	-	-	-	-	-	17500000,00
Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania z przeznaczeniem na funkcje usługowe, handlowe i mieszkalne budynku przy ul. Rynek 8 w Radomiu	Józefa Bernady	2016-2018	9000000,00	-	-	-	-	-	-	9000000,00
Fara historyczne serce Radomia	Kuria Diecezji Radomskiej Parafia pw. Św.	2017-2020	8000000,00	80	6400000,00	-	6400000,00	-	-	1600000,00

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość [zł]	Poziom dofinansowania ³²		Źródło finansowania				
				%	zł	Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne) [zł]
						EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	
	Jana Chrzciela w Radomiu									
Rewitalizacja obiektów po Archiwum Państwowym przy ul. Rynek 1	Gmina Miasta Radomia	2016-2018	15000000,00	80	12000000,00	-	12000000,00	-	-	3000000,00
Rewitalizacja nieruchomości przy ul. Rwańska 2/ Rynek 15/ oraz Rwańska 4/ Rynek 14/ Grodzka 1 wraz z zagospodarowaniem placu Rynku	Gmina Miasta Radomia	2016-2020	50000000,00	80	40000000,00	-	40000000,00	-	-	10000000,00
Adaptacja budynku przy ul. J. Kilińskiego 20 na potrzeby Publicznego Przedszkola nr 4	Gmina Miasta Radomia	2016-2017	6000000,00	80	4800000,00	-	4800000,00	-	-	1200000,00
Termomodernizacja budynku Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w Radomiu przy ul. Traugutta 52 i rozszerzenie działalności na rzecz działań społecznych	Zarząd Regionu NSZZ Solidarność w Radomiu	2017-2020	220000,00	80	176000,00	-	176000,00	-	-	44000,00
Poprawa jakości i rozszerzenie zakresu usług oraz uczestnictwa w kulturze poprzez remont zabytkowego budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu	Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich	2016-2020	3500000,00	80	2800000,00	-	2800000,00	-	-	700000,00
Poprawa układu komunikacyjnego oraz obniżenie niskiej emisji w Śródmieściu	Gmina Miasta Radomia	2016-2018	105750000,00	80	84600000,00	-	84600000,00	-	-	21150000,00
Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych dzięki	Radomski Szpital Specjalistyczny	2017-2019	109568332,00	80	87654665,60	-	87654665,60	-	-	21913666,40

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość [zł]	Poziom dofinansowania ³²		Źródło finansowania				
				%	zł	Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne)
						EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	[zł]
<i>kompleksowej modernizacji Radomskiego Szpitala Specjalistycznego im. dr. T. Chałubińskiego</i>	im. dr. Tytusa Chałubińskiego									
<i>Termomodernizacja zespołu zabytkowych budynków Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Radomiu oraz wykorzystanie innowacyjnych (alternatywnych) źródeł energii</i>	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Radomiu	2017-2020	950000,00	80	760000,00	-	760000,00	-	-	190000,00
<i>Termomodernizacja infrastruktury budowlanej wraz z budową systemu uzyskiwania energii odnawialnej w Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Radomiu</i>	Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego	2016-2018	3000000,00	80	2400000,00	-	2400000,00	-	-	600000,00
<i>Budowa i modernizacja sieci wod-kan z rozdziałem kanalizacji sanitarnej w dzielnicy „Śródmieście”</i>	Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o.	2017-2020	57810000,00	63,75	36853875,00	-	-	36853875,00	-	20956125,00

Źródło: opracowanie własne

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Zapewnienie szerokiego grona uczestników procesu rewitalizacji, biorących udział w dyskusji, a następnie kształtowaniu otaczającej ich przestrzeni ma umożliwić merytoryczną debatę i praktyczną realizację idei społecznego uczestnictwa w procesie rozwoju lokalnego, a także budowanie zaufania pomiędzy władzą publiczną a partnerami społeczno-gospodarczymi na danym obszarze. Takie podejście ma umożliwić komunikowanie władzom lokalnym potrzeb społeczności i wywieranie społecznego nacisku, w celu ukierunkowania wsparcia na rzeczywiste problemy. Jednocześnie jedynie dzięki zaangażowaniu środowiska lokalnego w przygotowanie, a następnie wdrażanie procesu rewitalizacji możliwe jest osiągnięcie założonych celów.

Niniejszy program rewitalizacji został wypracowany przez samorząd gminny we współpracy z podmiotami, które uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez Urząd Miejski na etapie przygotowania i opracowania programu, odpowiedziały na zaproszenie do zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Projekt dokumentu został poddany dyskusji w ramach procesu konsultacji społecznych. Prace nad przygotowaniem programu, jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Zaplanowane mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji uwzględniają wszystkie trzy poziomy zaangażowania obywateli w sprawy publiczne, tj.: informowanie, czyli przekazywanie informacji, konsultowanie, czyli przekazywanie informacji wraz uzyskaniem informacji zwrotnej oraz aktywne uczestnictwo – pełną partycypację interesariuszy, opartą na współpracy.

Opis procesu przygotowania programu rewitalizacji

Warunkiem skutecznej partycypacji społecznej w przypadku opracowywania programów gospodarczych i innych dokumentów, do których należy program rewitalizacji (zgodnie z art. 18. Ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446) jest włączanie interesariuszy nie tylko poprzez umożliwienie im zgłaszania uwag do już gotowego projektu dokumentu, ale również ich uczestnictwo w samym procesie jego tworzenia, w tym przede wszystkim w procesie identyfikacji podstawowych problemów, jak również pożądanym kierunków działania. Mając na uwadze powyższe, Gmina Miasta Radomia przeprowadziła w okresie 2 listopada-2 grudnia 2015 roku konsultacje społeczne w sprawie zebrania opinii i propozycji dotyczących rewitalizacji Miasta Kazimierzowskiego wraz z otoczeniem i fragmentem ulicy Żeromskiego, stanowiącej pierwszy element kompleksowego procesu rewitalizacji, którego ramy wyznacza niniejszy dokument.

Przeprowadzone konsultacje miały charakter ogólnomiejski, lokalny, środowiskowy. Ogólnomiejski charakter konsultacji wynikał z położenia Miasta Kazimierzowskiego w centrum miasta, jego zabytkowego charakteru i pożądanym funkcji obszaru. Konsultacje były pierwszym etapem przygotowań do opracowania *Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023*. Konsultacje były skierowane do ogółu mieszkańców Radomia,

w tym do mieszkańców obszaru, którego dotyczyły konsultacje (weryfikacja na podstawie metryczki w ankiecie).

Zastosowano następujące formy przeprowadzenia konsultacji:

- Zgłaszanie uwag w formie elektronicznej poprzez nadsyłanie uwag na adres: konsultacje@umradom.pl oraz poprzez wypełnienie formularza internetowego na stronie www.konsultacje.radom.pl,
- Zgłaszanie uwag w formie papierowej poprzez wypełnienie ankiety dostępnej w czterech stałych punktach obsługujących konsultacje: Biuro Rady Miejskiej ul. Moniuszki 9, Biuro Obsługi Mieszkańca ul. Kilińskiego 30, Centrum Komunikacji Społecznej (pok. 104) ul. Żeromskiego 53, Centrum Organizacji Pozarządowych ul. Struga 1.
- Zgłaszanie uwag w formie papierowej poprzez wypełnienie ankiety i przekazanie jej podczas spotkań z mieszkańcami miasta Radomia oraz środowiskami branżowymi.
- Spotkania z mieszkańcami i środowiskami branżowymi:
 - Festyn rodzinny w dniu 8 listopada 2015 r.;
 - Spotkanie z radomskimi organizacjami pozarządowymi w dniu 16 listopada 2015 r.;
 - Spotkanie z podmiotami prowadzącymi lub zamierzającymi prowadzić działalność gospodarczą lub społeczną na obszarze w dniu 17 listopada 2015 r.
 - Spotkanie z właścicielami nieruchomości, użytkownikami, podmiotami zarządzającymi nieruchomościami, w tym spółdzielniami mieszkaniowymi, wspólnotami mieszkaniowymi w dniu 19 listopada 2015 r.

W ramach konsultacji wpłynęły 422 ankiety. W ankietach pytano o funkcję obszaru, atrakcyjność turystyczną, ocenę stanu technicznego obiektów, małej architektury, dostęp do usług publicznych, bezpieczeństwo, skomunikowanie obszaru z innymi częściami miasta, zmiany, jakie powinny zaistnieć dla poprawy warunków zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej, wizerunku obszaru.

Na adres konsultacje@umradom.pl oraz osobiście dostarczono 19 opinii i uwag na dany temat. W spotkaniach uczestniczyło ok. 100 osób.

Opinie wyrażone w konsultacjach zostały wzięte pod uwagę na etapie przygotowywania niniejszego programu rewitalizacji – w dokumencie znalazły się zarówno propozycje dotyczące organizacji imprez, miejsc spotkań dla mieszkańców, jak również renowacja zabytkowych obiektów i sposób ich zagospodarowania, poprawa jakości przestrzeni publicznej i małej architektury, zagospodarowanie placu Rynku i przeznaczenie go na organizację wydarzeń artystycznych, spotkań z mieszkańcami, zagospodarowanie obiektów gminy na cele społeczne i kulturalne.

W oparciu o deklaracje mieszkańców zainteresowanych włączeniem się w proces rewitalizacji została stworzona lista mejlingowa partnerów, którzy tą drogą otrzymują informacje związane z rewitalizacją. W ten sposób zostali oni poinformowani m.in. o konsultacjach społecznych projektu niniejszego programu rewitalizacji.

Kluczowym elementem programu rewitalizacji jest lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację

lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych została stworzona w wyniku otwartego naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, który odbył się w terminie 7-31 marca 2016 r. W ramach naboru zostały zgłoszone propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych odnoszące się do następujących obszarów problemowych: niekorzystne warunki zamieszkania w Śródmieściu, niski poziom aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru, niska jakość przestrzeni publicznej i stanu zabudowy.

Informacja nt. planowanego naboru wraz z mapą obszarów kryzysowych, mapą obszaru rewitalizacji, formularzem zgłoszeniowym i instrukcją wypełniania formularza zgłoszeniowego została zamieszczona na podstronie *Rewitalizacja – ożywiamy Śródmieście* strony internetowej www.radom.pl.

Na etapie przygotowania programu rewitalizacji, w czasie naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, odbyły się dwa otwarte spotkania dla mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli zarządców nieruchomości i innych interesariuszy. Spotkania te odbyły się w:

- 15 marca 2016 r. w Publicznym Gimnazjum nr 13.
- 16 marca 2016 r. w Publicznej Szkole Podstawowej nr 7.

Ich celem było zapoznanie zainteresowanych z procesem rewitalizacji, zasadami, według których wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

29 marca 2016 r. zorganizowano również warsztaty w Centrum Organizacji Pozarządowych skierowane do podmiotów zainteresowanych w szczególności realizacją działań o charakterze społecznym. Celem warsztatów było zapoznanie z zasadami zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pomoc ze strony pracowników Urzędu Miejskiego w Radomiu we właściwym przygotowaniu zgłoszenia propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

Informacja nt. wszystkich zorganizowanych spotkań i warsztatów została zamieszczona stronie internetowej www.radom.pl, w zakładce *Aktualności*. Informacje nt. planowanych spotkań zostały umieszczone również w lokalnych mediach (Radio Plus), na portalu Facebook, na profilu Centrum Organizacji Pozarządowych. Pojawiły się również na lokalnych portalach internetowych, np. eRadomianki.pl, www.mojradom.pl, www.echodnia.eu.

Kolejnym elementem włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji są konsultacje społeczne, które odbyły się w terminie 14 maja – 6 czerwca 2016 roku³⁵. W ramach konsultacji społecznych odbyły się:

- Dyskusja założeń Programu na sesji Rady Miejskiej (30 maja 2016 r.);
- Debata publiczna z udziałem mieszkańców Radomia (19 maja 2016 r.);
- Warsztaty z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi (20 maja 2016 r.);

³⁵ Zarządzenie Nr 1332/2016 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie: podania do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do opracowania projektu Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023 oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych na terenie miasta Radomia w celu zebrania opinii i propozycji dotyczących projektu „Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023”.

- Spacery konsultacyjne po Śródmieściu Radomia z udziałem przewodników PTTK i podmiotów, które złożyły propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych do projektu programu będącego przedmiotem konsultacji (14, 21 maja 2016 r.);
- Wyłożenie do wglądu dokumentów będących przedmiotem konsultacji w czterech punktach stałych (14 maja – 6 czerwca 2016 r.).

Konsultacje miały charakter:

- a) Ogólnomiejski – uczestniczyć w nich mogli wszyscy mieszkańcy Radomia,
- b) Lokalny – uczestniczyć w nich mogli mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- c) Środowiskowy – uczestniczyć w nich mogły określone środowiska branżowe:
 - radomskie organizacje pozarządowe,
 - instytucje kultury,
 - instytucje oświatowe,
 - właściciele, zarządcy nieruchomości, najemcy nieruchomości,
 - spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
 - podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną,
 - jednostki organizacyjne gminy,
 - inne organy władzy publicznej.

Wykorzystano następujące formy przeprowadzenia konsultacji:

- a) w formie elektronicznej poprzez nadsyłanie uwag na adres: konsultacje@umradom.pl,
- b) w formie elektronicznej poprzez wypełnienie formularza internetowego na stronie www.konsultacje.radom.pl,
- c) w formie papierowej poprzez wypełnienie formularza zgłaszania uwag do projektu *Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023*, ankiety konsultacyjnej dotyczącej *Projektu Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* oraz formularza zgłaszania uwag do *Prognozy Oddziaływania na Środowisko Projektu Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* w czterech stałych punktach obsługujących konsultacje:
 - Biuro Rady Miejskiej ul. Moniuszki 9,
 - Biuro Obsługi Mieszkańca ul. Kilińskiego 30,
 - Centrum Komunikacji Społecznej (pok. 104) ul. Żeromskiego 53,
 - Centrum Organizacji Pozarządowych ul. Struga 1.
- d) w formie papierowej poprzez wypełnienie ankiety i przekazanie jej podczas spotkań z mieszkańcami miasta Radomia oraz środowiskami branżowymi.

Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych stanowi załącznik do niniejszego programu.

Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji

Interesariusze rewitalizacji będą zaangażowani w proces zarządzania programem rewitalizacji w zakresie proceduralnym poprzez zaangażowanie w proces monitorowania wdrażania programu. Zaangażowanie społeczności partnerów będzie stanowić również kluczowy element w ramach planowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Uczestnictwo w konsultacjach koncepcji przedsięwzięć – warto tu podkreślić, iż element ten już znalazł swoje zastosowanie w przypadku konkursu architektonicznego na rewitalizację nieruchomości przy ul. Rwańska 2/Rynek 15

oraz Rwańska 4/Rynek 14/Grodzka 1 wraz z rewitalizacją placu Rynku w Radomiu, tj. obiektów znanych jako zespół kamienic Deskurów, zlokalizowanych na terenie obszaru rewitalizacji. W czasie spotkania podsumowującego wystawę prac uczestniczących w jednoetapowym konkursie architektonicznym na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej mieszkańcy oraz inni zainteresowani mieli możliwość zgłoszenia swoich uwag do wybranej koncepcji. Uwagi te zostały przekazane przez sąd konkursowy autorom koncepcji w celu uwzględnienia ich w ostatecznej wersji.

- Organizowanie z udziałem mieszkańców aktywizacyjnych działań społecznych i gospodarczych, tak, aby byli nie tylko ich beneficjentami, ale także w możliwie jak największym stopniu realizatorami (dotyczy w szczególności kierunków działania zakładających poprawę bezpośredniego otoczenia wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz poprawę jakości więzi sąsiedzkich). W okresie grudzień 2015-marzec 2016 Urząd Miejski w Radomiu wspólnie z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi zorganizował festyny rodzinne oraz kiermasze, (kiermasz Bożonarodzeniowy i finał konkursu dla szkół na najładniej ubraną choinkę (18-20 grudnia 2015), festyn promujący zdrowe odżywianie (14 lutego 2016, Kaziki – 6 marca, festyn z okazji imienin patrona miasta), które spotkały się z dużym zainteresowaniem mieszkańców i zostały ocenione jako cenne i potrzebne inicjatywy.
- Organizacja festynów, innych wydarzeń w obszarze Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego połączonych z prezentacją efektów rewitalizacji – prezentacja założeń przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz promocja efektów już zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Maksymalnie możliwe zaangażowanie sektora pozarządowego – włączenie sektora pozarządowego w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych jako podmiotów samodzielnie realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne lub jako partnerów w przedsięwzięciach, współpraca sektora publicznego i sektora prywatnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie udostępniania wyremontowanej/zmodernizowanej infrastruktury na potrzeby realizacji ich zadań statutowych.
- Dbłość o tworzenie możliwie szerokiego rynku pracy dla samych mieszkańców przy okazji realizowania zadań inwestycyjnych związanych z rewitalizacją (preferencje dla projektów zapewniających pracę mieszkańcom obszaru rewitalizacji, klauzule społeczne przy przetargach).

Ponadto przewidziano wykorzystanie mechanizmów włączania różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji stosowanych w sposób ciągły, zarówno na etapie opracowania, jak i na etapie zarządzania programem. W tym celu założono wykorzystanie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji programu rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- Utworzenie podstrony na stronie internetowej www.radom.pl dotyczącej programu rewitalizacji (*Rewitalizacja – ożywiamy Śródmieście*) zawierającej wszelkie istotne informacje z punktu widzenia opracowania i wdrażania programu (upublicznianie aktów prawnych i dokumentów: programów, wytycznych, procedur, informacji nt. naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanu realizacji programu rewitalizacji).
- Organizowanie cyklicznych spotkań z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i właścicielami, zarządcami nieruchomości

- Umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.
- Bieżące informowanie Rady Miejskiej przez Prezydenta Miasta.
- Publikowanie informacji w mediach społecznościowych.
- Organizacja festynów, wystaw prezentujących założenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz prezentujących i promujących efekty zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Publikacje w prasie, informacje w radiu i telewizji.

W odniesieniu do każdego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego zakłada się informowanie o nim przed rozpoczęciem realizacji (podmiot realizujący, przyczyny realizacji, spodziewane rezultaty, zalety wybranego wariantu lokalizacyjnego/technicznego), w trakcie realizacji (informacje o postępach prac), po zakończeniu (informacje o osiągniętych korzyściach).

W przypadku przedsięwzięć dofinansowanych ze środków UE zastosowane zostaną również narzędzia informacyjno-promocyjne wynikające z wytycznych.

13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

We wdrażanie *Programu rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023* będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Miejski w Radomiu;
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Radomiu;
- Spółki miejskie;
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w granicach obszaru rewitalizacji;
- Jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej;
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność o charakterze społecznym;
- Wspólnoty mieszkaniowe;
- Instytucje kultury;
- Kościoły i związki wyznaniowe;
- Inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Koordynatorem realizacji programu rewitalizacji będzie Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w Wydziale Inwestycji Urzędu Miejskiego w Radomiu. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Wyznaczenie ww. komórki organizacyjnej do koordynowania procesem rewitalizacji wynika z faktu, że samorząd koordynuje proces rewitalizacji i zaangażowany będzie w wiele projektów rewitalizacyjnych. Ponadto jest właścicielem znacznego majątku na obszarach Śródmieścia i Miasta Kazimierzowskiego oraz opracowuje program rewitalizacji, który będzie służyć jako narzędzie zarządzania procesem rewitalizacji.

Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należeć będą zadania kluczowe z punktu widzenia wdrożenia programu rewitalizacji, w tym:

- Opracowanie programu rewitalizacji;
- Przygotowanie i przeprowadzenie naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Zaopiniowanie zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Zbieranie danych niezbędnych do monitorowania programu rewitalizacji i ewaluacja programu rewitalizacji;
- Promocja programu rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie ściśle współpracował w procesie zarządzania rewitalizacją z innymi właściwymi merytorycznie wydziałami Urzędu Miejskiego w Radomiu, w tym:

- Wydziałem Architektury w zakresie polityki przestrzennej Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim, w tym m.in. wydawanie pozwoleń na realizację inwestycji, realizacja zadań w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.
- Wydziałem Funduszy Unijnych i Strategii w zakresie spraw związanych z uzyskiwaniem dofinansowania z różnych źródeł, w tym środków Unii Europejskiej i programów lokalnych.
- Wydziałem Geodezji w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach zatwierdzania projektów podziału nieruchomości, dokumentacji geodezyjno – prawnej, regulacji stanów prawnych gruntów będących własnością Miasta i Skarbu Państwa, prowadzenie ewidencji gruntów i budynków.
- Wydziałem Zarządzania Nieruchomościami w zakresie gospodarowania mieniem komunalnym a w szczególności: sprzedaży, zmiany, dzierżawy nieruchomości Miasta, nabywanie nieruchomości pod inwestycje miejskie, regulacji stanów prawnych poprzez nabywanie własności, regulowanie stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Miasta lub Skarbu Państwa, wywłaszczeń nieruchomości na cele publiczne, ograniczenie w drodze decyzji administracyjnej sposobu korzystania z nieruchomości, gospodarowania mieniem Skarbu państwa poprzez regulację stanów prawnych nieruchomości Skarbu państwa, przejmowanie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa za zobowiązania podatkowe, doprowadzenie do zgodności zapisów w Księdze Wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, nadzoru i organizacji usług komunalnych oraz zapewnienia należytego stanu czystości i porządku miasta z wyłączeniem pasów drogowych, zapewnienie należytego stanu zieleni miejskiej z wyłączeniem pasów drogowych.
- Wydziałem Inwestycji (w ramach wydziału funkcjonuje ww. Zespół ds. rewitalizacji; zakłada się, że będzie on współpracował z innymi właściwymi merytorycznie pracownikami wydziału) w zakresie: inwestycji ogólnokomunalnych, a w szczególności przygotowywanie projektów planów inwestycyjnych i remontów kapitalnych, finansowych z budżetu miasta oraz współpracy w przygotowaniu projektów do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, współpracy przy sporządzeniu wniosków o pozyskiwanie środków zewnętrznych ze źródeł krajowych na realizację zadań inwestycyjnych, prowadzenie spraw w zakresie budowy, modernizacji dróg gminnych i wewnętrznych, dla których gmina jest właścicielem.
- Wydziałem Kultury w zakresie zapewnienia mieszkańcom miasta powszechnego prawa dostępu do kultury, inicjowania i współorganizowania imprez kulturalnych oraz budowania i kreowania pozytywnego wizerunku Miasta Kazimierzowskiego podczas imprez, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie ochrony zabytków,
- Wydziałem Spraw Obywatelskich w zakresie ewidencji ludności.

Zespół ds. rewitalizacji będzie ponadto współpracował z następującymi podmiotami i jednostkami organizacyjnymi miasta:

- Miejską Pracownią Urbanistyczną w zakresie wykonywania prac projektowych dot. wykonywania i zlecenia wykonania opracowań studialnych i koncepcyjnych, merytorycznego opiniowania wniosków w zakresie urbanistyki i architektury dla potrzeb Urzędu Miejskiego i innych jednostek organizacyjnych.
- Miejskim Zarządem Dróg i Komunikacji w zakresie organizacji usług komunikacyjnych.
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy społecznej oraz przygotowania wspólnych działań, w tym projektów współfinansowanych z funduszy UE, udzielania informacji o liczbie mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy społecznej oraz innych niezbędnych do monitoringu i ewaluacji programu.
- Miejskim Zarządem Lokalami w zakresie zarządzania zasobem komunalnym na obszarze rewitalizacji, udzielania informacji o stanie zasobów komunalnych, liczbie mieszkańców oraz innych niezbędnych do monitoringu i ewaluacji programu.
- Rewitalizacją sp. z o.o. w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji na rzecz mieszkańców.
- Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przygotowywania projektów aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, udzielania informacji o stanie bezrobocia na obszarze rewitalizacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji programu.
- Organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnej realizacji projektów.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych po zatwierdzeniu przez Zastępcę Prezydenta, któremu podlega Wydział Inwestycji, została włączona do niniejszego programu, który po akceptacji Prezydenta Radomia jest kierowany do Rady Miejskiej w celu uchwalenia. Decyzje w sprawie włączenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych do programu oraz aktualizacji dokumentu podejmuje Prezydent Miasta. Aktualizowany dokument podlega uchwaleniu przez Radę Miejską.

Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrażania programu rewitalizacji będzie przedstawiał się następująco:

Tabela 44. Harmonogram wdrażania programu rewitalizacji

Lp.	Nazwa działania	2016	2017	2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Opracowanie i uchwalenie programu rewitalizacji, w tym nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych										
2	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazanych w programie rewitalizacji										
3	Monitoring wdrażania programu										

Lp.	Nazwa działania	2016	2017	2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	rewitalizacji										
4	Aktualizacja programu rewitalizacji										
5	Promocja programu rewitalizacji										
6	Ewaluacja śródkresowa wdrażania programu rewitalizacji										
7	Ewaluacja końcowa wdrażania programu rewitalizacji										

Źródło: opracowanie własne

14. System monitoringu oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring programu rewitalizacji będzie dokonywany co do zasady raz w roku. Jednostką odpowiedzialną za ten proces będzie Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w strukturach Urzędu Miejskiego w Radomiu (Wydział Inwestycji). Kontrola poprawności procesu rewitalizacji będzie odbywać się poprzez monitorowanie efektów i celów założonych we wdrażanych projektach. Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za przygotowanie rocznego sprawozdania z monitoringu programu.

Wszystkie podmioty, których propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zostaną wpisane do programu rewitalizacji, będą zobligowane do dostarczenia w określonym terminie informacji nt. stanu realizacji zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na podstawie której tworzona będzie karta oceny realizacji przedsięwzięcia.

Tabela 45. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia

Nazwa przedsięwzięcia		
Podmiot/-y realizujący/-e przedsięwzięcie		
Osoba udzielająca informacji		
Zakładany harmonogram realizacji	Rzeczywisty harmonogram realizacji	
Wskaźniki		
Wskaźniki produktu	Zakładane wartości	Osiągnięte wartości

Wskaźniki rezultatu	Zakładane wartości	Osiągnięte wartości
Podstawowe problemy związane z realizacją przedsięwzięcia		
Termin uzyskania danych i informacji:		
Sporządził:		
Data:		
Zatwierdził:		
Data:		

Źródło: opracowanie własne

Karty oceny realizacji projektu posłużą do sporządzania corocznie karty oceny realizacji niniejszego programu rewitalizacji.

Tabela 46. Karta oceny realizacji programu rewitalizacji

Lista przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w danym okresie sprawozdawczym (nr i nazwa)			
Lista przedsięwzięć zrealizowanych w terminie (nr i nazwa)			
Lista przedsięwzięć zrealizowanych po terminie (nr i nazwa) wraz z informacją nt. przyczyny opóźnień			
Lista przedsięwzięć niezrealizowanych (nr i nazwa) wraz z informacją nt. przyczyny			
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Zakładane wartości	Osiągnięte wartości	Stopień osiągnięcia wskaźnika [%]
Wskaźniki rezultatu	Zakładane wartości	Osiągnięte wartości	Stopień osiągnięcia wskaźnika [%]
Podstawowe problemy związane z wdrażaniem programu rewitalizacji			
Termin uzyskania danych i informacji			

Sporządził:
Data:
Zatwierdził:
Data:

Źródło: opracowanie własne

Sprawozdanie z monitoringu programu (karty oceny realizacji przedsięwzięcia oraz karta oceny realizacji programu rewitalizacji) będą corocznie przekazywane Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej oraz publikowane na stronie internetowej Gminy Miasta Radomia.

Prezydent po zapoznaniu się z wynikami monitoringu będzie miał możliwość wprowadzenia autopoprawek do programu rewitalizacji. Jednocześnie przewiduje się możliwość aktualizowania listy podstawowych projektów i przedsięwzięć oraz pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu uwzględnienia w programie nowych projektów i przedsięwzięć zgłoszonych przez podmioty zainteresowane oraz doprecyzowania założeń pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i uwzględnienia ich na liście podstawowych projektów i przedsięwzięć. Zakłada się, że aktualizacja programu rewitalizacji będzie przeprowadzana co do zasady raz do roku, chyba że nie zaistnieją ww. okoliczności.

Oprócz corocznego monitoringu programu rewitalizacji, założono przeprowadzenie po upływie połowy horyzontu czasowego programu ewaluacji śródkresowej, której celem będzie ocena wdrażania programu rewitalizacji pod kątem jego wpływu na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim. W tym celu zakłada się przeprowadzenie analizy wskaźników wykorzystanych do delimitacji oraz porównanie ich wartości do stanu wyjściowego i stanu planowanego.

Mając na uwadze wysokie dysproporcje między wyjściowymi wartościami wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz obszaru całego miasta, osiągnięcie średniego poziomu dla miasta na skutek planowanych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest mało realne. W związku z powyższym, oraz biorąc pod uwagę fakt, że rewitalizacja jest wieloletnim procesem, przyjęto spadek/wzrost wartości wskaźników na poziomie możliwym do osiągnięcia. Należy jednak podkreślić, że na etapie aktualizacji programu możliwe będzie włączanie do niego nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, co będzie wiązać się z aktualizacją wartości wskaźników w 2019 i 2023 roku.

Wykaz wskaźników wraz ze wskazaniem stanu planowanego na etapie analizy śródkresowej i analizy końcowej przedstawiono w tabeli 45. Powyższe analiza posłuży do sporządzenia sprawozdania śródkresowego z realizacji programu rewitalizacji. Po upływie okresu obowiązywania programu rewitalizacji zakłada się przeprowadzenie ewaluacji końcowej, której zadaniem będzie pełna ocena wdrażania niniejszego programu rewitalizacji. Na tym etapie również zakłada się możliwość przeprowadzenia analizy wskaźnikowej w celu porównania wartości docelowych założonych wskaźników z wartościami śródkresowymi

i bazowymi. Wyniki uzyskane na etapie analizy śródkresowej i analizy końcowej umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 47. Wskaźniki monitorowania programu rewitalizacji – stan istniejący i planowany

Lp.	Nazwa wskaźnika	Stan istniejący – 2014	Stan planowany – 2019	Stan planowany – 2023
1	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności [os.]	144,04	136,84 (spadek o 5%)	129,64 (spadek o 10%)
2	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%]	10,78	10,24 (spadek o 5%)	9,70 (spadek o 10%)
3	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności [szt.]	30,43	28,91 (spadek o 5%)	27,39 (spadek o 10%)
4	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	25,02%	24,52 (spadek o 2%)	23,77 (spadek o 5%)
5	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	37,82	37,06% (spadek o 2%)	35,93 (spadek o 5%)
6	Spadek liczby ludności w wyniku migracji i zgonów na 1000 mieszkańców [os.]	60,90	57,86 (spadek o 5%)	51,77 (spadek o 10%)
7	Saldo migracji na 1000 mieszkańców [os.]	-13,96	-13,26 (wzrost o 5%)	-12,56 (wzrost o 10%)
8	Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę [zł]	4142,79	3935,65 (spadek o 5%)	3728,51 (spadek o 10%)
9	Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców [szt.]	0,27	0,26 (spadek o 5%)	0,24 (spadek o 10%)
10	Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności [%]	2,99	2,84 (spadek o 5%)	2,69 (spadek o 10%)
11	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego 2015 na 100 mieszkańców [szt.]	0,04	0,046 (wzrost o 15%)	0,05 (wzrost o 25%)
12	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców [szt.]	4,12	Bez zmian	Bez zmian
13	Udział osób, którym przyznano celowy zasiłek na zakup opału w ogólnej liczbie ludności [%]	2,86	2,72 (spadek o 5%)	2,57 (spadek o 10%)
14	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]	14,82	15,56 (wzrost o 5%)	16,30 (wzrost o 10%)
15	Liczba wyrejestrowanych podmiotów	1,23	1,17	1,11

Lp.	Nazwa wskaźnika	Stan istniejący – 2014	Stan planowany – 2019	Stan planowany – 2023
	gospodarki narodowej na 100 osób [szt.]		(spadek o 5%)	(spadek o 10%)

Źródło: opracowanie własne

Załączniki:

1. Mapy zjawisk kryzysowych dla obszaru miasta w wersji elektronicznej.
2. Sprawozdanie z konsultacji społecznych.

Spis tabel, wykresów, rysunków, schematów

Tabela 1. Liczba ludności w latach 2010-2014 [os.]	24
Tabela 2. Zasoby mieszkaniowe w latach 2010-2014 [szt.].....	26
Tabela 3. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i policealnych w Radomiu w roku szkolnym 2014/2015 [os.].....	27
Tabela 4. Podmioty gospodarcze wg sekcji [szt.].....	30
Tabela 5. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych [szt.]	31
Tabela 6. Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym [szt.]	32
Tabela 7. Bezrobotni wg płci [os.]	34
Tabela 8. Udział bezrobotnych wg wykształcenia w ogólnej liczbie bezrobotnych [%].....	35
Tabela 9. Liczba długotrwale bezrobotnych w Radomiu [os.].....	35
Tabela 10. Charakterystyka statystyczna podobszarów	46
Tabela 11. Analiza wskaźnikowa podobszarów zdegradowanych.....	48
Tabela 12. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera społeczna	59
Tabela 13. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera techniczna	63
Tabela 14. Analiza wskaźnikowa porównawcza dla obszaru rewitalizacji i obszaru całego miasta – sfera gospodarcza	64
Tabela 15. Wskaźniki realizacji celów programu.....	71
Tabela 16. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 1.....	73
Tabela 17. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 2.....	75
Tabela 18. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 3.....	77
Tabela 19. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 4.....	78
Tabela 20. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 5.....	80
Tabela 21. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 6.....	81
Tabela 22. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 7.....	83
Tabela 23. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 8.....	85
Tabela 24. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 9.....	86
Tabela 25. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 10.....	88
Tabela 26. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 11.....	90
Tabela 27. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 12.....	91
Tabela 28. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 13.....	92
Tabela 29. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 14.....	94
Tabela 30. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 15.....	95
Tabela 31. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 16.....	96
Tabela 32. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 17.....	98
Tabela 33. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 18.....	99
Tabela 34. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 19.....	101
Tabela 35. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 20.....	102
Tabela 36. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 21.....	104
Tabela 37. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 22.....	106
Tabela 38. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 23.....	107
Tabela 39. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – przedsięwzięcie nr 24.....	108
Tabela 40. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	110
Tabela 41. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych	112
Tabela 42. Komplementarność międzyokresowa.....	118
Tabela 43. Indykatywne ramy finansowe głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	123

Tabela 44. Harmonogram wdrażania programu rewitalizacji	136
Tabela 45. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia.....	137
Tabela 46. Karta oceny realizacji programu rewitalizacji	138
Tabela 47. Wskaźniki monitorowania programu rewitalizacji – stan istniejący i planowany	140
Wykres 1. Migracje ludności na pobyt stały w 2014 r.	24
Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców Radomia w 2014 r.	25
Wykres 3. Liczba bezrobotnych w Radomiu w latach 2010-2014 (os.).....	33
Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010-2014 (%).....	34
Rysunek 1. Obszar rewitalizacji (teren Komendy Wojewódzkiej i Miejskiej Policji... i obszar ograniczony ulicami: Warszawską, Grójecką, Rybną i od strony zachodniej rzeką Mleczną)	7
Rysunek 2. Obszar rewitalizacji (tereny przemysłowe Potkanowa – ul. Tokarska, Żelazna)	8
Rysunek 3. Mapa lokalizacyjna Radomia.....	23
Rysunek 4. Podział Radomia na jednostki przestrzenne	41
Rysunek 5. Lokalizacja podobszarów oraz ich zasięg przestrzenny	45
Rysunek 6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji – Śródmieścia wraz z Miastem Kazimierzowskim	57
Schemat 1. Zasady planowania rewitalizacji.....	6
Schemat 2. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	10
Schemat 3. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	70